Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 88

Poznań, sobota dnia 22 lutego 1930

Rok XXV

Dom Rzemieślniczy a agitacja partyjna

Odnosiliśmy się zawsze z szczerą życzliwością do Domu Rzemieślniczego, patrząc nań, jako na ognisko rzemiosła jako całości, ognisko warstwy, tak gorąco patrjotycznej i tak społecznie dla kraju zasłużonej, a gospodarczo dzisiaj, niestety, tak zagrożonej. Apelowaliśmy stale do społeczeństwa, a przedewszystkiem do samego rzemiosła, by Domowi Rzemieślniczemu udzielało jak największego poparcia, tem bardziej, że poparcie to było i jest dotąd bardzo niedostateczne.

Życzliwość nasza szła tak daleko, żeśmy dotąd prawie całkowicie milczeli o dużych błędach w gospodarce Domu Rzemieślniczego — w nadziei, że zgodnym zbiorowym wysiłkiem rzemiosło szkodliwe błędy usunie i dokona poważnego dzieła społeczno - narodowego.

Niestety, zamiast wyłącznego skupienia uwagi na stronie ściśle rzeczowej, z którą i tak jest dużo kłopotu, pewne czynniki wnoszą coraz bardziej partyjne dążenia i partyjną agitację do spraw Domu Rzemieślniczego.

Już ostatnie walne zebranie było tendencyjne i wybrało zbyt jednostronny zarząd, co nie leży w interesie sprawy; samo zaś zorganizowanie zebrania nie liczyło się z obowiązującemi przepisami statutowemi.

Widocznie był to wstęp do zgóry przez odnośne koła postanowionego dalszego, planowego postępowania w sensie partyjnym, czego dowodem czwartkowe zebranie, zwołane przez zarząd Domu Rzemieślniczego, a wyzyskane przez zakapturzonych „sanatorów" dla agitacji na rzecz ich partyjnej roboty, której obecnie — po bankructwie „trzydziestki" — nadają dla bałamucenia sfer rzemieślniczych miano Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Rzemieślniczego.

Niech Czytelnicy zapoznają się przedewszystkiem z ściśle objektywnym referatem sprawozdawcy:

Na zaproszenie zarządu Domu Rzemieślniczego zebrało się w czwartek około 70 reprezentantów rzemiosła w salce Cechów pod hasłem „Ratujmy Dom Rzemieślniczy". Zebraniu przewodniczył p. Trawiński, referował zaś p. inż. Namysł. Z wywodów jego wynikało, że na 2½ milj. złotych, przewidzianych w kosztorysie Domu Rzemieślniczego dotychczas pokrytych jest tylko jeden miljon złotych. Za pół miljona złotych robót nie zostało wogóle jeszcze wykonanych, a co do pozostałej sumy to na 300 tysięcy złotych gwarancję przejął Bank Gospodarstwa Krajowego i na 400 tys. miasto Poznań. W ostatnich tygodniach uregulowano 139 tys. złotych najpilniejszych spłat. Członków liczy obecnie Dom Rzemieślniczy około 120 na przeszło 20 tysięcy samodzielnych warsztatów rzemieślniczych w tutejszej dzielnicy.

Rzuciwszy tedy hasło „Ratujmy Dom Rzemieślniczy", zarząd zaproponował zorganizowanie od niedzieli 23 bm. tygodnia zbiórki, oraz na zakończenie tej akcji w dniu 3 marca balu, z którego obiecuje sobie zysku do 10 tys. złotych.

Wywiązała się nad tym referatem i projektami ożywiona dyskusja, w której zabierali głos poza członkami prezydjum pp.: Drabętowicz, Ulatowski, dyr. Stiller, Żuromski, Thomas, Wąśniewski, Kabaciński, Baranek, Włodarczak, Wojtkowiak i inni. Projekt urządzenia zbiórki, poza tem, że urzeczywistnienie go w tak krótkim czasie będzie nastręczało trudności, spotkał się i z tą wątpliwością, że tego rodzaju zbiórki, jako zbyt częste, nie są wogóle dobrze widziane. W przemówieniach więc zalecano inne, poważniejsze sposoby zbierania funduszów, czy to przez zbieranie udziałów wśród rzemiosła, przez dobrowolne opodatkowanie się i t. p. Po oświadczeniu zarządu, że w przyszłości i te sposoby będą wzięte pod rozwagę, zebrani wyrazili swą zgodę na urządzenie zbiórki z pomocą list po domach (nie na ulicach) i na balu w dniu 3 marca.

Przewodniczący udzielił teraz głos p. inż. Namysłowi do referatu o sprawach podatkowych, a w szczególności o podatku obrotowym i przygotowującej się, jak wiadomo, do niego noweli. Twierdził, że nikt szczerze rzemiosła nie broni, a ono samo grzeszy biernością i brakiem organizacji. P. inż. Namysł przystąpił nakoniec do odczytania memorjału, jaki proponuje wysłać do Warszawy. Ponieważ jednak z powodu spóźnionej pory zaczęto się już powoli rozchodzić, zaniechał referent odczytania memorjału do końca, a natomiast przewodniczący wystąpił z zapytaniem, czy jest kto przeciwny wysłaniu takiego memorjału. Sprzeciwu oczywiście nie było. Głos zabrał teraz p. Kabaciński, przypisując obecną ciężką sytuację, w jakiej rzemiosło się znajduje, brakowi właściwej organizacji. Opowiedziawszy o powstaniu Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Rzemieślniczego, apelował gorąco do wstępowania w szeregi tej organizacji.

Tyle sprawozdanie. Nie zatrzymujemy się narazie przy nadmiernym optymiźmie p. inż. Namysła w przedstawieniu położenia finansowego Domu Rzemieślniczego. Natomiast zapytać musimy, czy zarząd upoważnił p. inż. Namysła do wygłoszenia na zebraniu, zwołanem pod hasłem: „Ratujmy Dom Rzemieślniczy", takiego referatu nietylko o podatkach, ale i o stosunku społeczeństwa do rzemiosła.

Musimy bowiem stwierdzić, że opowiadanie o tem, jakoby w sprawach podatkowych czy wogóle „nikt szczerze rzemiosła nie bronił", jest pospolitą, grubą demagogją, boć trudno p. inż. Namysła posądzić o tak wielkie nieuctwo polityczne. Nie potrzeba być politykiem, lecz wystarczy nie być analfabetą, unikającym chodzenia na zebrania społeczne i nie czytającym gazet, ażeby wiedzieć, ile memorjałów Związek Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych przedstawił rządowi, rzecz inna, że bez skutku, — ile płomiennych artykułów napisała w sprawach rzemieślniczych, a szczególnie rzemieślniczo - podatkowych prasa narodowa, ile w tych kwestjach wniosków stawił w Sejmie Klub Narodowy, jak kopje o nie kruszyli posłowie Miklaszewski, Lewandowski, ostatnio Zalewski z tegoż Klubu Narodowego.

Więc na cóż ta demagogja, ta blaga na zebraniu, zwołanem przez zarząd Domu Rzemieślniczego, i to pod hasłem: „Ratujmy Dom Rzemieślniczy!" — a więc chyba pod hasłem prawdy i zgody?

I pytamy dalej, czy zarząd Domu Rzemieślniczego upoważnił p. Kabacińskiego do uprawiania agitacji partyjnej na rzecz t. zw. Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Rzemieślniczego, na rzecz zakapturzonej „sanacji"? I czy zarząd upoważnił p. Trawińskiego do tolerowania tego wszystkiego i patronowania mu w roli przewodniczącego zebrania?

W ten sposób chce się służyć sprawie Domu Rzemieślniczego? W ten sposób przygotowuje się nastrój dla zbiórki tygodniowej na rzecz Domu Rzemieślniczego?

Troszkę za wiele tego dobrego! Jesteśmy świadkami wciąż tego samego: deklamuje się przeciwko „partyjnictwu", a w rzeczywistości — zamiast walki polityczne ograniczać, jak to czyni obóz narodowy, do terenu politycznego — wnosi się intrygi partyjne chyłkiem do organizacyj i instytucyj społecznych, które od polityki i walki stronnictw powinny bezwzględnie stronić. Obłuda i szkodnictwo!

Odzywamy się do czynników rozważnych i poczuwających się do odpowiedzialności w zarządzie Domu Rzemieślniczego, by z tą swawolą i niesumienością odnośnych jednostek zrobiły porządek. Tego wymaga stanowczo dobro Domu Rzemieślniczego.

Przed rozstrzygnięciem w Reichstagu

Berlin, 22. 2. (PAT.) Wczorajsza prasa popołudniowa zwraca uwagę, że z wczorajszej uchwały gabinetu w sprawie iunctim (w związku umowy likwidacyjnej z umowami haskiemi) nie należy wnioskować, jakoby dotychczasowe trudności i przeciwieństwa zostały usunięte. Wprawdzie stronictwo centrowe nie zgłosiło wczoraj zastrzeżeń przeciwko uchwale, mimo to jednak większość w łonie samego stronnictwa w dalszym ciągu domaga się zerwania z iunctim.

Obok grupy posłów górnośląskich z prałatem Ulitzką na czele, główny przewodniczący frakcji centrowej Reichstagu — Bruening występuje za oddzielnem traktowaniem umowy z Polską. Informacje zebrane przez Tel.-Union w kołach centrowych, potwierdzają, że wczorajsza uchwała gabinetu bynajmniej nie przesądza decyzji stronnictwa centrowego w sprawie umowy warszawskiej.

Podobnie i w Niemieckiej Partji Ludowej, na której czele stoi min. Curtius, wzrasta opór przeciwko umowie i dążenie, ażeby przez poparcie stanowiska Centrum doprowadzić do usunięcia iunctim i uzyskania wolnej ręki dla ewentualnych nowych rokowań z Polską.

Organ Niemieckiej Partji Ludowej „Deutsche Allg. Ztg." uważa, że nie powinno się brać zbyt tragicznie uchwały gabinetu, ponieważ wyraża się ona tylko w sensie negatywnym, mówiąc ogólnikowo o decyzjach poprzednich rządów. Jeżeli Reichstag wypowie się za zerwaniem z iunctim i w tym duchu udzieli rządowi zleceń, rząd bezwarunkowo wykona te zlecenia.

Nacjonalistyczny „Der Tag" utrzymuje, że umowa likwidacyjna ma charakter ustawy, zmieniającej konstytucję, że więc dla przyjęcia jej wymagana jest większość 2/3 głosów Reichstagu. Mimo to — zauważa dziennik złośliwie — rząd nie bacząc na dotychczasowe opinje ze strony autorytatywnej, poprostu zażąda od Reichstagu uznania, że do przyjęcia umowy wystarczy zwykła większość. Wątpić tylko należy, czy prezydent Hindenburg udzieli swego podpisu umowie, jeżeli przyjęta będzie tylko znikomą większością głosów.

Echa głosowania w sejmie pruskim

Berlin, 22. 2. (PAT.) Na wczorajszem posiedzeniu sejmu pruskiego (jak już wczoraj donosiliśmy — Red.) odbyło się głosowanie imienne nad zgłoszonem przez stronnictwo niemiecko - narodowe votum nieufności przeciwko premjerowi rządu pruskiego Braunowi z powodu zajętego przez niego stanowiska w sprawie umowy likwidacyjnej z Polską.

Votum nieufności zgłosili nacjonaliści, ponieważ przedstawiciele Prus, wbrew uchwale sejmu pruskiego, głosowali na radzie państwa Rzeszy za umową warszawską. Za votum nieufności głosowała jednomyślnie frakcja Niemieckiej Partji Ludowej, aczkolwiek onegdaj na wniosek ministra spraw zagranicznych Curtiusa, będącego jednym z przywódców Partji Ludowej, gabinet Rzeszy wypowiedział się za układem z Polską.

Głosowanie frakcji sejmowej wskazuje, że między stanowiskiem ministra Curtiusa a przedstawicielami parlametnarnej Partji Ludowej istnieją jeszcze znaczne różnice poglądów w sprawie umowy warszawskiej.

„Vossische Ztg." podkreśla, że dysonans wywołany wystąpieniem frakcji ludowej nie znika, mimo zapewnień, iż wczorajsze głosowanie podyktowane było tylko względami na interesy specyficznie pruskie, i że zgoła nie przesądza ono decyzji, jaką w sprawie umowy warszawskiej powźmie frakcja ludowa Reichstagu.

O równouprawnienie Polaków na Śląsku Czeskim

Przemówienie posła polskiego w Sejmie czeskosłowackim

Praga, 21. 2. (PAT). W dalszym ciągu dyskusji prowadzonej w Izbie nad budżetem przemawiał poseł polski Hobot, który poruszył przedewszystkiem niepomyślną sytuację robotników polskich na Śląsku czeskim i wskazał, iż robotnicy ci są traktowani gorzej od robotników narodowości czeskiej, wydalani są z pracy i zmusza się ich do posyłania dzieci do szkół czeskich. Dalej wskazał na ciągle jeszcze nieuregulowaną kwestję obywatelstwa szeregu zamieszkałych od lat na Śląsku obywateli. W końcu wyraził poseł Hobot nadzieję, że odnośni ministrowie postarają się o uregulowanie tych spraw, jak to wynika z ich przemówień w komisji budżetowej, oraz oświadczył, że posłowie Polacy głosować będą za budżetem.

19 miljonów dla bezrobotnych

Warszawa, 22. 2. (AW. Ministerjum skarbu wypłaciło funduszowi bezrobocia 19 miljonów złotych tak, że wypłacanie zapomóg bezrobotnym odbywać się będzie bez przerwy.

W obronie państwa — przeciw swawoli

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 21 lutego.

Komisja konstytucyjna, która w piątek rozpoczęła nareszcie dyskusję szczegółową nad poszczególnemi działami konstytucji, będzie musiała przeprowadzić żywą rozprawę nad zagadnieniem nietykalności poselskiej w samej izbie Z czterech projektów, przedłożonych komisji, tylko dwa: Klubu Narodowego i B. B., domagają się ograniczenia swawoli poselskiej, dwa inne: lewicy i centrum — stają na gruncie dotychczasowego stanu rzeczy, tzn. tolerowania trybuny parlamentarnej jako czynnika agitacyjnego.

Marszałek Daszyński jest socjalistą, hołduje oczywiście skrajnemu liberalizmowi. Ale i ów liberalizm powinien mieć swoje granice. We wtorek jeden z komunistów wygłosił przy rozprawach nad ustawą o poborze rekruta prowokacyjne przemówienie. Był to niejaki Żarski, który świeżo otrzymał mandat z Warszawy, po Warskim-Warszawskim, zażywającym obecnie raju sowieckiego na łonie kominternu.

Skoro się przypatruje taktyce posłów komunistycznych w parlamencie jeszcze od Dąbala, odnosi się wrażenie, że wszyscy oni przemawiają do kominternu. Wystąpienia ich, noszące charakter wybitnie prowokatorski, zmierzają niemal wyłącznie do wywołania awantury po to, ażeby śledzący pilnie ich działalność dziennikarze sowieccy mogli natychmiast zatelefonować do pism sowieckich, że występują aktywnie i sprawują się dobrze. Chodzi niemal o cenzurki patentowanych komunistów, ażeby w razie czego mieć już odpowiednią gwarancję, że znajdą przytułek i zaopatrzenie w ojczyźnie sowieckiej.

Żarski wygłosił tak prowokacyjne przemówienie, że pos. Czetwertyński zwrócił się do marszałka z prośbą, by nie umieścił tego przemówienia w stenogramach, jako uchybiającego godności Sejmu i patrjotyzmowi posłów. Żarski agitował w tem przemówieniu wojsko i insynuował Polsce tendencje, których absolutnie ani naród polski, ani rząd nie żywią.

Marszałek Daszyński jednak stanął na stanowisku doktrynerskiej wolności słowa i skonfiskował tylko poszczególne ustępy mowy Żarskiego. Doktryna górowała tutaj nad rzeczywistością i realnym interesem.

Posłów komunistycznych nie obowiązuje nic, ani formy, ani zwyczaje parlamentarne, ani też regulamin. Spełniają oni — trzeba im przyznać, że z ich stanowiska skrupulatnie — rolę prowokatorów. Zdaje się, że przedewszystkiem rzeczą marszałka Sejmu powinno być ukrócenie tej swawoli poselskiej i zahamowanie nadużywania praw poselskich do propagandy destrukcyjnej i do rozsadzania państwa.

W piątek był zaraz drugi przykład tej destrukcji poselskiej. Pos. Zahidny zalił się marszałkowi na zarządzenie przez sąd lwowski konfiskaty jego przemówień sejmowych. Marszałek obiecał się tą sprawą zająć. Zahidny jest przedstawicielem grupy Petruszewicza w Sejmie polskim. A wiadomo, że Petruszewicz służy odrazu dwom bogom: Berlinowi i Moskwie. Zahidny w swych oświadczeniach grawitował ku Rosji Sowieckiej, jako przedstawiciel, jeśli można tak powiedzieć, nacjonalistycznego komunizmu ukraińskiego. I jego przemówienia były typowemi prowokacjami.

Jak bardzo one prowokowały, dość wspomnieć, że nawet wyprowadziły ze stoicyzmu marszałka Daszyńskiego, który wśród oklasków całej izby wystąpił przeciwko podsuwaniu terminów „Ukrainy zachodniej." Było to przed półtora rokiem, a jakże dzisiaj jesteśmy daleko od tej chwili, jakże staliśmy się o wiele mniej wrażliwi na wszystkie prowokacje i na wszystkie wystąpienia komunistyczno-separatystyczne.

Zdumienie już ogarnia słuchacza, kiedy słucha tych wszystkich wystąpień, jakie legalizują wszelkie tendencje odśrodkowe i separatystyczne, rodzi się głuchy bunt przeciwko nadmiernej „tolerancji" i zgubnemu „humanitaryzmowi", dopuszczającemu do takiej rozkładczej roboty. Niezrozumiałe jest wprost, jak można tolerować te prowokacyjne ekscesy i jak nie można znaleźć środków, aby zniewolić posłów do szanowania i przestrzegania ślubowania poselskiego.

Każdy z nas wysoko ceni wolność, swobodę myśli, możność wypowiadania swych przekonań. Ale i ona musi mieć granicę, która się kończy tam, gdzie wolność przestaje służyć narodowi i państwu, a staje się tylko czynnikiem rozkładu. Tolerancja tylko podsyca separatystów. Rada miejska poznańska, w której pojawił się wniosek o pozbawienie prawa przemawiania tych, co szkodzą państwu, dała przykład rozwiązania tego problemu. Wicemarszałek Czetwertyński, który wykluczył momentalnie, poparty przez całą izbę, komunistę na miesiąc, a marszałek Daszyński za bezczelne wystąpienie Żarskiego skazał go tylko na wykluczenie z trzech posiedzeń.

Kiedyś w r. 1920 Dąbal wygłosił przemówienie wybitnie antypaństwowe. Reakcja była wówczas taka, że nikt o nim nie wspomniał. Niema śladu z tego wystąpienia w protokołach sejmowych, niema o niem śladu w sprawozdaniach dziennikarskich. Trzeba te metody coprędzej i dzisiaj zastosować!...

Min. Staniewicz przeciw atakom niemieckim na plan parcelacyjny

Duża ilość dóbr niemieckich, zamieszczonych w wykazie, wywołana jest uchylaniem się właścicieli ziemskich Niemców od dobrowolnej parcelacji

Gwałtowna kampanja prasy niemieckiej i niemieckich czynników oficjalnych z powodu ogłoszenia świeżo planu parcelacyjnego na rok obecny — skłoniła min. Staniewicza do udzielenia wyjaśnień, które brzmią następująco:

— Przedewszystkiem szereg danych cyfrowych co do faktycznego stanu rzeczy. Zarzuty podobne miałyby uzasadnienie, gdyby istotnie:

1) doroczny plan parcelacyjny przewidywał przestrzenie, przeznaczone na parcelację w okręgach ziemskich Poznań i Grudziądz, niewspółmiernie wyższe w stosunku do okręgów położonych w innych częściach Polski;

2) gdyby przy parcelacjach istotnie przedewszystkiem własność niemiecka podlegała procesowi parcelacyjnemu, a własność polska byłaby od tego procesu specjalnie chroniona —

W stosunku do zagadnienia pierwszego, t. j. do ogłaszanego corocznie planu parcelacyjnego stwierdzamy, że pomimo, iż w województwach zachodnich istnieje największa nadwyżka, podlegająca parcelacji w myśl ustawy — okręgi te przy planie otrzymują kontyngenty stosunkowo najniższe

Zgodnie z ustawą bowiem roczny kontyngent parcelacyjny wynosi 200 000 ha., która to przestrzeń jest w planie parcelacyjnym, ogłaszanym w początkach każdego roku, rozłożona na poszczególne okręgi ziemskie. Otóż jeśli weźmiemy wszystkie dotychczas ogłoszone plany parcelacyjne, a więc rok 1927, 1928, 1929 i 1930, to przekonamy się, że okręgi: Poznań i Grudziądz otrzymują w planie kwoty parcelacyjne niewspółmiernie mniejsze od innych okręgów — przeciętnie około 8000 ha na 200 tys. ha z własności prywatnej całości planu.

Tyle o repartycji kwot parcelacyjnych w dorocznym planie. Ale może przy wykonywaniu parcelacji na terenach okręgów ziemskich Grudziądz i Poznań, własność niemiecka parceluje stosunkowo znacznie więcej, niż własność polska?

— Zanim odpowiemy na to pytanie, uwaga natury ogólnej. Wszystkie okręgi ziemskie poza Grudziądzem i Poznaniem parcelują dobrowolnie rok rocznie ilości najczęściej większe od przestrzeni przewidzianych w planie, a ponieważ zgodnie z ustawą przestrzenie, pochodzące z dobrowolnych tranzakcyj są zaliczane na poczet planu, przeto nie zachodzi potrzeba sięgania w tych okręgach do przymusu parcelacyjnego. Dlatego też tylko okręgi Poznań i Grudziądz były dociągane do przymusowych świadczeń w ostatnich latach w formie wykazu imiennego.

Powracając zaś do odpowiedzi na powyżej postawione pytanie zobaczmy, jak wyglądają cyfry przestrzeni parcelowanych w okręgach Grudziądz i Poznań z punktu widzenia repartycji na własność polską i niemiecką i przeciwstawmy im globalne cyfry własności ziemskiej ponad 180 ha, należącej do obywateli obu narodowości.

W okręgach ziemskich: Poznań: większa własność polska stanowi około 60 proc. — niemiecka 40 proc.; Grudziądz: większa własność polska stanowi około 40 proc — niemiecka 60 proc

Dobrowolna i przymusowa parcelacja łącznie w tych okręgach za lata 1920 do 1929 włącznie wynosiła: własności polskiej — 29.287 ha, własności niemieckiej — 34.456 ha.

Widzimy więc dobitnie, że własność niemiecka i polska ulega nieomal że całkowicie równomiernemu procesowi parcelacyjnemu na terenie ziem zachodnich. Fakt zaś, że na listach imiennych spotykamy więcej nazwisk niemieckich, niż polskich wynika stąd, że własność niemiecka powstrzymuje się od dobrowolnej sprzedaży.

Cyfry następujące są jaskrawym tego dowodem. Dobrowolnie rozparcelowano od 1920 r. do 1929 r. włącznie: Poznań: Polacy — 13.641 ha, Niemcy — 2.081 ha; Grudziądz: Polacy — 6.050 ha. Niemcy — 713 ha

Ponieważ zaś, jak wiemy, parcelacje dobrowolne są zaliczane na poczet planu, a własność polska parceluje w drodze dobrowolnej tranzakcji kilka razy więcej, niż własność niemiecka, przeto w listach imiennych własność niemiecka musi figurować w stosunkowo wyższym odsetku. — Charakterystycznym przyczynkiem dla oświetlenia abstynencji niemieckiej własności od dobrowolnej parcelacji jest fakt, że gdy w roku obecnym nawiązałem z przedstawicielami niemieckiej własności rozmowy, zmierzające do ułożenia wykazu imiennego w porozumieniu z nimi przez umieszczenie na wykazie tych majątków, których właściciele ze względów gospodarczych pragnęliby je sprzedać, niestety nie z mojej winy rozmowy te nie doprowadziły do rezultatów pozytywnych

Przytoczone powyżej ścisłe dane świadczą, że wszelkie imputowanie specjalnych tendencyj politycznych przy wykonywaniu dzieła przebudowy ustroju rolnego Rzeczypospolitej jest nieoparte na faktycznych danych. Rząd polski dał niejednokrotnie wyraz swemu zasadniczemu stanowisku w tej sprawie w deklaracjach złożonych wobec Rady Ligi Narodów.

W szczególności jasnem jest, że pogłoski, jakoby istniały zamiary rządu polskiego stosowania reformy rolnej w sposób wyjątkowy wobec mienia obywateli Rzeszy, zwolnionych na skutek umów międzynarodowych z likwidacji, są bezpodstawne.

Do powyższych wywodów min. Staniewicza dodać należy, że niemieccy właściciele ziemscy w Wielkopolsce i na Pomorzu są w możności powstrzymywać się od dobrowolnej parcelacji, gdyż korzystają z obfitych kredytów, udzielanych im z Rzeszy Niemieckiej za pośrednictwem banków gdańskich i zagranicznych. O kredytach tych pisaliśmy niedawno w artykułach p. t. „Złoto niemieckie na polskiem Pomorzu" i „Siła gospodarcza Niemców na Pomorzu".

Jak wówczas stwierdziliśmy, ogólna suma tych kredytów w ciągu ostatnich lat kilku doszła do 50 miljonów złotych. Natomiast właściciele ziemscy Polacy znajdują się w niezwykle ciężkiem położeniu finansowem, wywołanem obecnym kryzysem w rolnictwie.

Przez powstrzymywanie się od dobrowolnej parcelacji niemieccy właściciele ziemscy osiągają dwa cele: 1) zatrzymują ziemię przez czas możliwie najdłuższy w rękach niemieckich; 2) doprowadzają do tego, że w planach parcelacyjnych przeważają majątki niemieckie (większa część bowiem własności polskiej, przeznaczonej na parcelację, została już poprzednio dobrowolnie rozparcelowana) — po to, by prasa niemiecka i niemieckie sfery polityczne mogły później podnosić hałas na temat rzekomego pokrzywdzenia Niemców w planach parcelacyjnych.

Wszystko to niewątpliwie dzieje się pod wpływem inspiracyj Berlina który w tym celu stara się o odpowiednie kredyty dla rolników niemieckich na Pomorzu.

C. ULRICH założone 1805 roku
Zakłady Ogrodnicze Warszawa, Ceglana 11.
zawiadamiają, że wyszedł z druku na r. 1930 i rozsyłany jest na żądanie CENNIK
NASION
Pierwszorzędne nagrody i odznaczenia na wystawach w kraju i zagranicą. sw 9022/r
P. W. K. Poznań 1929 — Wielki złoty medal.

Akcja antypojedynkowa

Szósta rezolucja IX Zjazdu Katolickiego, zorganizowanego przez Ligę Katolicką archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej, odzywa się w sprawie pojedynku jak następuje:

„Zwłaszcza zaś przypominamy wszystkie dawniejsze rezolucje uchwalone przez organizacje katolickie przeciw pojedynkowi — jako sposobowi przeprowadzania zatargów o obrazę czci, sprzeciwiającemu się prawu Bożemu i kościelnemu.

Katolickie organizacje wzywamy, by zaprowadziły załatwianie tego rodzaju spraw w sposób poważny i uzgodniony z duchem Kościoła i z kulturą XX. wieku."

Wykonując tę rezolucję powołał Zarząd Główny Ligi Katolickiej Gniezno-Poznań dla sprawy tej wydział, do którego należą: pp. komandor Mieczysław Chłapowski, prof. Uniw. Poz. dr. Z. Lisowski, dr. Stefan Piechocki, prof. U. P. Jan Rutkowski, prezes Zw. Sodalicji Marjańskiej dr. C. Rydlewski, pułk. Bron. Sikorski, a z ramienia Zarządu Głównego L. K. prezes prof. dr. Gantkowski i sekretarz jeneralny X. Józef Prądzyński.

Zaproszony do wydziału p. Stan. Robiński z Poznania, nie mógł niestety dla nawału innych zajęć współpracą służyć.

Po przeprowadzeniu prac wstępnych odbyła się pierwsza konferencja 14 stycznia rb. — Ustaliła ona metody pracy i podział jej między poszczególnych członków.

Zmniejszenie liczby godzin nauki religji

Jarocin, 19 lutego.

Przed wojną we wszystkich szkołach powszechnych, na wszystkich stopniach, uczono religji po cztery godziny tygodniowo. Od nowego roku szkolnego obniżono tę naukę w tutejszych szkołach miejskich do dwóch godzin i to w klasach wyższych, od czwartej począwszy.

Nadmienić wypada, że już przed kilku laty przeprowadzono tu na konferencji nuczycielskiej głosowanie nad redukcją liczby godzin nauki religji, lecz projekt ten, wysunięty z góry, upadł wówczas.

Jeszcze p. Schubert

W uzupełnieniu wiadomości o p. Schubercie, o którego występie, mającym posmak zdrady stanu przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, donosiliśmy w dzisiejszem wydaniu porannem, dodajemy, że Agencja Wschodnia, donosząc również o tem, potwierdza, iż p. Schubert jest istotnie obywatelem polskim, właścicielem wsi Gronowo (przezywanego przez Niemców na Grune) w powiecie leszczyńskim.

Sejm o pracy min. Prystora

Warszawa, 22. 2. (Tel. wł.). Specjalna podkomisja, wyłoniona przez komisję budżetową Sejmu, która badała celowość, powody i wyniki komisarycznych rządów w Kasach Chorych, zakończyła swoje obrady. W sprawozdaniu swojem podkomisja potępiła działalność ministra pracy Prystora, która w wielu wypadkach była działalnością bezprawną. Nie jest wykluczone, że opierając się na wynikach tej podkomisji, klub P. P. S. postawi w Sejmie wniosek o wyrażenie votum nieufności dla min. Prystora. (w)

Ochrona lokatorów

Warszawa, 22. 2. (AW). Na posiedzeniu komisji prawniczej Sejmu był rozpatrywany wniosek w sprawie ustawy o ochronie lokatorów, w której to ustawie zrobiono poprawkę o eksmisji dla mieszkań jedno i 2-pokojowych. Eksmisje te mają być wstrzymane od 1 listopada do 1 kwietnia.

OSTRZEŻENIE!
Tylko dobre się naśladuje i fałszuje
Dlatego musisz chronić się przed bezwartościowemi naśladownictwami żądać wyraźnie znanych od dziesiątek lat
czekoladek przeczyszczających
DARMOL
Nr rej. M. S. W. 1199.
Na każdej tabletce znajduje się napis Darmol J. Brady.
Do nabycia we wszystkich aptekach!
T- 1021

Nowy rząd we Francji

Skład gabinetu — Oświadczenie premjera — Nowe wydanie rządu Herriota — Prasa paryska o nowym gabinecie

Paryż, 22. 2. (PAT). W skład gabinetu wchodzi 21 deputowanych, w tej liczbie 11 podsekretarzy stanu, 12 należy do grupy socjalistów radykalnych, 5 do lewicy radykalnej, 1 do niezależnej lewicy, 1 socjalista, 1 republikanin socjalista, 1 dziki.

Skład nowego gabinetu jest dość różnobarwny pod względem zawodów jego członków. Liczy on 9 adwokatów, w ich liczbie samego premjera, 8 profesorów, 6 lekarzy, 2 inżynierów, 4 dziennikarzy, 1 przemysłowca i 1 urzędnika państw.

Chautemps przedstawi dziś wiecz. prezydentowi republiki swoich współpracowników.

Wychodząc z pałacu Elizejskiego, Chautemps oświadczył przedstawicielom prasy, iż gabinet przedsięweźmie odpowiednie kroki celem zapewnienia pracy delegacji francuskiej w Londynie i Genewie. Rada gabinetowa zbierze się w poniedziałe.

Nowy rząd stanowi 2-e wydanie tego, który w r. 1924 był uformowany przez Herriota. Jest to rząd radykalny. Nie jest on długowieczny, trudno mu będzie liczyć na odpowiednią większość. Musi się bardzo liczyć z socjalistami.

Paryż, 22. 2. (Radjo wł.) Większość prasy przewiduje wielkie trudności, jakie czekają gabinet Chautempsa. Narodowe „Echo de Paris" jest przekonane o przejściowym charakterze gabinetu, który pozyska sobie najgorszego gatunku popularność, jeżeli roztrwoni miljony przysporzone Francji przez przezornych poprzedników. Gdy będzie źle, opinja zwróci się o ratunek do Tardieu'a.

Socjalistyczny organ „L'oeuvre" chwali zręczność premjera, który tak szybko utworzył rząd. Organ partji radykalnych soc., do których należy Chautemps, „La Republique" — oświadcza, że od nowego rządu nie można wymagać „cudów". Rząd będzie dążył przedewszystkiem do obniżenia podatków.

Zachowawcze „Figaro" stwierdza fatalny los Francji, która, ilekroć zdobędzie się na odwagę naprawiania popełnionych błędów, nie wytrzymuje obranej drogi i jakby pod wpływem tajemniczych sił, wpada w dawny zamęt i wir niebezpiecznych przygód.

Narada na Zamku

Warszawa, 22. 2. (Tel. wł.). — Wszystkie pisma przykładają do narady wieczornej na zamku duże znaczenie. Trwała ona przeszło 4 godziny. Mówią, że omawiano sytuację gospodarczą, sprawę bilansu handlowego, zagadnienia rolnicze, koncesje Harrimana, możliwość uzyskania pożyczki zagranicznej oraz sprawę zrealizowania budżetu. Krążą pogłoski, że rząd zamierza obniżyć wydatki w budżecie za rok 1930/31 o pół miljona złotych (w)

Handel z Łotwą i Sowietami

Wilno, 22. 2. (AW). W przeciągu ostatnich 10 dni z Polski przez Turmonty przeszło 136 wagonów do Łotwy. Z tego 75 z węglem, 16 z cyną, 13 z manufakturą i 29 z maszynami rolniczemi. Z Łotwy w tym czasie przybyło do Polski 12 wagonów, 4 naładowanych wyrobami gumowemi (kaloszami) i 8 wagonów obuwia.

Z Polski do Sowietów przez stację Stołpce przeszło 175 wagonów naładowanych przeważnie superfosfatem i sztucznemi nawozami, manufakturą i maszynami rolniczemi, zaś z Rosji Sowieckiej do Polski przeszło tranzytem przez Stołpce 12 wagonów ze skórami, futrami i drzewem.

Przemytnictwo na G. Śląsku

Katowice, 22. 2. (AW). Według zestawień śląskiej straży granicznej w roku ubiegłym zatrzymano na granicy polsko - niemieckiej przemyconego towaru na sumę 1.623.922 zł, przyczem w 208 wypadkach znaleziono towar porzucony przez przemytników. Osób z towarem przemycanym przytrzymano 2.449, usiłujących przekroczyć nielegalnie granicę bez towarów zatrzymano 1.751.

Ku czci Masaryka

Warszawa, 21. 2. (PAT). Z inicjatywy towarzystwa polsko - czeskosłowackiego odbyło się w sali Senatu posiedzenie komitetu wykonawczego obchodu 80-lecia prezydenta republiki czeskosłowackiej Masaryka. Zebranie zagaił wicemarszałek Senatu pan Gliwic, poczem przewodniczącym komitetu wybrano sen. Rogowicza. Powołano do komitetu kilkadziesiąt osób i postanowiono urządzić w dniu 7-go marca w sali Rady miejskiej uroczystą akademję ku czci Masaryka. Na akademję postanowiono zaprosić p. Prezydenta Rzplitej.

O przenoszenie się adwokatów

Warszawa, 21. 2. (PAT). Na posiedzeniu Komisji Prawniczej Sejmu pod przewodnictwem posła Pierackiego rozpatrywano wniosek posła Ciołkosza w kwestji swobody przenoszenia się adwokatów i aplikantów adwokackich na obszarze państwa polskiego oraz wniosku w sprawie zmiany wymogów do wykonywania zawodu adwokackiego na obszarze b. zaboru austrjackiego. Ten ostatni wniosek projektuje zmniejszenie czasu praktyki adwokackiej w b. zaborze austrjackim do lat 5-ciu. Projekt pierwszy wywołał bardzo obszerną dyskusję. Za wnioskiem opowiedzieli się głównie posłowie z Małopolski, podczas gdy posłowie b. Kongresówki przedstawili wniosek przekazania całej sprawy podkomisji. Za tem oświadczył się minister Dutkiewicz. W rezultacie dyskusji wybrano podkomisję.

Nowy ambasador Stan. Zj. w Polsce

Warszawa, 22. 2. (AW.) Z kół dobrze poinformowanych donoszą, że na miejsce zmarłego ambasadora ś. p. Moora, jako następca upatrzony jest Dawid Kaufman, który poprzednio był konsulem w Pensylwanji a następnie w Boliwji. Nowy ambasador mianowany będzie za kilka tygodni ponieważ w myśl zwyczajów dyplomatycznych nowy ambasador może być mianowany po 30 dniach od śmierci ambasadora.

Odezwa „bezbożników"

Ryga, 22. 2. (Radjo wł.) Prasa sowiecka ogłasza odezwę prezesa „związku bezbożników" Jarosławskiego na orędzie Papieża przeciw prześladowaniu religji w Rosji. Po silnych ustępach polemicznych Jarosławski dowodzi, że bezbożna Rosja ma także sumienie, czego dowodem jest m. i. pomoc udzielona rozbitkom wyprawy podbiegunowej Nobilego. Odezwa wypiera się aktów gwałtu. Bezbożnicy działają tylko propagandą i oddalają z oburzeniem potwarz, jakoby przemocą zamykali i burzyli świątynie. Wogóle odezwa jest objawem jakby pewnego cofania się z nieprzejednanej postawy wrogiej przeciw religji.

Sprawa 39 morderstw

Nowy Jork, 21. 2. (AW). Policja aresztowała tu dwudziesto - kilkoletniego Klemensa Backa, który przyznał się, że popełnił już 39 morderstw. Back, który pochodzi z Poznania, przed wyjazdem do Ameryki otruł swego ojczyma strychniną. Back przyznał się, że wszystkie morderstwa popełnił na tle seksualnem.

Zastępca konsula meksykańskiego

Warszawa, 22. 2. (AW.) Dziś przybywa do Warszawy konsul generalny Meksyku w Hamburgu dla objęcia konsulatu meksykańskiego w Warszawie po śp. konsulu Duardzie, który zginął w katastrofie samochodowej. Dziś zostanie rozstrzygnięta sprawa przetransportowania ciała śp. Duarda do Meksyku.

Z sejm. komisji wojskowej

Warszawa, 22. 2. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji wojskowej dokonano wyboru przewodniczącego w miejsce posła Kościałkowskiego, który zrezygnował. Na wniosek pos. Trąmpczyńskiego wybrano posła Pająka z P. P. S. Na środowem posiedzeniu będzie rozpatrywana sprawa aresztów wojskowych ze względów wojskowych. (w)

Barbarzyństwo sowieckie

Wilno, 22. 2. (AW.) Wielką sensację wywołało tu stwierdzenie, iż kilku włościan zbiegłych do Polski z Sowietów przed udziałem w kolektywie, na prawem ramieniu powyżej przegubu mieli wybite pieczątki z wypisaną nazwą kolektywu, do jakiego należeli. Bolszewicy wobec zbiorowych ucieczek włościan z kolektywu, celem lepszego orjentowania się, z jakiego kolektywu włościanin zbiegł, piętnują ich stemplami.

Schober w Berlinie.

Berlin, 22. 2. (Radjo wł.). Przybył tutaj austrjacki kanclerz Schober, witany uroczyście na dworcu przez przedstawicieli rządu Rzeszy i władz miejskich.

Rabini w niebezpieczeństwie

Warszawa, 22. 2. (Tel. wł.). Prasa żydowska z zadowoleniem podaje wiadomość z Moskwy, że wyroki śmierci na aresztowanych w Mińsku rabinów nie są prawdopodobne. (w)

Krwawe rozruchy w Moskwie

Warszawa, 22. 2 (Tel. wł.) Z Moskwy nadeszły wiadomości, iż na tle wyrzucania ludności z cerkwi doszło do krwawych rozruchów, w czasie których wojsko strzelało do ludności (w.)

Rozbudowa portu wiślanego w Tczewie.

Czynniki miarodajne mają w najbliższym czasie przystąpić do powa nej rozbudowy portu wiślanego w Tczewie. Wybudowany ma być mianowicie w tym porcie duży basen oraz stocznia do gruntownej naprawy i budowy statków rzecznych.

Przymus wodociągowy w Warszawie.

W związku z wprowadzeniem przymusu wodociągowego w Warszawie dyrekcja kanalizacji i wodociągów rozesłała do 500 właścicieli domów w śródmieściu i na przedmieściach wezwanie, aby w najbliższym terminie dobrowolnie przyłączyli swe posesje do sieci. Niewykonanie nakazu pociągni eza sobą wykonanie robót na koszt właściciela posesji przez miasto.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 21 lutego 1930.

Spędzono: wołów 4, buhai 9, krów 20, świń 450, cieląt 147, owiec 15; razem 645 sztuk zwierząt.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Poznań, 22 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f. w h.); b) pszenicy 753 gr. (129.0 f w h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. (84,6 w h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	18.25—18.75
Usposobienie zniżkowe.	
Pszenica	82,50—33,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	19.50—20,00
Jęczmień browarowy	23.00—25,00
Usposobienie słabe.	
Owies	15,50—16,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	30,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	52,00—56,00
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	12.25—13,25
Otręby pszenne	14.75—15.75
Wyka latowa	29,00—31,00
Peluszka	27,00—29.00
Groch polny	27,00—30.00
Groch Victoria	30,00—35,00
Groch Folgera	28.00—31,00
Łubin niebieski	20,00—22.00
Łubin żółty	23.00—25,00
Seradela	17,00—21,00

Ogólne usposobienie słabe.

Uwaga: Sytuacja na rynku żytnim nie uległa zmianie, ponieważ na rynku we wnętrznym ani zagranicznym nie powstały okoliczności, któreby mogły wpłynąć na poprawę cen.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.87 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,52 do 212,82 zł, gotówką — 212,12 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,00 do 173,26 zł, gotówką — 172,66 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22 lutego 1930.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany, obroty były średnie i kursy również były bez zmiany.

Papiery państwowe były dziś naogół poszukiwane, jednakże do kursu doszło jedynie 5 proc. poż. konwers. za którą płacono nadal 51 proc. Pozatem poszukiwano bez oddawców 5 proc. premj. dolarowe po 77,— oraz 4 proc. poż. inwestycyjną po 127.— Z pap. lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dolarowe 91 proc., (przy dew. 8,90), za 4 proc. listy zast. konwert. 39,25 proc., natomiast oddawano 6 proc. listy żytnie po 19,— (za 1 ctr. mtr.).

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych notowano tylko Bk. Polski, za który płacono 164.— i Unję, którą poszukiwano po 65.— Pozatem robiono mniejsze tranzakcje Brow Krotoszyńskim po 27,— i nieoficjalnie Akwawitem po 55,— również w płaceniu.

Cedula urzędowa z dnia 22 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39,25% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 19,— O.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 164,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

„Unja" (dawn. Ventzki) I em. zł. 65,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 22. 2. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed tr.: 8.87 sp.: 8,89 kup.: 8,85

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	357,60	358,50	356,70
Kopenhaga	238,80	239,40	238,20
Nowy Jork	8,90,4	8,92,4	8,88,4
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,90,1
Londyn	43,36	43,47	43,25
Paryż	34,90	34,99	34,81
Szwajcarja	172,00	172,80	171.64
Sztokholm	239,30	239,90	238,70
Wiedeń	125,57	125,88	125.26
Włochy	46,71	46,83	46,59

Tendencja słaba.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.		128,00
5% poż premj dol.	78,50	78,75
5% poż. konw.	51.00	52.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	164,75—166,00
Bank Przem. lwowski	0,00—100,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00— 79.25
Lilpop	0,00— 24,75

Tendencja mocniejsza dla bankowych.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 22 lutego 1930.

Pszenica march od st załad 76-77 kg. przeciętn. jakości	228,00—231,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march od stacji załad 72 kg przeciętnej jakości	159,00—163,00
73 kg. z okolic Warty i Noteci cif Berlin przec. jakości	00,000—169.00
Owies march do stacji załad	125,00—133,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—150,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów.	
Mąka pszenna	27,00—34.50
Tendencja stała.	
Mąka żytnia	20.50—24,25
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	08.00—08,50
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	07,25—07,75
Tendencja stała.	
Groch Victoria	22.00—29.00
Groch dr. jadalny	19.50—22.00
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.50—18,50
Bób polny	16.25—18.50
Wyka	18.50—23.00
Łubin niebieski	13,00—14.00
Łubin żółty	16,00—17,50
Seradela nowa	23,00—28,00
Makuch rzepakowy	15, 0—16. 0
Makuch lniany	17.80—18,75
Wytłoki suche	06,70—06,80
Śrót Soya	14,70—15,00
Płatki ziemniaczane	13,00—13,50

Ogólna tendencja stała.

Tendencja do żyta: term. załad.: poparta, bież. dostawa: stała.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 22. 2. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46.85 —47.05
Noty wielkie	46,725—47,125

ANIIBI SZ.D. O WARSZAWA
DENTOSAN
PASTA PROSZEK ELIKSIR

Polityka zagraniczna Polski w obecnym okresie rządów

Mowa posła St. Strońskiego w sejmowej komisji spraw zagranicznych

Rosja sowiecka

Był pewien kierunek polityczny w sprawie naszych stosunków z Rosją sowiecką, o których mówię, że był. ponieważ nie wiem czy jeszcze jest P. minister spraw zagr. powiedział nam w lipcu 1926 r.: pragniemy doprowadzić do pomyślnego końcu trwające już od pewnego czasu rokowania o wzmocnieniu pokoju. W styczniu 1927 r. p. minister powtórzył, że przedstawił już poglądy w tej sprawie rządowi sowieckiemu. W maju 1928 r. p. minister mówi, że do poprawności stosunków przyczyniają się nasze układy o pakt w sprawie nieagresji. Następnie przyszła sprawa paktu t. zw. Litwinowa, czyli zastosowanie paktu Kellogga między nami o Rosją. W czasie wymiany not od 29-go grudnia 1928 r. do 19 stycznia 1929 r. okazało się, że rząd sowiecki nie uważa podpisania paktu Litwinowa za jednoznaczne z zaprzestaniem rokowań o nieagresji. W ciągu tych paru lat rokowań okazało się, że główne przeszkody maleją, mianowicie: popierwsze Sowiety nie stawiają przeszkód, ażeby układ o nieagresji był zgodny z naszemi obowiązkami jako członka Ligi Nar., po drugie samo podpisanie paktu Litwinowa dowiodło, że można układy z Sowietami zawierać razem, od państw bałtyckich przez Polskę do Rumunji, po trzecie w sprawie niedopuszczenia przez Sowiety arbitrażu Sowiety weszły w układzie niemieckim zamiast na arbitraż na drogę koncyljacji, a p. minister na moje pytanie oświadczył w komisji spraw zagranicznych 20 lutego 1929 roku, że Polska na tej samej podstawie może zawrzeć układ. Z tego wynika, że te układy będą w dalszym ciągu prowadzone. Otóż protokół Litwinowa wygasł, ponieważ istnieje cały pakt Kellogga, czyli w naszych stosunkach z Rosją mamy tylko ten biedny pakt Kellogga, który jest dobry dla unikania wojen poprzez oceany, ale który nie wystarczy na takich granicach, jakie my mamy z Rosją sowiecką.

Muszę zapytać, co się stało z tą sprawą. Bo albo to, co p. minister mówił w lipcu 1926 r. i w początkach 1929 r., że te rokowania są w toku, to była polityka świadoma, która znajdowała zawsze uznanie wielkiej większości Sejmu, a w takim razie trzebaby ją było dalej prowadzić, albo też ta polityka jest uważana za niesłuszną i dlatego ją przerwano. Trudno nam zadowolić się tem, że p. minister pełnomocny Patek jest naszym przedstawicielem w Moskwie i że tak miesiące i lata upływają, no i że o rokowaniach mówi się dziś w Polsce, że idą tak, jak: z Patka. To nie jest wystarczające załatwienie naszego stosunku z Rosją sowiecką.

Znaczenie paktu o nieagresji nie jest wszechmożne. Ale niewątpliwie jest rzeczą korzystną nietylko dla Polski, ale dla całej Europy wschodniej, a przez to także dla Europy wogóle, ażeby położyć kres tym mniemaniom, że na granicy polsko - sowieckiej wybuch wojny jest rzeczą możliwą każdego dnia i każdej godziny. Niewątpliwie pakt o nieagresji dla złagodzenia tych wrażeń nie odpowiadających rzeczywistości byłby rzeczą pożyteczną.

Dlatego pytam p. ministra, czy ta polityka dążenia do paktu nieagresji z Rosją tylko była, czy też ona jeszcze jest.

Stolica Apostolska i Polska

Nasze stosunki i nasze prace ze Stolicą Apostolską są w tej chwili szczególnie zajmujące z dwu stron: po pierwsze dlatego, że sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej został nuncjusz Pacelli po wieloletnim pobycie w Niemczech, a po drugie dlatego, że Ojciec św. ogłosił swoje pismo w obronie chrześcijaństwa w Rosji sowieckiej.

(Tu mówca przedstawia niedomagania w zakresie kościelnym w stosunku do katolików polskich w Rosji, dalej u nas na kresach, w Gdańsku i w konkordacie z Prusami).

Bezpieczeństwo, Haga i Niemcy

Mimo oświadczeń p. ministra, że sprawa Nadrenji jest sprawą dla nas ważną, nie zostaliśmy dopuszczeni do narad nad nią w Hadze, gdzie dla bezpieczeństwa Polski nie uzyskano dosłownie nic.

Do zakresu naszych stosunków z Niemcami należy przedewszystkiem sprawa umowy z 31 października 1929 r., o której mówić nie będę. Uważam, że skoro p. minister spraw zagranicznych jest tego zdania, że lepiej o tem mówić, kiedy dostaniemy do ratyfikacji tę umowę, jest to stanowisko słuszne. Zaznaczę tylko to, co należy do sprawy pytania, czy się wzmacnia czy nie stanowisko Polski zagranicą. Dwa postanowienia tej umowy są niepokojące. Wyrzekamy się likwidacji bez spełnienia tego warunku, który jest w planie Younga jako podstawa likwidacji, mianowicie wzajemnego zaufania, ponieważ od strony Niemiec nic nie zostało zrobione, ażeby to zaufanie przywrócić. Sprawa osadników niemieckich i naszego prawa odkupu, nie powinna była być przedmiotem jakiejkolwiek umowy z Niemcami, ponieważ tu w grę wchodzą obywatele państwa polskiego. To podwójne dodatkowe zabarwienie umowy nie świadczy o wzmocnieniu stanowiska Polski na gruncie międzynarodowym, a w szczególności stanowiska wobec Niemiec.

O sprawie układu handlowego z Niemcami nie możemy jeszcze mówić, ponieważ jeszcze się nie skończyła. Niektórych postanowień tego układu oczekujemy z zaniepokojeniem. Dam tylko dwa przykłady.

W sprawie osiedlania jest już gotowa umowa, która ma być częścią układu, z lipca 1927 r. Według tej umowy ogólne postanowienie jest takie, że mogą być dopuszczeni do osiedlenia się w Polsce wszyscy ci, którzy mają coś wspólnego ze sprawami należącemi do traktatu handlowego, wyjęci są rolnicy, robotnicy, drobni rzemieślnicy, którzy i tak wogóle osiedlać się z mocy układu nie mogą. Bardzo będzie dla nas rzeczą ważną, ażeby się dokładnie dowiedzieć, jakie są rzeczywiste widoki osiedlenia się Niemców, szczególnie w zakresie handlu i przemysłu przedewszystkiem na naszych ziemiach zachodnich. Tej sprawy będziemy strzec z jak największą uwagą, bo jakiekolwiek pozostawienie możliwości za szerokiego zasięgu tych osiedleń jest dla naszego państwa niezmiernie niebezpieczne przedewszystkiem pod względem gospodarczym, dlatego że doskonale zorganizowany handel i przemysł niemiecki będzie ciążył nad budującym się handlem i przemysłem naszym, a oprócz tego pod względem politycznym w tych ziemiach pogranicznych.

Jesteśmy zaniepokojeni wiadomościami o układzie handlowym także od strony najważniejszej dzisiejszego naszego bytu państwowego, od strony morza. Niemcom mają być udzielone koncesje na żeglugę. Przed wojną przez Hamburg szło rocznie około 300 tys. emigrantów z ziem dzisiejszej Polski. To ustało po wojnie, Hamburg przestał być portem dla emigracji polskiej, emigracja wogóle zmalała, ale obejmuje ona dziś 70 tys. osób i wzrasta. Otóż według tego systemu koncesyjnego, który przyjęto, Niemcy mają podobno dostać prawo przewożenia emigrantów we wszystkich trzech istniejących dziś kierunkach, t. j. do Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej. Mają dostać prawo nietylko linij wprost ale i t. zw linij łamanych, czyli dojazd do Hamburga, a następnie z Hamburga innym okrętem przez ocean. Wprowadzenie linij łamanych znaczy, że wkrótce nie Gdańsk i Gdynia, jak teraz, ale na nowo Hamburg stanie się właściwym portem emigracji polskiej, bo dojazd koleją do Hamburga będzie o tyle łatwiejszy, że gdy raz uzyskają pozwolenie na linje łamane, to potem uzyskanie pozwolenia na dojazd koleją, ażeby nie obciążać kosztami emigranta, będzie niemal konieczne. Ale obecnie istniał zamiar stworzenia polskiego, czyli t. zw. polsko - duńskiego stowarzyszenia żeglugi. Jak można stworzyć to towarzystwo polsko - duńskie żeglugi, jeżeli równocześnie stwarza się mu takie współzawodnictwo, że ono nie może się opłacać. Bo przecież my nie zmniejszymy kontyngentu, który w przewozie na naszych emigrantów ma flota brytyjska, czyli wszystko to co uzyskają Niemcy, świetnie do tego przygotowani, pójdzie na szkodę zamierzonego towarzystwa żeglugi polskiej. W dziesięciolecie mówimy o znaczeniu naszego morza, p. Prezydent Rzeczypospolitej wyjeżdża do Torunia, a równocześnie grożą w układzie handlowym postanowienia, które mogą zadać cios żegludze polskiej, i to w zakresie trzeba powiedzieć, który nas dziś niestety jedynie niemal wiąże ze światem, bo pod względem gospodarczym tak mało w świat wywozimy i tak mało przedstawiamy dla tego świata rzeczywisty przedmiot zajęć, że główny sposób łączności w żegludze pomiędzy nami i światem, to była właśnie emigracja. Sądzę, że w tym zakresie może p. minister nie odmówi nam wyjaśnień o przygotowującym się układzie handlowym.

W Hadze zostaliśmy pozbawieni ostatniej rękojmi bezpieczeństwa wobec Niemiec. Na jakim tle politycznem to się stało? Czy na tle złagodzenia stosunków? Wymienię tylko niektóre rzeczy, które nie mogą zostać pod korcem.

Dnia 17 kwietnia 1929 r. w Paryżu w rokowaniach nad planem Younga przedstawiciel Niemiec w tych rokowaniach, Prezydent Banku Rzeszy p. Schacht, oświadczył, że Niemcy będą mogły spełnić zobowiązania, które są od nich żądane, jeżeli zmieni się granicę polsko - niemiecką i przywróci się im obszary, które na wschodzie stracili.

Powiedział to żeby zostawić w rokowaniach oświadczenie Niemiec, że oni nawet płatność odszkodowań uzależnią od tego, czy granice będą zmienione czy nie. Nie jest mi znane żadne wystąpienie rządu polskiego a także nie jest mi znane dostateczne wystąpienie rządów sprzymierzonych, które wówczas z Niemcami rokowały, któreby odparło oświadczenie złożone przez p. Schachta.

Dnia 14 czerwca 1929 roku zawarty został konkordat między Prusami a Stolicą Apostolską, o którym już wspomniałem. W tym konkordacie jest jedno postanowienie, że przy stworzeniu biskupstwa w Berlinie obok istniejącego we Wrocławiu, nie przyłączono do tych biskupstw pogranicza. Stworzono tylko osobną administrację. Co to znaczy? Zawsze kiedy się robi konkordat, te sprawy się załatwia. W konkordacie polskim ostateczny podział diecezji jest ustalony. Tam tego nie zrobiono. Dlaczego? Dlatego, że Prusy w ten sposób dały wyraz swojemu stanowisku, że ten obszar pogranicza jest sprawą tymczasową.

Istnieją także pewne oświadczenia, które odzwierciedlają stan umysłów już nie dzienników, ale wielkich ugrupowań politycznych niemieckich.

W czasie pierwszej narady w Hadze, w sierpniu 1929 r., p. Breitscheid, przewódca socjalistyczny złożył oświadczenie dla dzienników, w którem powiedział: „Przyznaję, że większość ludności w korytarzu jest polską. To nie jest jednak powodem, ażeby obecny stan utrzymać. Ludność korytarza mogłaby taksamo doskonale tworzyć mniejszość w państwie niemieckiem, jak tworzy polska ludność na niemieckim Górnym Śląsku. Spodziewam się, że w przyszłości uda się doprowadzić do jakiejś modyfikacji leżącej w interesie obu państw".

Czyli polskie Pomorze przyłączyć do Niemiec, odciąć Polskę od morza i dać tamtejszej ludności polskiej, która ma tam olbrzymią większość, prawa takie, jakie ma mniejszość polska na niemieckim Górnym Śląsku!

Narady, które odbyły się około 20 grudnia 1929 r. w Berlinie pomiędzy katolikami francuskimi i katolikami Centrum niemieckiego, wydobyły na wierzch mowę ks. Ulitzki, w której oświadcza, że dzisiejsze granice muszą być zmienione.

Obecnie w czasie rozpraw ratyfikacyjnych nad umową polsko - niemiecką z Reichstagu z 11 i 12 lutego padły zgodne oświadczenia, że nic nie może być zrobione, coby przeszkadzało właściwym dążeniom Niemiec do zmiany granicy na wschodzie.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę to, co się w tej chwili mówi o niemieckich poglądach w sprawie ratyfikacji układu z Polską, widać dwie myśli przewodnie polityki Niemiec: w układach międzynarodowych dążą Niemcy do wprowadzenia podziału Europy na dwie części, osobne układy ze wschodem, osobne układy z zachodem, nadto zaś Niemcy dążą do tego, ażeby nie załatwiać spraw spornych między Polską a Niemcami, ale gromadzić je i wysunąć razem z głównem żądaniem zmiany granic.

Więc odebranie rękojmi bezpieczeństwa w Hadze od strony okupacji Nadrenji odbyło się na tle nie jakiegokolwiek uspokojenia od strony Niemiec, ale zaostrzenia żądań niemieckich w stronę naszych granic.

Jeszcze wczoraj prezes Rady Ministrów pruskich p. Braun, który jest socjalistą, powiedział, że granica polska jest niemożliwa gospodarczo i politycznie. Przecież to powinien był powiedzieć przed 28 czerwca 1919 roku, kiedy obecny kanclerz Rzeszy p. Hermann Müller miał podpisać traktat wersalski. Ale skoro to zostało podpisane przez Hermanna Müllera w traktacie wersalskim, to teraz nie czas jest wnosić niepokój w stosunki europejskie. To są rzeczy niemożliwe i to ze stanowiska pruskiego prezesa Rady Ministrów.

(Dokończenie nastąpi).

Zwalczajmy starzenie się rąk.

Zbyt mało jeszcze uwagi zwracamy na pielęgnowanie rąk, aczkolwiek zwiastunem starzenia się bywa często marnienie skóry ich grzbietów. Cienkość pomarszczonej skóry rąk zdradza niedyskretnie zbliżającą się zimę doczesnej wędrówki. Zaznaczam, że ochudzeniem ciała wywołuje się przedwcześnie objawy starzejących się rąk. Zwyczaj powierzchownego wcierania kremu lub — co gorsza — gliceryny jest bezcelowy względnie wręcz szkodliwy. Skóra rąk wymaga stałego ożywiania **masażem** zapomocą ożywczego kremu, tudzież dowozu ciepła. W tym celu zanurza się ręce codziennie na parę minut do gorącej wody a po osuszeniu masuje się ożywczym **kremem „Oxa" Dra Lustra** od końców palców ku górze. Po wymasowaniu kąpie się ręce znów w gorącej wodzie, poczem zmywa się krem mydłem **śmietankowem „Miraculum".** Posługując się **zapobiegawczo** tą metodą utrzymać można młodocianą skórę do późnego wieku. **Podstarzałe** ręce doprowadza się do soczystości tą samą metodą, atoli wskazane są dodatkowo okłady gorącem mlekiem. W dzień wcierać krem **„Mira" Dra Lustra.**

Tw 1107. Dr. Z. B.

ZWYCIĘSKI UROK
ZAPEWNIA KOBIECIE
PUDER-KREM
Uża
BIAŁY · RÓŻOWY · NATURALNY · MAROCAIN
tuba zł 1,50
J. & S. Stempniewicz · Poznań

ZIOLKA ARTRETYCZNE
GESSNERA
przy artretyźmie, sklerozie, złej przemianie materji, otyłości, chorobach wątroby i leniwem trawieniu.
DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERJACH
Pw 8 670-5,10

Trzecia serja dolarówek.

Warszawa, 22. 2. (A. W.) Zgodnie z ustawą ministerjum skarbu czyni przygotowania do wypuszczenia trzeciej serji dolarówki za 7½ milj. zł.

Święta Kongregacja przeciwko nieskromnej modzie kobiecej

Jego Świątobliwość papież Pius XI mocą najwyższego urzędu apostolskiego, który wypełnia w całym Kościele, nigdy nie przestał żywem słowem i pismem przypominać powiedzenia św. Pawła (1 do Tym. 2, 9, 10): „Niewiasty w ubiorze ochędożnym ze wstydem i mierności ubierają się... jako przystoi niewiastom, obiecującym pobożność przez uczynki dobre".

Bardzo często również przy każdej sposobności Ojciec św. ganił i z największą siłą potępiał nieskromny sposób ubierania się, który dzisiaj stał się już zwyczajem powszechnym nawet u kobiet i dziewcząt katolickich, a nietylko obraża ciężko godność i wdzięk niewieści, lecz bardzo nieszczęśliwie powoduje doczesne szkody samej kobiety, a, co jest jeszcze gorszem, prowadzi do jej własnej i innych zguby wiecznej.

Nic więc w tem dziwnego, że biskupi i inni ordynarjusze, jak przystoi na sługi Chrystusa, każdy w swej własnej diecezji przeciwstawiali się na wszelki sposób i jednomyślnie przeciw tej niezdrowej samowoli i bezwstydowi, znosząc w spokoju i męstwie ducha naśmiewania się i drwiny tych, którzy z tego powodu niejednokrotnie dali poznać swe niezadowolenie.

Dlatego też Św. Kongregacja, której zadaniem jest czuwanie nad karnością duchowieństwa i wiernych, zatwierdza i pochwala zasłużenie tego rodzaju czujność i działalność świętych pasterzy i gorąco zachęca ich, by w dalszym ciągu nie przestawali o tem myśleć i wprowadzać odpowiednie normy, stosując je z jak największą gorliwością i ze wszystkich sił, dopóki ta zaraźliwa śmiertelna choroba nie zostanie całkowicie usunięta z uczciwego ludzkiego pożycia.

By zaś te rzeczy łatwiej i pewniej mogły być skutecznie wprowadzone w czyn, Św. Kongregacja z polecenia Jego Świątobliwości postanowiła ustalić, co następuje:

1. Proboszczowie przedewszystkiem i kaznodzieje przy każdej sposobności, według słów Apostoła (2 Tymot. 4, 2), niech przepowiadają, nalegają, proszą, karzą, by niewiasty nosiły ubiór, któryby tchnął wstydliwością i był ozdobą i ochroną cnoty i niech upominają rodziców, by nie pozwalali córkom ubierać się nieskromnie.

2. Rodzice, pamiętając na ciężki obowiązek, który na nich ciąży, wychowania przedewszystkiem religijnego i moralnego, niechaj dokładają szczególnych starań, by dziewczęta od zarania życia były uświadomione w nauce chrześcijańskiej i niechaj ze wszelką gorliwością słowem i przykładem rozwijają w ich sercach umiłowanie cnoty skromności i czystości. Idąc za wzorem Świętej Rodziny, niech starają się w ten sposób ukształtować i kierować swoją rodziną, by wszyscy, którzy do niej należą, znaleźli przy domowem ognisku rację i zachętę do umiłowania i zachowania cnoty skromności.

3. Również rodzice niechaj nie pozwalają córkom na publiczne ćwiczenia i występy gimnastyczne, a jeżeli byłyby do tego zmuszane, niechaj starają się, by były ubrane przyzwoicie; niech nie pozwalają nigdy, by miały się ubierać w kostjumy nieprzyzwoite.

4. Przełożone pensjonatów i nauczycielki szkolne niechaj dokładają starań, by wyrobić w duszach dziewczęcych umiłowanie skromności, by w ten sposób skutecznie nakłonić je do przyzwoitego ubierania się.

5. Również przełożone i nauczycielki niechaj nie przyjmują do pensjonatów i szkół dziewcząt, które się nieskromnie ubierają, nie czyniąc żadnego wyjątku nawet dla ich matek; jeżeli zaś po przyjęciu nie poprawią się, niech je wydalą.

6. Zakonnice, stosownie do postanowień św. Kongregacji Zakonnej z 23 sierpnia 1928 r., niech nie przyjmują do swych pensjonatów, szkół, oratorjów i świetlic dziewcząt, które nie zachowują chrześcijańskiej poprawności w ubraniu; jeżeliby zaś po przyjęciu nie zachowały tego — nie należy ich trzymać.

Co więcej, w pracy wychowawczej nad swemi uczennicami niechaj dołożą specjalnych starań, by w ich sercach głęboko zakorzenić umiłowanie świętej czystości i skromności.

7. Należy zakładać i rozwijać stowarzyszenia żeńskie, któreby radą, przykładem i czynem dążyły do powstrzymania nadużyć, jakie się dzieją w noszeniu ubrań, przeciwnych skromności chrześcijańskiej, i do popierania skromności i przyzwoitości w ubraniu.

8. Do religijnych stowarzyszeń żeńskich nie należy przyjmować dziewcząt i kobiet, któreby się nieskromnie ubierały, a jeżeliby po przyjęciu wykroczyły przeciwko temu i upomniane, nie poprawiły się, należy je usunąć.

9. Dziewczęta i kobiety, które się nieprzyzwoicie ubierają, winny być niedopuszczane do Stołu Pańskiego i do godności chrzestnych matek przy Sakramentach Chrztu i Bierzmowania. W niektórych wypadkach nie należy im nawet pozwolić na wejście do kościoła.

10. Gdy w ciągu roku wypadnie święto, szczególnie odpowiednie do zachęty do cnoty skromności, szczególnie w uroczystości Najśw. Marji Panny, proboszczowie i kapłani, kierujący pobożnemi związkami i stowarzyszeniami katolickiemi, winni w odpowiednich słowach zachęcać i pobudzać kobiety do chrześcijańskiej skromności w ubiorze.

W dniu zaś uroczystości Niepokalanego Poczęcia we wszystkich kościołach katedralnych i parafjach należy odmawiać specjalne modlitwy, nie opuszczając, o ile to możliwe, odpowiednich wskazówek w uroczystych kazaniach do wiernych.

11. W diezecjalnem Consilium Vigilantiae (Komisja czuwania nad moralnością), o którem jest mowa w postanowieniu Św. Officium z dnia 22go marca 1928 r., co najmniej raz w roku winny być omawiane sposoby i środki najlepsze do skutecznego zachowania skromności kobiecej.

Ażeby ta zbawienna akcja mogła się skutecznie i z większą pewnością rozwijać, biskupi i inni ordynarjusze każdego trzeciego roku, jednocześnie ze sprawozdaniem o nauczaniu religijnem, o którem jest mowa w Motu Proprio „Orbem Catholicum" z 29go czerwca 1923 r., poinformują również dokładnie Św. Kongregację o warunkach ubiorów kobiecych i o odpowiednich środkach w myśl tej instrukcji.

„Światło-myt" a „uskrzydlone wszy"

Piszą nam z prowincji, co następuje:

Prof .dr. Władysław Leopold Jaworski przemawia w „Dzienniku Poznańskim" za podtrzymaniem „mytu" czyli „legendy", choćby w sposób sztuczny, byleby była, bo jest społeczeństwu, ściślej mówiąc, wiernym potrzebna. W uzasadnieniu swojej tezy o „mycie" i jego doniosłości powiada:

„Amerykański badacz Loeb obserwował przez długie lata ruchy uskrzydlonych wszy roślinnych i zauważył, że te zwierzątka poruszające się zazwyczaj chaotycznie i niespokojnie, zwracają jednak konsekwentnie swoje ruchy w tym kierunku, na który pada światło. Światło jest ich ideałem, jest celem ich tęsknoty".

Tem „światłem dla uskrzydlonych wszy" — powiada prof. Jaworski — jest dla społeczeństwa „myt".

„W potędze — pisze, — którą posiada myt, tkwi uzasadnienie wszelkiej dyktatury. Wszystko jedno, jak powstała, przez gwałt czy legalnie. Utrzyma się dopóty, dopóki jest mytem, to jest dopóki zaspokajają tęsknotę, że społeczeństwo wyrwie się przez nią ze stanu niepewności i wahań, a zdobędzie pewność. Bo społeczeństwo potrzebuje pewności w tym samym stopniu, w jakim potrzebuje chleba powszedniego. To też z chwilą osłabienia mytu, z chwilą gaśnięcia nadziei, którą on budził, zmienia się nastrój mas. Pod wpływem mytu i przez jego potęgę masy się koordynowały, jak owe owady obserwowane przez Loeba szły ku światłu, t. j. ku mytowi. Gdy myt upada, ciemnieje światło, masy rozpraszają się i ogarnięte zostają przez chaos".

Że dyktator „mytu" w Polsce dla zwolenników swoich jest „światłem", było wiadome. Nowością w doktrynie prof. Jaworskiego jest przyrównanie jego zwolenników do „uskrzydlonych wszy", które, „gdy myt upada", „rozpraszają się i ogarnięte zostają przez chaos".

Dziwne to wszystko: pełne i polotu i skrzydeł a zarazem smutku i melancholji.

Bal ponad bale

W sobotę, 22 bm., jak głosi prasa „sanacyjna", odbędzie się w salonach Hotelu Europejskiego w stolicy pod protektoratem p. marsz. Piłsudskiej i z udziałem w komitecie honorowym żon wszystkich członków obecnego gabinetu — tradycyjny bal „Karczma na rozdrożu".

O deklaracje do podatku dochodowego

Jak nas informuje Wielkopolska Izba Skarbowa w Poznaniu, termin składania deklaracyj do podatku dochodowego został przesunięty z 1 marca na 1 maja. Wiadomość o odroczeniu terminu podawaliśmy już w numerze wtorkowym naszego pisma.

Dla usunięcia wszelkich wątpliwości należy stwierdzić, że odroczenie terminu składania deklaracyj do podatku dochodowego odnosi się do dochodów osób fizycznych. Osoby prawne korzystają bowiem ustawowo z terminu 1 maja, d którego winny złożyć deklaracje.

Dobre chęci czy komedja?

W czwartek, 20 bm. odbyło się przed poł. o godz. 11 w Wielkopol Izbie Skarbowej zebranie przedstawicieli tejże Izby z przedstawicielami Izb Przemysłowo-Handlowej, Rzemieślniczej oraz delegatów różnych organizacyj gospodarczych. Obradom przewodniczył naczelnik Wielkopolskiej Izby Skarbowej Zebranie powyższe zwołała Wielkop. Izba Skarbowa w celu zasięgnięcia opinji o stosunku obrotów w 1929 do tychże z 1928.

Wszyscy przedstawiciele podnosili i starali się udowodnić, że obroty w 1929 obniżyły się w stosunku do 1928 ogólnie przeciętnie o jakieś 20 proc. Stwierdzono np., że obroty w przedsiębiorstwach materjałów budowlanych obniżyły się o ca. 50 proc., w szewstwie o 30 proc., w rzeźnictwie o 20—25 proc., w stolarstwie o 30 proc., w krawiectwie i manufakturze o 30 proc. w sadownictwie o 50 proc., w piekarstwie 20 proc., w kołodziejstwie i kowalstwie natomiast obroty spadły do minimum i zawody prawie że upadają.

Przedstawiciele Izby Skarbowej podtrzymywali natomiast, że ogólne obroty powiększyły się o 8 proc. lecz na skutek stanowczej i zgodnej postawy wszystkich delegatów, przyjęli ich oświadczenia do wiadomości zaznaczając, że zebranie to zwołano jedynie w celach informacyjnych dla Wielkp Izby Skarbowej.

Odczekajmy zatem, czy zebranie to wywrze jakikolwiek skutek na wymiar podatku obrotowego za rok 1929 co naszem zdaniem koniecznie stać się powinno. Tad.

Zmyślone zarzuty

Od p dyr. Edmunda Baiera z Koronowa otrzymujemy pismo poniższe z prośbą o umieszczenie:

„W numerze 16 „Gazety Zachodniej" z dnia 21 stycznia r. b. umieszczona została korespondencja z Koronowa pod tytułem „Metody Endecji". Wobec tego, że fakty w wymienionym artykule nie zgadzają się z prawdą, prosiłem redakcję „Gazety Zachodniej" z powołaniem się na ustawę prasową, o sprostowanie. Ze względu na to, że „Gazeta Zachodnia" do dnia dzisiejszego go nie umieściła, pozwalam sobie zwrócić się do Szan. Redakcji z uprzejmą prośbą o łaskawe opublikowanie w swem cennem piśmie poniższego stwierdzenia:

„Nieprawdą jest, że wybory do rady miejskiej w Koronowie były dla Komitetu Gospodarczego porażką. Prawdą natomiast jest, że zjednoczona lista N. P. R., rolników, urzędników i B. B. W. R., a nie jak w artykule zaznaczono tylko N. P. R. i B B W. R., liczyła na 12—14 mandatów, godząc się dla Komitetu Gospodarczego na najwyżej 5. Jednakże na skutek przeprowadzonych wyborów uzyskała zjednoczona lista 6 radnych z N. P R., 1 urzędnika. 1 rolnika i 1 z B. B. W. R., a Blok Gospodarczy uzyskał 8 mandatów Zatem wybory są zwycięstwem dla Bloku Gospodarczego, a porażką dla listy zjednoczonej.

„Nieprawdą jest, że Blok Gospodarczy posługiwał się przy wyborach do prezydjum rady miejskiej kupowaniem głosów albowiem ani niżej podpisany, ani żaden z radnych Bloku Gospodarczego nie płacił radnemu p. Heizemu Józefowi wspomnianych w artykule 500 zł., ani jakiejkolwiek innej kwoty. Prawdą natomiast jest, że pewien członek ze zjednoczonej listy zaproponował jednemu z radnych gotówkową odprawę za zrzeczenie się mandatu. — Nazwiska i dowody ujawnię we właściwym czasie.

„Nieprawdą jest, że endecja na tutejszym terenie zawdzięcza swój żywot „mojej kieszeni", albowiem miejscowemu Kołu Klubu Narodowego nigdy pomocy finansowej nie udzielałem. Miejscowy Klub N D rozwija się bez niej wcale pomyślnie i jest żywotny, czego dowodem właśnie są ostatnie wybory do rady miejskiej.

„Dziękując Szan. Redakcji jak najuprzejmiej za przysługę umieszczeniem powyższego stwierdzenia mi oddaną, nadmieniam, że sprawę oddałem memu zastępcy prawnemu, celem poczynienia odpowiednich kroków przeciw odpowiedzialnemu redaktorowi „Gazety Zachodniej" — Prawdziwego autora korespondencji niestety narazie ścigać nie mogę, bowiem uważał on za odpowiedniejsze podpisać się pseudonimem, zatajając swoje prawdziwe nazwisko, a redakcja „Gazety Zachodniej" prośbę moją ujawnienia tegoż zbyła milczeniem".

Łączę wyrazy prawdziwego poważania i szacunku Edmund Baier.

Ukazał się z druku nr. 1—2
(za styczeń — luty 1930 r.)
Miesięcznika Młodych

„AWANGARDA"

Zeszyt zawiera treść następującą:

Stefan Wyrzykowski: Twarz ku morzu polskiemu.

Zdzisław Stahl: Rozważania wstępne o zasadach ustroju narodowego.

Artur Marja Swinarski: Pomorze.

Zygmunt Wojciechowski: Państwo narodowe, kurje narodowościowe, autonomizm i federalizm.

Ryszard Piestrzyński: X Zgromadzenie Ligi narodów (dokończenie).

Bolesław Morawski: Ziemio Pomorska...

W dziesięciolecie odzyskania Bałtyku.

Imponujący Zjazd Młodych Dzielnicy Lubelsko - Wołyńskiej.

Przegląd miesięczny:
(sw.) Polityka wewnętrzna.
(rp.) Polityka zagraniczna.
(mch.) Życie gospodarcze.

Ruch Młodych.

Prenumerata roczna „Awangardy" zł. 10, półroczna zł. 5. Najlepiej wpłacać ją na konto P. K. O. nr. 203.851.

Adres Redakcji i Administracji: Poznań św. Marcin 65, I. p. zw. 21 903

Z senackiej komisji budżetowej

Warszawa, 21. 2. (PAT). Na posiedzeniu senackiej komisji skarb.-budż. w toku dyskusji nad budżetem min. oświaty i wyznań sen. Małuszczyński (kl. ukr.) ubolewał, że podręczniki historji przedstawiają ruch odrodzenia ukraińskiego jako intrygę polityczną Berlina. Sen. Strug (PPS) żalił się, że przeszło 100.000 Polaków, wyznawców „Kościoła narodowego", żyje poza prawem. Sen. Kopciński (PPS) zarzucał rządowi, że sprawa otwarcia uniwersytetu ukraińskiego nie jest załatwiona.

Minister Czerwiński omawiając m. in. sprawy szkolnictwa, stwierdził, że liczebny jego rozwój był bardzo szybki, a wzrost środków nie szedł z tem w parze. Obecnie w zakresie budownictwa szkół zaczynamy się zbliżać do budowy 4.000 izb rocznie. Na przeciąg najbliższych kilku lat trzeba się zająć przedewszystkiem szkolnictwem powszechnem i budżet oświaty będzie musiał rosnąć. Następnie minister krytykował „czerwone harcerstwo", które ma wyraźne polityczne zabarwienie.

Głosowanie odroczono, następne posiedzenie w sobotę 22 bm

LIKIERY-WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI
dw 3855

H. MAKOWSKI
WINO-MIÓD
KRUSZWICA
Pw 8341

O przyjemnym smaku i zapachu sympatyczny i pewny środek desinfekujący gardło i krtań Tabletki Paramint „ERBE".

Nie tylko dla chorych lecz i dla zdrowych przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, urzędach, szkołach, w tramwaju i w kinie. PARAMINT ERBE" zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRYPĄ, ANGINĄ lub innemi chorobami. Pw 9126 0.1664

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Bezczelność oszustów rośnie!

„Spółka Osadnicza" z nieprawdziwego zdarzenia — Znów kaucje! — „Mazowsze" i jego proceder

Codziennie notuje się wypadki oszustw nader sprytnie obmyślanych, uprawianych przez osobników różnego typu, pragnących żyć cudzym kosztem bez ciężkiej pracy. Cytujemy kilka przykładów.

* * *

W Poznaniu, istniała od pewnego czasu spółka handlowa pod firmą „Spółdzielnia Osadnicza". Lokale tej firmy, mieściły się przy Św. Marcinie 49. Spółdzielnia ta zajmować się miała pośrednictwem przy sprzedażach nieruchomości. Kierownikiem był niezaszczytnie znany Henryk Pasterski, nazywający się też dyrektorem, a jego wspólnikiem — Kazimierz Konstanty Korczak-Kaniewski, mieszkający w hotelu. Bliższe śledztwo ujawni zapewne czy rzekomy inżynier-agronom posiada prawo do tytułów naukowych.

„Przedsiębiorstwo" to zajmujące się przedewszystkiem pobieraniem zaliczek na poczet pośrednictwa zlikwidowała policja, osadzając za kratkami obu wspólników i obkładając aresztem księgi handlowe. Według naszych informacyj, ilość osób poszkodowanych jest znaczna. Proceder ten musiał rozwijać się nieźle, gdyż kierownicy mieli własny samochód, którym wyjeżdżali na prowincję.

* * *

Wczoraj donieśliśmy o oszustwach kaucyjnych Stefana Aulicha, zamieszkałego przy ul. Marcinkowskiego 11. Ponadto, wspomniany Aulich zajmował się ze szczególnem zamiłowaniem pośrednictwem w pożyczkach. Od interesantów zamierzających uzyskać pieniądze, Aulich przyjmował podania, przyrzekając ich załatwienie, pobierając przytem na koszta sumy około 150 złotych i większe, zależnie od okoliczności. Wobec znanych trudności kredytowych, proceder ten szedł bardzo dobrze. Zwykle, dalszy przebieg sprawy był taki, że na miejscu zjawiał się „taksator", czasami 18-letni chłopiec nie znający się absolutnie na tych sprawach. Potem przychodził list, w którym Aulich, donosił, że dany objekt jest tak obciążony, iż nie może udzielić pożyczki. Proceder ten ukróciła policja ale nie na długo jak się zdaje, gdyż Aulich został już zwolniony.

* * *

W Bydgoszczy, w tych dniach zajęły się władze śledcze jakiemś biurem „Mazowsze" w Poznaniu przy ul Matejki 46, które rozlepiało tam swe ulotki w biurach pośrednictwa pracy, obiecując bezrobotnym dobry zarobek w charakterze agentów. Pewna ilość zgłosiła się, otrzymując w odpowiedzi katalogi na maszyny i upoważnienia do przyjmowania zamówień oraz wpłat, z prawem potrącania sobie prowizji. Mimo, że od czasu wykonania zamówień i przesłania pieniędzy upłynęło już kilka tygodni — towary zamówione nie nadchodzą. Monita do firmy „Mazowsze", pozostały bez odpowiedzi. Zapewne i w danym wypadku nie chodzi też o uczciwy proceder. (k)

Na tropie morderców z Sadek

Aresztowanie dwóch grup bandytów, podejrzanych o zamordowanie śp. ks. Robowskiego — Tajemnica zbrodni wyjaśnia się powoli

Policja śledcza, prowadząc bardzo energiczne dochodzenia, ujęła w tych dniach 2 grupy bandytów, bardzo podejrzanych o morderstwo ks. dziekana Robowskiego z Sadek.

Pierwsza grupa ujętych składa się z dwóch wytrawnych zbrodniarzy i złodziei, którym udowodniono kilka napadów rabunkowych na Pomorzu.

Druga partja, składająca się również z 2 opryszków, jest bardzo podejrzana o dokonanie morderstwa rabunkowego w Sadkach.

Ci ostatni odsiadywali do końca stycznia b. r. karę więzienną w Nakle. Policja śledcza, przesłuchując współtowarzyszy niedoli tych dwóch ostatnio ujętych opryszków, dowiedziała się, że już w więzieniu planowali oni napad rabunkowy po wyjściu na wolność. Dopytywali się kolegów więziennych, pochodzących z pow. wyrzyskiego, która to ryba jest warta morderstwa. Dowiedzieli się, że śp. ks. dziekan Robowski odziedziczył niedawno spadek po zmarłym bracie z Samostrzela. Opuścili oni więzienie przy końcu stycznia br., a morderstwa w Sadkach dokonano dnia 31 stycznia br.

Mimo ujęcia tych czterech podejrzanych o dokonanie morderstwa w Sadkach, policja tajna prowadzi wytrawnie śledztwo jeszcze w innym kierunku.

Otwarcie wystawy

drobiu, gołębi, królików, zwierząt futerkowych i psów

W dniu dzisiejszym o godz. 10 nastąpiło uroczyste otwarcie tej wystawy. Krótko przed naznaczoną godziną w przedsionku dawniejszego działu papierniczego przy ul. Marsz. Focha zebrali się przedstawiciele władz miejskich, wojskowych, różnych instytucyj oraz tłumnie gromadząca się publiczność. Pierwszy przemówił naczelnik wydziału drobnego inwentarza przy Wlkp. Izbie Rolniczej dr. Szuman, witając reprezentantów władz oraz zaproszonych gości. Z kolei zabrał głos dr. Konopiński, w imieniu Izby Rolniczej i jej prezydenta dr. Ossowskiego. Mówca wskazał, że otwarta wystawa drobiu jest jeszcze jednym dowodem, iż praca w zakresie hodowli drobnego inwentarza nietylko nie ustaje, ale kroczy w szybkiem tempie naprzód. Następnie dr. Konopiński przeciął wstęgę, otwierając tem samem wystawę, poczem goście rozpoczęli zwiedzanie.

Całość składa się z dziesięciu działów, gromadząc około 500 okazów. Protektorat nad wystawą objęła Wielkopolska Izba Rolnicza Honorowym przewodniczącym jest dr. J. Szuman, naczelnik wydz. drobiu inwentarza, organizatorem — Kazimierz Januszewski, prezes Towarzystwa Ornitologicznego w Poznaniu. Do komisji sędziowskiej należą pp.: prof. M. Trybulski, Warszawa, dr. J. Szuman, Poznań, E. Will, Rogoźno, A. Gizelski Bugaj i J. Dolata Poznań. W skład komitetu wystawowego weszli pp.: wiceprezes Zygmunt Uniszewski, skarbnik Piotr Sterczała, sekretarz Antoni Ratajczak, Franciszek Czyż i Stefan Godurkiewicz.

Wystawa przedstawia się dodatnio; trwać będzie do 25 bm. włącznie. Wstęp dla dorosłych 1 zł, dla dzieci 25 gr. (tr.)

Europejska prapremjera

odbędzie się w Teatrze Polskim.

Kulminacyjnym punktem bieżącego sezonu będzie niewątpliwie przygotowywana pod czujnem kierownictwem reżyserskiem p. Stanisławy Wysockiej niezwykle interesująca, niegrana dotąd przez żadną ze scen w Polsce sztuka znakomitego pisarza N. N. Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny".

„Teatr wieczystej wojny" jest częścią trylogji, której dwie pierwsze części są: „To co najważniejsze" i „Okręt Sprawiedliwych". Wysoce oryginalne ujęcie problemu, nawskroś swoista forma dramatyczna, odrębna technika twórcza, przy całkowitej niezwykłości akcji i typów — zapewniły tej arcyoryginalnej oraz fascynującej swą odrębnością sztuce entuzjastyczne przyjęcie na scenach włoskich i niemieckich. Jewreinowa porównywano z Pirandellem.

Dyr. Szczurkiewicz w swej trosce o dobór repertuaru pozyskał niezawodnie w „Teatrze wieczystej wojny" jedną ze sztuk, która utrzyma się długo w repertuarze, budząc nieprzeciętne zainteresowanie i która niewątpliwie stanie się jedną z najwybitniejszych atrakcyj artystycznych.

Sztuka Jewreinowa grana będzie w autoryzowanym przekładzie p. N. Młodziejowskiej.

KALENDARZYK

Sobota, 22 lutego 1930.

Słońce: wschód 6.56 — zachód 17,17 — długość dnia 10 godzin 21 min.

Księżyc: wschód 3.59 — zachód 10,38 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 1 st. C. Pochmurno. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 748 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 2 st. Cels., najniższa minus 1 st. Cels.

Kal. rz.-kat.: Piotr w Ant. — jutro Mikołaj.

Kal. słow.: Wrócisław — jutro Przedzisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w dniu dzisiejszym pp. Józef i Zofja ze Skórnickich Tylczyńscy. P. Tylczyński jest znany ze swej pracy za czasów zaborczych w towarzystwach sokolich, śpiewaczych, młodzieży i robotników. Od 8 lat jest radnym miasta Poznania, członkiem zarządu Zjednoczonych Kurkowych Bractw Strzeleckich, od kilku lat prezesem Towarzystwa Powstańców i Wojaków im. Andrzejewskiego na Łazarzu - Górczynie, prezesem rady wojewódzkiej w Chrześc. Demokr. oraz wiceprezesem zarządu głównego Ch. D. w Warszawie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Dziś, w sobotę** o godz. 20 Młodzież Wszechpolska urządza w lokalu własnym przy Św. Marcinie 65 zebranie ogólne z referatem p. dr. Marjana Chełmikowskiego. Obecność członków i kandydatów obowiązkowa.

— * **Narodowa Organizacja Kobiet - Jeżyce.** W środę dnia 26 bm. o godz. 19.30 odbędzie się zebranie w salce p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

— * **Roczny walny zjazd delegatów Związku Tow. Powstańców i Wojaków D. O. K. VII.** odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, dnia 30 marca rb. na sali restauracji „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim nr. 5. Bliższe szczegóły wraz z porządkiem obrad podane będą do wiadomości zainteresowanych okręgów, a przez nie Towarzystwom, w najbliższym czasie.

WYKŁADY

— * **Powojenne zbrojenia Niemiec.** — Odczyt p. generała Serdy - Teodorskiego n. t. „Powojenne zbrojenia Niemiec" będzie czwartym z cyklu, zorganizowanego przez Zarząd Koła Miejscowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu, a poświęconego zagadnieniom polsko-niemieckim. Odczyt odbędzie się w dniu 10 marca o godz. 20 w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka. — Spodziewać się można, że odczyt będzie się cieszył nadzwyczajną frekwencją i zainteresowaniem — podobnie jak dotychczasowe trzy odczyty wyżej wspomnianego cyklu. Wstęp bezpłatny.

— * **Krajobrazy Dalmacji.** Z ramienia Oddziału Poznańskiego Pol. Tow. Krajoznawczego wygłosi w sobotę, dnia 22 b m. o g. 20,15 w sali 22 Coll. Minus p. Dylik ciekawy odczyt: „Krajobrazy kresowe Dalmacji i Hercegowiny". Wstęp 50 groszy i 25 groszy.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Jutro w operze „Szwanda dudziarz".** W partji królowej wystąpi po raz pierwszy p. Aleksandra Szafrańska.

— * **Dziś bal artystów Teatru Nowego.** Odbędzie się on w restauracji „Pod Wiechą" przy ul. 27 Grudnia 19. Dużo niewidzianych dotychczas w Poznaniu atrakcyj, nagrody za najpiękniejszą maseczkę, najlepiej wykonany blac-botton i tango, oraz szereg innych niespodzianek składać się będą na wesoły i bardzo urozmaicony wieczór. Do tańca przygrywać będą dwie orkiestry znanego w Poznaniu zespołu 7 pułku strzelców konnych. Pozostałe bilety nabywać można w firmie F. Zygarlowski, ul. 27 Grudnia róg Gwarnej. — Zaproszenia i zamówienia na stoliki przyjmuje kancelarja teatru.

— * **Dzisiejszy bal maskowy K. S. „Warta"** zapowiada się wspaniale i przypuszczać należy, że w pięknych salach

Uporczywe zaparcie, katary jelita grubego, wzdęcia, osłabione funkcje żołądkowe, zastoina ogólna, osłabione funkcje wątroby, bóle w bokach i pod żebrami przechodzą przy używaniu rano i wieczorem po szklance naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** Powagi lekarskie stwierdzają, że woda **Franciszka Józefa** nawet przy skłonności do podrażnień kiszek działa bezboleśnie. Żądać w aptekach i drogerjach.
nw 9012

Domu Rzemieślniczego zgromadzi się rzesza uroczych maseczek i efektownych kostjumów, aby w atmosferze wesołej zabawy, przy dźwiękach dwóch doborowych orkiestr, spędzić jeden z najmilszych wieczorów karnawału. Komitet balowy przygotował wiele niespodzianek.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Sprawozdanie Zarządu Okręgu Poznańskiego** za rok 1929 ukazało się nakładem Okręgu w formie książkowej. — Zdają w niem wyczerpujące sprawozdania z działalności za rok ubiegły prezes okr. — druh Bolesław Kapela, sekr — Wacław Jaskowski, naczelnik — Edmund Rutkowski, skarbnik — Władysław Hoffmann i administrator boiska — M Bytter. Poza tem znaleść można dobrze reprodukowaną fotografję zarządu okręgu, oraz szczegółowy program zjazdu rady okręgu, który odbędzie się w niedzielę.

— * **Bal „Sokoła".** Jak corocznie, tak i w obecnym karnawale odbędzie się staraniem Sokoła jeżyckiego dnia 23 bm. o godzinie 18 bal Sokoła w salach „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim 5.

— * **IX bal K! „Posnania".** Na ustach wszystkich jest zbliżający się bal korporacji „Posnania", który wywołał ogromne zainteresowanie w kołach wielkopolskiego społeczeństwa. Jest to rzeczą powszechnie wiadomą, że Korporacja ta, wywodząca swe miano od grodu Przemysława, głęboko zapuściła korzenie w duszę naszego miasta i zjednała sobie żywą sympatję tutejszego społeczeństwa. Nic więc dziwnego, że w niedzielę, d. 23 bm. otworzą się gościnnie podwoje Bazarowe, dając możność sympatykom K! „Posnania" spędzić kilka chwil beztroskich w atmosferze przepojonej życiem i młodością.

— * **Koło Studentów Poznańskiego Instytutu Muzycznego** urządza pod protektoratem pp. dyr. Eugenjuszostwa Sokołowskich wieczorek karnawałowy we wtorek, 25 bm. o godz. 21 na sali Hotelu Francuskiego. Czysty dochód przeznacza się na cele Bratniej Pomocy Studentów P. I. M. Wejście za zaproszeniem.

— * **Reprezentacyjny bal Koła Medyków** odbędzie się dnia 2 marca rb. w salach Bazaru.

— * **Bal Polskiego Białego Krzyża** odbędzie się 1 marca w apartamentach p. Wojewody Pozn. Bal zgromadzi niewątpliwie elitę towarzystwa i będzie ze względu na doskonałą organizację zabawy jak i szlachetny cel największą atrakcją obecnego karnawału.

— * **Herbatka z tańcami** odbędzie się dnia 23 b. m. w salonach Palais Royal między godz. 17 a 20. Wstęp łącznie z podwieczorkiem 5 zł od osoby. Komitet pań dokłada wszelkich starań, aby gościom czas uprzyjemnić, a dochód przeznacza na ubogich.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs kroju damskiego.** Tow. Cechowej Czeladzi krawieckiej i Wydział damski urządzają kurs kroju damskiego pod kierownictwem mistrza Cechu damskiego p. Szymańskiego. Kurs rozpoczyna się we wtorek, dnia 25 bm. Zgłoszenia przyjmuje do 24 bm. od godz. 20—21 prezes p. Majchrzak Fr., Wierzbięcice 43.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Muzeum Miejskie.** Warto zaznajomić się nieco z przeszłością naszego pięknego Poznania. Zabierz przeto gromadkę znajomych i przekonaj się, że nowa nasza placówka pracy zasługuje na uwagę i współpracę. Muzeum mieści się przy ul. Marsz. Focha 18 (Belweder); otwarte jest codziennie od godz. 10 rano do 1 w południe. Wstęp 50 gr dla dorosłych, 25 gr dla młodzieży i żołnierzy.

— * **Uroczystość Papieska.** Liga Katolicka Gniezno - Poznań komunikuje, że doroczna Uroczystość Papieska odbędzie się w Poznaniu w niedzielę 30 marca rb. w połączeniu z obchodem 10-lecia działalności Ligi Katolickiej archidiecezyj gnieźnieńskiej i poznańskiej.

— * **Przywrócenie dawnych przystanków tramwajowych.** Dowiadujemy się, że dyrekcja P. K. E. stosownie do rozporządzenia Województwa przesunęła przystanki przy ul. Wały Jana III do ul Fredry, w kierunku do ul. Dąbrowskiego przy cukierni Dobskiego. Zniesiony przystanek przy ul. Gwarnej został również przywrócony. — W związku z powyższem karty miesięczne z dniem 1 marca do ul. Franciszka Ratajczaka mają ważność tylko do ul. Fredry, karty zaś wystawione do mostu teatralnego tylko do Teatru Wielkiego. Abonenci odnośni winni zmianę uskutecznić w biurach w P. K. E. w dniach od 25 bm. do dnia 1 marca w godzinach od 8—14.

— * **Miejski podatek od psów.** W Poznaniu wolny od podatku jest jeden pies łańcuchowy do pilnowania gospodarstwa rolnego lub ogrodniczego, trzymany na uwięzi poza obrębem budynku mieszkalnego. Podatek wynosi rocznie: a) za każdego pierwszego psa 40 zł; b) za każdego drugiego psa 60 zł; c) za każdego następnego psa 100 zł; d) za psy trzymane na handel lub w tresurze, o ile niema zwolnienia, 40 zł za każdego psa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Najnowszy nr. 3 „Szabeskurjera"** został dziś przez miejską władzę policyjną skonfiskowany.

— * **Nowe nazwy ulic.** Władze miejskie nadały następujące nowe nazwy ulicom:

1. Na Dębcu: ulicy łączącej ulicę św. Szczepana z Szosą Okrężną, położonej na wschód od ulicy Wiśniowej, nazwę „ulica Malinowa";

ulicy łączącej ulicę św. Szczepana z Szosą Okrężną, równoległej do ulicy Malinowej, nazwę „ulica Chmielna".

2. Na Górczynie: ulicy łączącej ulicę Tęczową z ulicą Palacza, położonej na południo-wschód i równoległej z ulicą Słoneczną nazwę „ulica Promienista";

ulicy stanowiącej obecnie przedłużenie ulicy Onufrego Kopczyńskiego na południo-zachód, począwszy od ulicy Krauthofera do starego toru kolejowego Poznań—Zbąszyń nazwę „ulica Wrońskiego";

ulicy za Dworcem Łazarskim na południowo-zachodzie od ulicy Marszałka Focha, równoległej do niej, nazwę „ulica Stęszewska";

ulicy stanowiącej przedłużenie ulicy Ostatniej w kierunku półn.-zachodnim po drugiej stronie ulicy Marszałka Focha równoległej do ulicy Kopanina, nazwę „ulica Żwirowa";

3. Na Łazarzu: ulicy poprzecznej do ulicy Lodowej na półn.-wschodzie od kościoła Matki Boskiej Bolesnej, nazwę „ulica Chłodna".

4. Na Sołaczu: pierwszej ulicy na wschód od toru kolejowego między ulicą Grudzieniec a Aleją Wielkopolską, nazwę „ulica Dworkowa".

5. Na Wildzie: ul. Kluczborską na „ulicę Bergera";

południową część ulicy Gen. Prądzyńskiego, między ulicą Fabryczną i Traugutta, równoległą do ulicy Górna Wilda, na „ulicę Madalińskiego";

północną część ulicy Gen. Prądzyńskiego między ulicą Roboczą i Strumykową na „ulicę Stefana Czarnieckiego";

dla środkowej części między ulicą Strumykową i ulicą Fabryczną pozostawiono nazwę: ul. Gen. Prądzyńskiego.

— * **Dla ścisłości.** Na walnem zebraniu Wielkopolskiego Związku Towarzystw Ogrodniczych prezes p. Netzel wręczył dyplom p. i. p. Ignacemu Kaniewskiemu, nie zaś, jak mylnie podano, I. Kaźmierskiemu.

— * **Stan zdrowotny w m. Poznaniu.** Według ostatniej statystyki stan chorób zakaźnych w Poznaniu do dnia 15 bm. przedstawiał się następująco: płonicy zanotowano w roku bieżącym 111 wypadków, gruźlicy 82, błonicy zaś 68. Bilans w ciągu całego roku ubiegłego przedstawiał się następująco: na płonicę zachorowało 579 osób, w tem 16 wypadków było śmiertelnych, na błonicę 428 osób, w tem 22 wypadki śmiertelne, na gruźlicę zaś 583, z czego 415 wypadków śmiertelnych.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Nieszczęśliwy wypadek.** Dzisiejszej nocy o godz. 12.30 ślusarz Franciszek Adamiec, lat 24, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Szwajcarskiej 22, uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Mianowicie przez nieostrożność w fabryce Cegielskiego (oddział trzeci) został schwycony przez maszynę, przyczem doznał złamania prawej ręki i ogólnej kontuzji. Nieszczęśliwego odwiozło Pogotowie Lekarskie (55-55) do szpitala, gdzie udzielono mu pierwszej pomocy. (tr.)

— * **Usiłowane samobójstwo.** W zamiarze samobójczym napiła się kwasu solnego 27-letnia Małgorzata Pankauowna. Desperatkę odstawiono do szpitala miejskiego. Stan jej jest naogół nie groźny. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Obława policyjna w sądzie.** Dziś w południe wkroczył nagle i niespodziewanie oddział policji umundurowanej i śledczej do gmachu Sądu Okręgowego, celem dokonania obławy na podejrzane typy, wałęsające się często w tymże gmachu. Wiadomo bowiem, że wśród słuchaczy w salach rozpraw przeważa element złodziejski i wogóle podejrzanego autoramentu. Szczególnie licznie przybywają na rozprawy, na których sądzi się jakieś cięższe przestępstwa. Aby sąd oczyścić z tego rodzaju nieproszonych gości, urządza się od czasu do czasu obławy. Podczas dzisiejszej „poproszono" na komendę policji 40 przeważnie młodych podejrzanych osobników. Po ich wylegitymowaniu osadzono kilku w areszcie. (z)

— * **Za dzieciobójstwo** popełnione w listopadzie ujęto Pawłowiczównę Zofję, z ul. Gen. Chłapowskiego 7, Kocurek Rozalję, zam. tamże, Golcównę Zofję, zam przy W. Garbarach 4, Babichową Olgę, zam. przy ul. Gen. Chłapowskiego 7 i mistrza lakierniczego Adamskiego Jana, zam przy Małych Garbarach 6. Noworodek 7-mies., który przyszedł na świat nieżywy, albowiem pozbawiono go życia już w łonie matki, został przez Pawłowiczównę spalony w piecu. Do czynu tego Pawłowiczówna się przyznała. Dalsi winowajcy czynie tym wiedzieli, jednakże nie donieśli władzy. (z)

— * **Ujęcie włamywaczy.** W czasie usiłowanego włamania do lokalu Bohna przy ul. Szyperskiej 1 przytrzymano na gorącym uczynku Solarskiego Edmunda, lat 19, zamieszkałego przy ul. Chwaliszewo 37. W toku dochodzeń ustalono, że Solarski miał wspólników w osobach: Machowskiego Telesfora, lat 20, zam. Podwórze Barlebena 4 i Jana Hanysza, lat 27, zam. Podwórze Barlebena 2, którzy do winy się przyznali. Solarski i Machowski zostali przed 3 tygodniami zwolnieni z więzienia. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Szajowi Leonowi z Plewisk skradziono w tramwaju z teczki 295 zł. Jednego z złodziei, Urbańczyka Józefa, bez mieszkania, przytrzymano, lecz skradzionej gotówki przy nim nie znaleziono. — P. Wizie Józefowi z Lasku pow. poznański skradziono z bramy przy pl. Świętokrzyskim 3 rower marki „Stella" nr. fabr. 169 927, nr. rej 7529. — P. Baerównej Władysławie z Mosiny skradziono na pl. Sapieżyńskim podczas targu z torebki 140 zł. Sprawcę kradzieży w osobie Furmaniaka Ignacego, zam. przy ul. Staszica 21, przytrzymano; przyznał się do winy, lecz twierdzi, że w torebce było tylko 10 zł. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **W sprawie sensacyjnego procesu o krzywoprzysięstwo,** o czem pisaliśmy szczegółowo w czwartek wieczorem, zapadł dziś wyrok. Trybunał uwolnił p. Dzieciuchowicza, gdyż nie mógł nabrać przekonania o winie oskarżonego. Powództwo cywilne Napierały pozostawiono bez rozpoznania. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożary z podpalenia.** W Smolarach (pow. mogileński) powstał pożar w zabudowaniach rolnika Stanisława Kalety. Spaliła się stodoła z zapasami zboża, narzędziami rolniczemi i zapasami paszy dla inwentarza wartości około 40 tysięcy złotych. Poszkodowany jest ubezpieczony w Krajowem Ubezpieczeniu Ogniowem zaledwie na sumę 19 tys. zł. Podejrzewa się, że ogień został podłożony. — W Szemborowie w pow. wrzesińskim spaliła się stodoła w majątku własności Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu. Resztę zabudowań zdołano uratować. Zachodzi podejrzenie, iż pożar podłożono. (k)

— * **Kradzież w czasie wesela.** W kawiarni Francuskiej w Gnieźnie odbywała się uroczystość weselna. W nocy z garderoby skradziono suknię balową wartości około 250 zł, własność jednej z uczestniczek uroczystości. (k)

— * **Spłoszone konie zabiły właścicielkę.** Do Jezuickiej Strugi w powiecie inowrocławskim przybył w tych dniach powózką p. Prydel z Łabiszyna. Żona Prydela Marta pozostała na wozie, by pilnować koni; te jednak z niewiadomej przyczyny spłoszyły się i poniosły. P. Prydelowa wypadła z powózki, kalecząc się tak ciężko, że zmarła wkrótce. (k)

— * **Pod zarzutem podpalenia.** W związku z dochodzeniami w sprawie pożaru stodoły u Pawła Panka w Wierzycach w pow. gnieźnieńskim aresztowano Panka i jego żonę Marjannę jako podejrzanych o podpalenie i odstawiono ich do więzienia sądowego w Gnieźnie. (k)

— * **Pożar wybuchł w Modliszewie** w powiecie gnieźnieńskim. Z nieustalonej przyczyny spaliła się stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczemi, własność Henryka Zimmermanna. Straty ocenia się na około 20 tys. złotych. Ubezpieczenie pokrywa zaledwie 6400 zł. (k)

— * **Aresztowanie z przeszkodami.** — Dnia 18 bm. otrzyma posterunek P. P. w Pobiedziskach polecenie aresztowania znanego tam 22-letniego awanturnika Józefa Kamińskiego, bez stałego zajęcia. — Sąd zadecydował odstawić Kamińskiego do więzienia w Poznaniu. Kamiński wydarł się jednak posterunkowemu i ulotnił się. Wszczęto natychmiast pościg. W tym czasie zdołał uciekinier wywołać awanturę w restauracji pana Mareckiego, tłukąc wszystko i zaczepiając każdego przechodnia. Aresztowano go ponownie i osadzono w celi magistrackiej. Aresztant począł jednak nadal awanturować się i demolować celę, wobec czego musiano nań nałożyć kaftan bezpieczeństwa, w którym odpoczywał do rana, a następnie zakuty w kajdany został odtransportowany do Poznania na Młyńską. (pp)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Kostrzyn.** (Zabawa i teatr.) Staraniem Czerw. Krzyża powstała drużyna ratownicza przeciwgazowa. Drużyna wyćwiczona, już po egzaminie, nie ma jednakże odpowiedniego ekwiwalentu i przyrządów. Na zakup właśnie tego odbędzie się w niedzielę 23 bm. na sali p. Okarmy zabawa poprzedzona przedstawieniem. Niechybnie jedno i drugie przyciągnie wiele publiczności — tembardziej, że przygrywać będzie orkiestra wojskowa, a wiele urozmaicenia wprowadzą niespodzianki wesołe, loterja fantowa, confetti itd. Słowem uczestnicy zabawią się doskonale, tem samem zasilą dostatecznie Kasę Czerw. Krzyża i umożliwią zarządowi poczynienia niezbędnych dla drużyny przeciwgazowej inwestycyj.

Nakło n/Notecią

Agencję „Kurjera Poznańskiego" **obejmuje z dniem 1 marca 1930 r. p.**

F. Przyszczypkowski

Księgarnia

Nakło n/Notecią

Zamówienia oraz przedpłatę na marzec i dalsze miesiące uskuteczniać prosimy **tylko u p. Przyszczypkowskiego.** Powyższa nowa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

— * **Oborniki.** Podana w numerze z dnia 21 bm. wiadomość, dotycząca p. starosty Witkowskiego, jest o tyle nieścisła, że p. W., jeden z nielicznych starostów poznańczyków, nie został jeszcze przeniesiony w stan spoczynku, lecz znajduje się w „stanie nieczynnym".

— * **Janikowo.** (Święto pieśni.) Tow. śpiewu „Lutnia" urządziło ostatnio swój doroczny koncert. Do występu sposobiono się z dużą gorliwością. Koncert rozpoczęto krótkiem przemówieniem prezesa p. J. Wojciechowskiego. Program obejmował utwory: M. Zawadzkiego, ks. Surzyńskiego, St. Dumieckiego, Fr. Szuberta i innych. Tak chór męski, mieszany, jak i zespół muzyczny wywiązały się ze swego zadania nadzwyczajnie. Na zakończenie odśpiewano „Toast" z towarzyszeniem orkiestry wojskowej. Dyrygentowi wręczono wiązkę pięknych kwiatów. W krótkich słowach podziękował prezes dyrygentowi p. A. Otto z okazji jego wyjazdu za tak długą, gorliwą i owocną pracę dla chóru. Po krótkiej przerwie dokonano zdjęć chóru mieszanego oraz sekcji muzycznej, poczem nastąpiła zabawa taneczna.

— * **Wągrowiec.** (W polskie ręce.) W tych dniach wykupił p. Wincenty Mendlik z rąk niemieckich gospodarstwo p. Marquardta w Bracholinie koło Wągrówca.

— (Z L. O. P. i P.) Ostatnio odbyło się w sali starostwa plenarne zebranie miejscowego Koła L. O. P. P., któremu przewodniczył p. prof. Wojnarowski. Referat o gazach trujących wygłosił p. prof. Kozak. W wolnych głosach postanowiono utworzyć w Wągrowcu komitet powiatowy, ponieważ na miejscu istnieje już 7 placówek L. O. P. P. — W dyskusji nad tą sprawą przemawiali pp. Mroczkiewicz, rektor Zamorski, naucz. Stachowiak i Nalewalski Florjan. Dla propagowania idei L. O. P. P. postanowiono wyświetlić odpowiedni film w najbliższych tygodniach i w tym celu zarząd Koła zwróci się do zarządu wojewódzkiego. (ek)

— * **Pniewy.** (Odznaczenie.) Tutejszy obywatel i kupiec p. Władysław Kulesza został w tych dniach odznaczony „Gwiazdą Śląska" za zasługi w czasie plebiscytu na Śląsku. (os)

— * **Boruszyn, pow. obornicki.** (Rzadki jubileusz.) W pierwszych dniach b. m. obchodzili pp. Józef i Marjanna z Pawlętych Kurpiochowie z Boruszyna 65 rocznicę pożycia małżeńskiego. Zacnym jubilatom składamy serdeczne życzenia zdrowia i pomyślności. (os)

— * **Nowy Tomyśl.** (Dwa włamania w Wąsowie.) W Wąsowie dokonano dwu włamań w ciągu jednej nocy. Ze strychu domu mieszkalnego rolnika Józefa Kuksza skradziono szory, koce i wyroby mięsne wartości kilkuset złotych, a z mieszkania p. Cecylji Kajkowskiej skradziono większą ilość pierza wartości 400 złotych. (k)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę „Madame Pompadour". W niedzielę, 23 bm. o godz. 15 po cenach zniżonych „Księżniczka dolarów" z pp. Grabowską, Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda dudziarz" z pp. Bojar-Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpackim, Perkowiczem, Romanowiczem i Zatheyem.

W poniedziałek „Hrabina Marica" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. We wtorek 25 bm. „Krysia Leśniczanka" z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt.

Ulubienica muzykalnej publiczności Poznania, Marja Janowska-Kopczyńska, której występy są zawsze niebywałą atrakcją, wystąpi gościnnie tylko dwa razy, w dniach 2 i 5 marca w operach „Tosca" i „Madame Butterfly".

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś wypełniająca stale teatr do ostatnich miejsc komedja wielkiego repertuaru W. Szekspira „Kupiec wenecki", która zdobyła nadzwyczajne powodzenie. Jutro o godz. 15 przedstawienie popołudniowe wypełni piękna bajka dla dzieci pt. „Kopciuszek" po cenach zniżonych. Wieczorem wyborna komedja propagandowa J. Rączkowskiego „Nad polskiem morzem", którą publiczność odwiedza tłumnie i bawi się doskonale. Gromkie oklaski i salwy śmiechu w czasie akcji, świadczą, że sztuka ma zapewnione powodzenie.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w sobotę po raz drugi doskonała komedja p. tyt. „Dobrze skrojony frak", przyjęta na wczorajszej premjerze niemilknącemi oklaskami przy otwartej kurtynie. Temat niezwykle interesujący, dużo przekomicznych sytuacyj, świetna budowa komedji oraz szereg ról popisowych, dają wykonawcom możność stworzenia galerji pierwszorzędnych typów. „Dobrze skrojony frak" — to przezabawna satyra polityczna, dosadnie charakteryzująca nowobogackich i nuworyszów. W rolach głównych pp.: Czarnecka, Gruszecka, Jerzmanowska, Żeromska oraz pp. Chmurkowski, Bystrzyński, Tylczyński, Szarski, Płonka-Fiszer, Zawistowski i inni. Reżyserja p. Chmurkowskiego, piękną oprawę dekoracyjną przygotował art. dek. p. Al. Kobryń.

Bajka dla dzieci w Teatrze Nowym. W niedzielę o godz. 15.30 przepiękne widowisko dla naszych milusińskich, śliczna bajka p. t. „Dziecię szczęścia", którą napisała p. Wanda Trojanowska.

ZESPÓŁ BALETOWY BODENWIESER

jeden z najznakomitszych baletów świata wystąpi w naszem mieście **jutro, 23 b. m. o 12 w poł., w teatrze „Słońce"** BALET BODENWIESER składa się z 10 urodziwych znakomitych tancerek idealnie ze sobą stańczonych które pod wodzą swej znakomitej mistrzyni słynnej Gertrudy Bodenwieser — odtańcza wspaniały program złożony z najpiękniejszych kompozycji tanecznych do muzyki Chopina, Mozarta, Liszta i Glazunowa — ponadto przepiękne tańce ludowe hiszpańskie (z gitarą) staro angielskie, południowo słowiańskie i szereg wesołych, arcykomicznych parodji tańców (tango, walc, taniec wschodni) BALET BODENWIESER to zespolenie piękna i młodości — to czar poezji to mistrzowskie opanowanie ruchu i gestu — to taniec w najszlachetniejszem tego słowa znaczeniu. Pomimo bardzo wielkich kosztów ceny biletów minimalne od 2—6 zł. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego ul. Gwarna 20 tel. 56-38. zw 21902

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Pompadour", operetka Falla.
Niedziela, 23. 2. popoł. „Księżniczka dolarów", operetka Falla.
Niedziela, 23. 2. wiecz. „Szwanda dudziarz" opera Weinbergera.
Poniedziałek, 24. 2. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Wtorek, 25. 2. „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno.
Środa, 26. 2. „Casanova", opera Różyckiego.
Czwartek, 27. 2. „Szwanda dudziarz", opera Weinbergera.
Piątek, 28. 2. „Krysia Leśniczanka", operetka Jarno.
Sobota, 1. 3. „Szwanda dudziarz", opera Weinbergera.
Niedziela, 2. 3. po poł. „Wesoła wdówka", operetka Lehara.
Niedziela, 2. 3. wiecz. „Tosca", opera Pucciniego. Występ gościnny Marji Janowskiej - Kopczyńskiej.
Poniedziałek, 3. 3. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Wtorek, 4. 3. „Szwanda dudziarz", opera Weinbergera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Kupiec wenecki".
Niedziela, 23. 2. popoł. „Kopciuszek".
Niedziela, 23. 2. wiecz. „Nad polskiem morzem".
Poniedziałek, 24. 2. „Kupiec wenecki".
Wtorek, 25. 2. „Nad polskiem morzem".
Środa, 26. 2. „Nad polskiem morzem".
Czwartek, 27. 2. „Nad polskiem morzem".
Piątek, 28. 2. „Teatr wiecznej wojny", komedja Newreinowa.
Sobota, 1. 3. „Teatr wiecznej wojny".
Niedziela, 2. 3. po poł. „Kopciuszek".
Niedziela, 2. 3. wieczorem „Teatr wiecznej wojny".
Poniedziałek, 3. 3. „Kupiec wenecki".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobrze skrojony frak".
Niedziela, 23. 2. o godz. 3.30 po poł. „Dziecię szczęścia", bajka dla dzieci.
Niedziela, 23. 2. wieczorem „Dobrze skrojony frak".
Poniedziałek, 24. 2. „Dobrze skrojony frak".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
Macierzy Szkolnej w Gdańsku
pod dyr. Bol. Brzeskiego
„Ogniem i mieczem"
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza

22 lutego — Szamotuły
23 lutego — Wronki
24 lutego — Sieraków
25 lutego — Pniewy
26 lutego — Lwówek
27 lutego — Międzychód
28 lutego — Nowy Tomyśl
1 marca — Wolsztyn
2 marca — Grodzisk
3 marca — Opalenica

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

GDZIE SIĘ ZNAJDUJĄ PAMIĘTNIKI T. T. JEŻA?

(W 15-tą rocznicę Jego zgonu)

W maju r. 1900 pisał do mnie Zygmunt Miłkowski (Teodor Tomasz Jeż) z Zurychu do Warszawy (przytaczam z listu urywki):

„Posyłam rozdział pierwszy pamiętnika mego pt. „Od kolebki przez życie". Jest on cenzuralny, również jak rozdział drugi, który skoryguję, dam do przepisania i wyprawię w tym samym, co pierwszy celu — pod adresem Waszym. Zamierzyłem był pamiętnik cały cenzuralnie napisać. Pokazało się to jednak niemożliwem od rozdziału trzeciego. Całość drukowana być może w Galicji, w Poznańskiem, lub gdzie zagranicą, gdy znajdzie się nakładca. Obyż dwa te rozdziały kapitalistę jakiego do zaawansowania nakładu zachęciły!..."

Potem następują życzenia co do honorarjum, sprawa testamentu itd. To pomijam, chcąc skupić uwagę czytelnika na sprawę samego pamiętnika. Jeż donosi, że czuje się po chorobie już zdrowym i że „tym razem nie będzie już pretekstu do powstrzymania mnie od podróży do Ameryki". List ten był z 10 maja 1900 r. W sierpniu donosiła mi śp. Zofja Miłkowska, że mąż wyjechał do Ameryki (15 sierpnia). Miał nadzieję, że uda się te dwa rozdziały pamiętnika ogłosić w „Kurjerze Warszawskim", gdzie wówczas pracowałem. Okazało się to niemożliwem. Zdecydował się na to Józef Wolff w „Tygodniku Ilustrowanym". Druk zaczął się po nowym roku 1901. W liście z 14 marca 1901 Jeż wspomina o testamencie: „jest tam mowa o mających być po śmierci mojej wydanemi pamiętnikach moich, których dwa pierwsze rozdziały za Waszem łaskawem staraniem drukują się obecnie w „Tygodniku Ilustrowanym". Jeden z wydawców warszawskich, p. . . . . zwrócił się do mnie z propozycją nabycia u mnie pamiętników tych w całości. Nie jestem przeciwko temu, ale jestem za tem, ażeby wydanie ich nastąpić mogło nie rychlej aż po mojem do szczęśliwego świata wyniesieniu się — na co, ze względu na to, że za dni 10 rok 78 życia rozpocznę, czekać przyjdzie niedługo. W odpowiedzi panu . . . . . warunek ten tylko postawiłem, prosząc go, ażeby co do warunków innych do Was się, Panie drogi, zwrócił.

„Co do warunków tych przeto muszę Wam niejakie dać skazówki. Na podstawę do skazówek dołączam do niniejszego dwie stronniczki rękopisu pamiętników wyrzucone. Takich samych stronniczek jest 2.000, a będzie — jeżeli ani choroba lub śmierć na przeszkodzie nie stanie — 3.000 (jest wierszy 50.000, będzie 75.000). Miara ta posłuży do ustanowienia ceny, miarkując wedle wiersza."

Potem następują warunki co do honorarjum i korekty. Wreszcie Jeż dodaje: „Pamiętniki moje są całkowicie — z wyjątkiem dwóch pierwszych rozdziałów — niecenzuralne."

W liście z 16 kwietnia 1901 jest mowa o rokowaniach z Granowskim i z Gadomskim co do wydania powieści „W zaraniu", „Narzeczonej Harambaszy", „Miłości w opałach" i „Z ciężkich dni". W końcu Miłkowski dodaje: „Co do pamiętnika, możeby się dało złożyć konsorcjum na wydanie tej rzeczy. Konsorcjum tę przedstawia dogodność, że rozkładając ryzyko na kilka — kilkanaście głów, pobudza też głowy do szerzenia rozsprzedaży egzemplarzowej."

Od początku r. 1902 przeniosłem się do Lwowa i nie mogłem już w sprawach wydawnictw warszawskich pośredniczyć. Korespondowałem z czcigodnym śp. Miłkowskim cały czas pobytu we Lwowie, ale dopiero w r. 1913 znajduje się wzmianka o pamiętniku. W liście z 12 kwietnia t. r. z Lozanny Jeż pisał:

„Na tygodniowy w „Słowie Polskiem" dodatek, którego życzycie sobie, poślę Wam „Od kolebki przez życie" rozdział spory o Serbji, pisany sposobem pamiętnikowym. Nadaje się do pisma; jest w nim dużo mowy o narodzie i państwie serbskiem, o stosunkach jakie 47 lat temu w ówczesnem księstwie zachodziły. Przytem i to na uwagę wziąć potrzeba, że Austrja z Serbją kłopotu dużo będzie miała...."

Prorocze to było zaiste widzenie najbliższej przyszłości. Było to po zwycięstwie Serbji nad Turcją, a w czasie drugiej wojny serbskiej z Bułgarją. W ciągu lata miałem jeszcze kilka listów Miłkowskiego, który donosił, że przyobiecane rozdziały są już w przepisywaniu. W liście z 22. czerwca 1913 donosi: „Skopjowana już jest połowa. Mam ją u siebie i czekam na połowę drugą, kopjującą się w Warszawie". Jak z tego widać całość rękopisu pamiętników znajdowała się u kogoś w Warszawie i t u p e w n o p o z o s t a j e.

Dnia 15 lipca t. r. pisze (zawsze z Lozanny): „Całą siłą pary opracowuję rozdziały wyjęte z pamiętników moich „Od kolebki przez życie" dla tygodniowego w „Słowie Polskiem" dodatku. Tytuł onego będzie: „Serbja a półwysep Bałkański". Dla tytułu tego muszę rozdział, odnoszący się do pobytu mego w Belgradzie od 1863 do 1866 uzupełnić pobytami w Serbji poprzedniemi: jednym krótkim, lecz posiadającym znaczenie polityczne i pamiętnikarskie z r. 1849. Drugim dłuższym o znaczeniu podobnem z r. 1857. Uzupełnienia i przystosowania do rozdziału ostatniego powierzać nikomu nie mogę. Robię to sam, dobierając ustępy pamiętnikarskie dawniejsze co do dat, odpowiadające treścią ostatniemu".

We wrześniu w jednym z listów Miłkowski zapowiada: „Przyślę Wam całość, tłumaczącą rolę Serbji w obecnych na Bałkanie wypadkach, w stosunku do Austrji, tyczącym się przyszłości. Przysposóbcie dla mnie sute honorarjum, potrzebne mi na dokończenie ostatniego tomu pamiętników moich „Od kolebki przez życie". Lekarze wróżą mi sto lat życia. Więc lat dziesięć jeszcze będzie Waszym sługą powolnym — Z. Miłkowski".

Niestety inaczej chciało przeznaczenie. Zmarł 11 stycznia 1915. Nie doczekał druku swych rozdziałów z pamiętnika. Wówczas gdy pracował nad niemi, sposobiąc do druku, liczył lat 90. To właśnie w liście zaznaczył.

W dn. 25 września zapowiada, że tytuły pracy o Serbji były takie: 1) Pierwociny przebłysków bajecznych w życiu narodów, 2) Polityka. Wieża Babel i następstwa. 3) Nić i kłębek Sawa Simicz, 4) Rok 1849 itd.

Praca widocznie szła niesporo, bo dopiero w maju 1914 rękopis otrzymałem. Ale wtedy się pokazało, że łatwiej było przed rokiem druk wspomnień serbskich obiecywać, niż w maju 1914 je drukować. Zanim rękopis doczekał się swojej kolei (dodatek był zajęty), przyszły takie fakty, jak morderstwo arcyksięcia w Sarajewie i ultimatum rządu wiedeńskiego wystosowane do rządu serbskiego. Wreszcie wybuchła wojna. Występować w takiej chwili z pamiętnikami serbskiemi T. T. Jeża było niepodobieństwem ze względu na cenzurę. Ładnieby „Słowo Polskie" wyglądało ze swemi ku Serbji sympatjami. W pamiętnikach Jeż opisuje zabiegi swoje po r. 1864 w celu wywołania powstania przeciwko Austrji!

Dopiero w styczniu 1915, chcąc zaznaczyć pamięć o Miłkowskim, o którego śmierci nadeszła z Szwajcarji wiadomość, zacząłem przemyśliwać, coby z pamiętników wybrać i wydrukować. Lwów był wtedy pod okupacją wojsk rosyjskich. Niektóre ustępy nie nadawały się ze względu na cenzurę rosyjską. O całości niepodobno było myśleć, — „Słowo Polskie" wychodziło coprawda dwa razy dziennie, ale zredukowane do paru kartek i było w nędzy. Część tedy tylko rękopisu Jeża dało się zużytkować. Dałem jej tytuł: „Miłkowski o sobie, urywek z nieznanej autobiografji". Druk feljetonów rozpoczął się w nr. 34 z 8 (21) stycznia 1915 r., a skończył się w nr. 69 z 29 stycznia (11 lutego).

Wynotowałem według listów wszystko, co mi było wiadomem o pamiętniku Z. Miłkowskiego, aby w końcu wystosować pytanie: c o s i ę z t y m p a m i ę t n i k i e m d z i e j e? Wielka to szkoda, że nie zdołaliśmy dotąd wytworzyć instytucji wydawniczej któraby zajęła się na serjo wydawaniem masy istniejących w rękopisach pamiętników — zarówno z wieku XIX, jak XX. Wydawnictwo takie mogłoby stać się jednem z piękniejszych zadań Funduszu kultury, wydającego „Pamiętnik Warszawski".

Zygmunt Wasilewski.

Warszawa.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

POLSKI UCZONY UMARŁ W PRADZE CZESKIEJ

Przed kilkoma dniami zmarł niespodziewanie w Pradze, po krótkiej chorobie, śp. Jan Bronisław Richter, bibljotekarz Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Smutna wieść o przedwczesnym zgonie młodego uczonego głębokim żalem przejęła wszystkich Jego przyjaciół i znajomych. Niedawno jeszcze (w maju ub. r.) widzieliśmy Go w Poznaniu na Zjeździe Bibljotekarzy Polskich, którym niezmiernie żywo się interesował. Mówił wówczas z zapałem o swoich planach naukowych, a zwłaszcza o zamierzonym wyjeździe do stolicy Czech na studja slawistyczne. Pragnął zapoznać się z literaturą czeską, w szczególności jednak zajmował Go problem stosunku literatury polskiej do rosyjskiej. W ostatnim liście, pisanym na kilka tygodni przed śmiercią, donosił o przebiegu studjów, o pracach, bądź rozpoczętych, bądź już ukończonych, snuł plany na przyszłość.... Pisał m. in. studjum o Merežkowskim, a zostawił ukończoną oryginalną pracę o „Problemach biografiki współczesnej", w której poruszył wiele aktualnych zagadnień, interesujących zarówno historyków, jak literatów.

Śp. Jan Bronisław Richter zaznaczył się już na niwie naukowej szeregiem prac, ogłoszonych drukiem, z których najważniejsze są następujące: „Pierwiastki indywidualistyczne w twórczości Mickiewicza (1927), „Nowy pogląd na romantyzm" (1928), „Pamiętnik I. Zjazdu Bibljotekarzy polskich we Lwowie (1929); nadto ogłosił sporą ilość artykułów i recenzyj w „Pamiętniku Literackim", „Ruchu Słowiańskim", „Myśli Narodowej", „Słowie Polskiem". Brał też czynny udział w pracach Tow. Literackiego im. A. Mickiewicza, Klubu polsko-czeskiego we Lwowie; jako sekretarz Redakcji „Ruchu Słowiańskiego" położył poważne zasługi około organizacji nowego a tak potrzebnego czasopisma, mającego na celu szerzenie i pogłębianie znajomości Słowiańszczyzny.

Prace śp. Richtera odznaczają się sumiennością i ścisłością metody, jasnością sądu, trafnością ujęcia.

Rzadkie zalety charakteru i serca jednały Mu powszechną sympatję; wiedziało się o Nim, że to człowiek o zasadach niewzruszonych, człowiek, który nie zawiedzie. Wszyscy, którzy Go znali bliżej i nauczyli się cenić, odczuli najboleśniej stratę, jaką poniosło społeczeństwo skutkiem przedwczesnej Jego śmierci.

Śp. Jan Bronisław Richter pozostawił po Sobie pamięć jak najlepszą i trwałą.

Dr. St. Wierczyński.

Poznań.

Pogrzeb śp. Richtera — jak nam z Pragi donoszą — odbył się uroczyście z udziałem przedstawicieli poselstwa i konsulatu polskiego, rządu czeskiego, świata naukowego, delegatów organizacyj współpracy kulturalnej czesko-polskiej, prasy itd. itd. Trumnę zasypano wieńcami, które złożyło m. in. czeskie Ministerstwo oświaty, konsulat polski, Akademickie Koło Przyjaciół Polski; nadesłały też wieńce z Polski instytucje, których zmarły był współpracownikiem, więc Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Związek Bibljotekarzy Polskich, redakcja „Ruchu słowiańskiego" itd.

Nad grobem wygłoszono szereg mów. Imieniem czeskiego Ministerstwa Oświaty przemawiał radca Szymek, imieniem słowiańskiego seminarjum Uniw. Karola — prof. dr. Horak, imieniem redakcji „Ruchu słowiańskiego" dr. Wisłocki i w in. Brat Zmarłego ks. Izydor Richter podziękował zebranym za oddanie przedwcześnie zgasłemu uczonemu ostatniej posługi.

ŻYCIE KULTURALNE

OCHRONA ZABYTKÓW

Pelplińska Biblja. Bibljoteka seminarjum duchownego w Pelplinie posiada bardzo cenny egzemplarz — jedną z 38 zachowanych Biblij, które wyszły z drukarni Gutenberga. Egzemplarz pelpliński jest zupełnie dobrze zachowany — została nawet oprawa z cielęcej skóry z pięknemi wyciskaniami. „Wielkopolska Ilustracja" poświęca tej Biblji — której egzemplarz jest wart miljon złotych — specjalny artykuł, ilustrowany doskonałemi zdjęciami. Jedno ze zdjęć przedstawia stronicę biblji z plamą, pozostawioną przez czcionkę. — Plama ta pozwala nam zrekonstruować sobie wygląd czcionki, używanej w drukarni Gutenberga. Dalsze ilustracje przedstawiają stare oprawy obu tomów cennego dzieła, pierwszą stronę pierwszego tomu, pierwszą stronę księgi Genezis itd. — Podziwiać tu możemy staranny druk, piękny krój czcionek gotyckich i bogate inicjały, w oryginale kolorowane na czerwono i niebiesko oraz złocone prawdziwem złotem. (tk)

LITERATURA

Pomyłki - dyplomaty. Bohaterem powieści p. t. „Pomyłki" Józefa Zbrowskiego (Warszawa, nakł. „Roju") jest konsul polski w Rzymie. Z instynktów jest to człowiek dobry, uczciwy, patrjota, nie zbywa mu nawet na szlachetnym entuzjazmie. Cóż z tego, kiedy mimo zdolności, nie udaje mu się odegrać wybitniejszej roli, sieć bowiem drobnych intryg, którą jest oplątany, paraliżuje jego wysiłki. Nietylko to zresztą. Wplątała się kobieta, bardzo piękna i egzotyczna. Wywiozła autem Zbrowskiego do swojej willi pod Rzymem, aby po upływie pewnego czasu bardzo bezceremonialnie dać mu dymisję. To podcięło siły naszego dyplomaty i stało się jeszcze jedną przyczyną więcej jego niepowodzeń. Na horyzoncie zarysowuje się znowu jakiś „złoty" interes, który jednak nie dochodzi do skutku. — Wszystko to jest bardzo prawdziwe, nie ulega wątpliwości, że wielu po świecie chodzi Zbrowskich — ale żeby o tem aż pisać powieść? — Bo trzeba się zdecydować: albo się bije na psychologję, a wtedy trzeba znacznie pogłębić analizę albo — na fabułę, a w takim razie trzeba aby była suta, pociągająca. Pan Newada obrał drogę pośrednią i dlatego, mimo dobrych nieraz obserwacyj i przyzwoitego naogół poziomu książki, nie wnosi ona do literatury nic nowego.

(J. K. S.)

MUZYKA

J. Śliwiński w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: W Filharmonji wystąpił z nadzwyczajnem, jak zwykle, powodzeniem znakomity pianista Józef Śliwiński. Artysta ten rzadko gra w Warszawie z towarzyszeniem orkiestry; występ w Filharmonji zgromadził mnóstwo wielbicieli. Śliwiński odegrał brawurowy koncert fortepianowy B-moll Czajkowskiego i wiele utworów „na bis". W pierwszej części koncertu orkiestra pod dyrekcją Jerzego Bojanowskiego wykonała ulubioną przez warszawską publiczność szóstą symfonję H-moll („Patetyczną") Czajkowskiego.

(w. m.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Kłopoty z pomnikiem Kilińskiego. Z Warszawy piszą nam: Kilka miast polskich ma już pomniki Kilińskiego, a Warszawa nie może się jakoś zdobyć na pomnik dla swego bohatera. Od ośmiu lat ciągnie się ta sprawa: szewcy warszawscy zebrali już cały materjał do odlewu i około dwudziestu tysięcy w gotówce, ale znów na przeszkodzie stoi wybór miejsca. Początkowo miał Kiliński stanąć na Rynku Starego Miasta. Magistrat zdecydował jednak, że tam trzeba zarezerwować miejsce na pomnik ogólniejszej natury. Komitetowi zaproponowano skwer na placu Krasińskich Artyści, do których zwrócono się o opracowanie projektu, zdecydowali, że wyznaczone miejsce nie posiada żadnej perspektywy. Sprawa znów utknęła; trzeba czekać na zmianę decyzji biura regulacji, co zajmie, oczywiście, nie mało czasu.

(pw)

SZKOLNICTWO

Młodzież a „dobry ton". Książka dr. J. Piątka pt. „Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej" ukazuje się w trzeciem już wydaniu. Świadczy to o potrzebie wskazówek dobrego tonu dla naszej młodzieży. W zwięzłej formie podaje autor podstawowe zasady zachowania się w szkole i w domu, na wizycie, przy stole i podczas zabawy tanecznej. Tekst zdobią i objaśniają ilustracje K. Mackiewicza. (tk)

Podręcznik medycyny. W nakładzie Książnicy Atlas ukazała się książka St. Czarnoty-Bojarskiego i E. Reichera p. t. „Fizykalne sposoby badania klimatycznego" Jest to zbiór wskazówek praktycznych dla lekarzy a zwłaszcza dla studentów medycyny. (np)

Pisma nadesłane

„Ziemia". Zesz. 4. Treść: S. Małkowski: „O sprawie Polskich Muzeów Regjonalnych". — T. Kwiatkowski: „Technika udostępnienia wiadomości o regjonie za pomocą wykresów i fotografij" — L. Grajewski: „Muzeum w Lublinie" — S. Sukertowa - Biedrawina: „Muzeum Mazurskie w Działdowie a młodzież" — Kronika muzealna. — Kronika krajoznawcza. — Ankieta „Ziemi". — Listy do redakcji.

Fundacja kórnicka i jej działalność

II.

Patronat i Zarząd — Gospodarstwo rolne, leśne — Zakopane Tatry — Łowiectwo — Rybactwo — Pasterstwo tatrzańskie

Naczelną władzą fundacji kórnickiej, pozostającej pod patronatem p. prezydenta Rzeczypospolitej i ks. Prymasa Polski, jest w myśl statutu kuratorjum, ciało wielogłowe, składające się z przedstawicieli ministerjum oświaty, Akademji Umiejętności, Kasy Mianowskiego, nareszcie z przedstawicieli związku rodowego Zamoyskich, którego prezes, ordynat hr. Maurycy, jest przewodniczącym kuratorjum. Zarząd fundacji spoczywa w ręku triumwiratu, składającego się obecnie z trzech wybitnych obywateli; członkowie jego podzielili się agendami następująco: prezes zarządu: hr. Jan Zamoyski z Trzebiena dba o rolnictwo, leśnictwo i rybołóstwo, ks. prał. Adamski prowadzi sprawy finansowe instytucji oraz opiekuje się szkołą domową pracy kobiet, do prof. J. Grochmalickiego wreszcie należą sprawy zakładów naukowych, referat personalny, oraz biuro Zarządu. Naczelnikiem, zarządzającym majątkiem Zakładów kórnickich, jest p. Antoni Pacyński w Kórniku.

Rzućmy teraz okiem, idąc śladami świeżo ogłoszonego sprawozdania za rok gospodarczy 1927/28 (Poznań, 1929 str. 47), na rozliczne i tak różnorodne agendy Fundacji. Obejmują one naprzód gospodarstwo rolnicze i leśne w woj. poznańskiem i w Tatrach.

Gospodarstwo **rolne** składa się z folwarków administrowanych we własnym zarządzie i wydzierżawionych. We własnym zarządzie prowadziła fundacja folwarki Biernatki i Żrenicę. Biernatki nie dały oczekiwanego w roku sprawozdawczym wyniku. Dotkliwe straty od szkodników polnych i gradu pokryło ubezpieczenie. Czysty zysk w roku sprawozdawczym doszedł do 27 000 zł. Lepiej wypadły zbiory z folwarku Żrenica, ze zbóż i gospodarki mlecznej uzyskano w okresie sprawozdawczym 73 334 złotych czystego zysku.

Na folwarkach wydzierżawionych pracowali dzierżawcy normalnie i wywiązywali się przeważnie ze swoich zobowiązań prawie w zupełności. Dzierżawcy opłacają asekurację budynków, wszelkie renty i ponoszą inne opłaty, a ponadto na folwarkach nowowydzierżawionych wszelkie podatki gruntowe i komunalne wraz z progresją, które to ciężary na folwarkach wydzierżawionych jeszcze za życia śp. Fundatora opłaca w części Fundacja. (Zblisko 80 000 zł 65 641 zł płacą dzierżawcy, 14 010 zł fundacja). Czysty zysk z dzierżawy wyniósł około pół miljona złotych, na remont i odnowienie niektórych budynków folwarcznych wydano zwyż 79 000 zł. Podkreślić również należy, że zarząd Fundacji podjął prace około odnowienia pałacu Działyńskich w Poznaniu i wydał jak dotąd na połączone z tem koszta zwyż 35 000 zł.

W gospodarstwie **leśnem** w obrębie województwa poznańskiego połączono dwie dawniejsze jednostki administracyjne, w Kórniku jedna, w Trzebawiu drugą w jedno nadleśnictwo i oddano pod jeden zarząd w Kórniku. W roku sprawozdawczym wyrąbano 45 ha drzewostanu. W grudniu r. 1927 dokonano pierwszych sprzedaży drzewa budulcowego po wysokich cenach, później jednakże cena drzewa spadła — jak wiadomo — tak ogromnie, że nawet połowy dobrej ceny poprzedniej uzyskać nie można było. Nie poprawiły się stosunki pod tym względem do chwili druku sprawozdania. „Niestety, w obecnej chwili — czytamy tam — konjunktury sprzedaży drzewa przedstawiają się tak niekorzystnie, że o przeprowadzeniu większych wyrębów drzewa mowy być nie może." Zaczem i plan finansowy, przewidujący spłatę długów fundacyjnych z rezerw leśnych, musi ulec odroczeniu ad feliciora tempora.

Mimo trudne warunki dokonano koniecznych zalesień sosną, dębem i olchą, oraz modrzewiem, wiązem i klonem na obszarze 47 ha. Ponadto pozasadzano w starszych i rzadszych drzewostanach żołądź względnie dąb jednoroczny, aby stworzyć w ten sposób podszycie lub też przygotować je na drzewostany po wyrąbaniu drzewgórnych. W zakresie budowli leśnych przeprowadzono remont budynków w rewirze Zwierzyniec, oraz w leśnictwach Drapałka, Mieczewo i Zwola kosztem kilkunastu tysięcy zł.

W gospodarstwie leśnem dóbr Zakopane wyrobiono w roku sprawozdawczym drzewo jedynie z wiatrołomów, których wiatr halny dostarczał obficie oraz z leżaniny z lat dawniejszych. Zrębów nie przeprowadzano. Upraw dokonano w lasach zakopiańskich na przestrzeni 93 ha. zapomocą sadzonek pochodzenia miejscowego. Niestety długotrwałe mrozy i późniejsza posucha sprawiły, że stan upraw jest słaby. Zarząd dóbr zakopiańskich spoczywał w ręku doświadczonego fachowca inż. Klemensa Błachowskiego.

Wielkie i trudne zadania kulturalne ma przed sobą fundacja Kórnicka wTatrach. Należą wszak do niej tereny mające stanowić park przyrody, gdzie wedle wymagań dzisiejszej nauki przyroda pozostawiona będzie samej sobie, tworząc matecznik panatadeuszowy, do którego nie będzie miała dostępu ani piła drwala, ani owca górala, ani broń myśliwego. Znakomite nazwiska przyrodników naszych, czuwających nad ochroną przyrody Tatr i wprowadzeniem w życie idei rezerwatu dają gwarancję, że nietylko spełnione będą marzenia fundatora, ale Polska zyska park natury, jakiego jej obcy słusznie pozazdroszczą. W dobrach Zakopane starczy, chwalić Boga, i na ochronę przyrody i na potrzeby gospodarczee. W tej chwili, jak zaznacza sprawozdanie, trudno zdać sobie jeszcze sprawę dokładnie z obszarów posiadanych przez Fundację w Tatrach. Sprawdzenie ich i ustalenie wobec specjalnie tam trudnych, swoistych wśród górali stosunków własnościowych — dokonane będzie przez zarząd Fundacji później.

Jak się przedstawia **łowiectwo** w chwili obecnej w Tatrach? Na razie nieświetnie. Niedźwiedzi jest 6—8 sztuk, rysia tropiono raz jeden, jeleni 50—60, sarn około 150, kozic po stronie polskiej około 20, stan świstaka uległ pewnej poprawie, głuszcza i cietrzewia zły nadal, lisów i zajęcy bardzo mało. Inspektorat łowiecki walczy usilnie z kłusownictwem, które dotąd kwitło bez ograniczenia i stara się na zaniedbanych terenach wprowadzić normalne stosunki łowieckie.

Stan **ryb** jest również bardzo słaby wskutek zarówno rozpanoszonego kłusownictwa jakoteż nadmiernego dawniej liberalizmu w wydawaniu pozwoleń na rybołóstwo. Obecnie ograniczono połowy, postarano się o znaczną ilość narybku łososia i pstrąga, można więc żywić nadzieję, że w latach najbliższych stan ryb dojdzie do wysokiego poziomu, tembardziej, że mają one gorliwych opiekunów w osobach członków zarządu Fundacji.

Poprawne stosunki łowieckie panowały w rewirach nadleśnictwa kórnickiego. Stan zwierzyny podnosił się, a istniejący nieznaczny niedobór powstał głównie z powodu opłat za szkody wyrządzone przez zwierzynę, a opłacone w myśl nowej ustawy łowieckiej przez właściciela łowiska.

Należy jeszcze wspomnieć o **pasterstwie tatrzańskiem**, bo i ono wchodzi w krąg rozległych problemów fundacyjnych. Należą do majątku fundacji w całości lub znacznej części liczne hale tatrzańskie jak Pyszna, Tomanowa lub Smreczyńska Pasterstwo uprawiane na halach wyrządza znaczne klęski zarówno lasom jak i gospodarce łowieckiej. Stąd też zarząd dóbr przy każdej sposobności wykupuje hale od górali, podobnie jak to czyni Towarzystwo Tatrzańskie Na hali Pysznej pasterstwo od dwóch lat zostało zamknięte, na Tomanowej i Smreczyńskiej wypuszczono je góralom w dzierżawę. Ilość owiec pasących się obecnie na halach tatrzańskich wynosi około 5000 sztuk. Dość trudne jest, jak wynika ze sprawozdania, odzwyczajenie ludności góralskiej od rozmaitych zwyczajów, sprzecznych ze stanem prawnym, których ustalenie zresztą będzie wymagało dłuższej pracy prawnika.

Naogół biorąc, łowiecka, rybarska i pasterska gospodarka fundacji w Zakopanem stara się kroczyć wedle dwóch wytycznych. Jedną z nich wskazuje wyjątkowy, jedyny w swoim rodzaju charakter najpiękniejszego zakątka ziemi naszej. Drugą ustaliła i ustala Państwowa Rada Ochrony Przyrody.

St. W.

Klątwa Faraonów

Samobójstwo lorda Westboury, którego syn, uczestnik badań archeologicznych w grobowcu Tutankhamena, zmarł nagle przed 3 miesiącami — Lord Westboury ma być 20-tą ofiarą „klątwy faraonów"

Londyn, 21. 2. (Radjo). Liczba ofiar pośrednich lub bezpośrednich otwarcia grobu Tutankhamena wzrosła do 20.

W piątek wyskoczył z okna mieszkania na 7 piętrze, 78-letni lord Westbury, zabijając się na miejscu. Syn lorda Westbury był sekretarzem archeologa Cartera i brał udział w otwarciu grobowca. W listopadzie roku ubiegłego zmarł młody lord Westbury nagle. Znaleziono go rano nieżywego w łóżku, mimo że w najlepszem zdrowiu udał się na spoczynek. Komunikat policyjny podaje jako powód samobójstwa starego lorda — rozpacz po stracie syna.

Samobójstwo lorda Westbury członka jednego z najstarszych rodów w Anglji, wywołało w kołach arystokratycznych ogromne wrażenie. Utwierdza się przesąd o „klątwie faraonów", która dosięga tych wszystkich, którzy zakłócili spokój zmarłym, leżącym w dolinie królewskiej.

Prasa przypomina poprzednie „ofiary" zemsty faraonów: Carnavona, który prace archeologiczne finansował i zmarł niebawem po otwarciu grobu, sir Archibalda Douglas Reida, który zamierzał zrobić z mumji zdjęcia rentgenowskie, prof. Laffleur'a, który odwiedził grób, mister Evelyn Withe'a, który popełnił samobójstwo, pozostawiając list, donoszący, że dosięgła go zemsta faraona. Tragicznie zmarli także włoski archeolog Benedite i jego kolega Casanova, brat stryjeczny lorda Carnavona, pułkownik Herbert i amerykański magnat kolejowy Joy Gould, który po zwiedzeniu grobu z lordem Carnavonem zmarł na zapalenie płuc. Księżę Ali Fahmy Bey, bogaty Egipcjanin, jeden z uczestników prac archeologicznych, został zastrzelony przez nieznanych sprawców, zginął także jego sekretarz, który towarzyszył mu przy odwiedzaniu grobu. Amerykanka panna Greely po powrocie do Chicago popełniła samobójstwo. Dr. Carver asystujący przy otwarciu grobu, zginął w katastrofie samochodowej, jak i sześciu francuskich literatów i dziennikarzy, którzy grób opisywali.

Lord Westbury jest 20-tą ofiarą. Zostawił kilka listów, których treść jest narazie nieznana. Upadając na bruk nieomal nie zabił kobiety, która czyściła przed domem kamienne schody. Spadkobiercą jego majątku staje się 15-letni wnuk, którego matka kilkakrotnie oświadczała publicznie, że nie obawia się zemsty faraonów, przytaczając na dowód fakt, że dała swej córce imię przyjaciółki Tutankhamena — Mefertari.

Łodzie podwodne

Na rozbrojeniowej konferencji w Londynie, ma wypłynąć na forum obrad kwestja łodzi podwodnych.

Historja łodzi podwodnej jest dość ściśle związana z wiekiem XX, aczkolwiek wynaleziono ją — tak zresztą, jak i samolot, — przy końcu wieku XIX. Próby przeprowadzone w latach 1896 — 1900 w Stanach Zjednoczonych i we Francji, a potem w Niemczech i w innych krajach, doprowadziły do skonstruowania łodzi, nadających się do działań wojennych. To też już w r. 1899 marynarka wojenna Francji i Stanów Zjednoczonych liczy po 4 łodzie podwodne, a flota niemiecka — jedną.

W wieku XX łódź podwodna „przeżywa" ewolucję, analogiczną do metamorfozy pancernika: rośnie, potężnieje i po wojnie światowej staje się w pewnych wypadkach niemal dreadnoughtem podmorskim. W r. 1914 Anglja posiada 75 łodzi, Francja — 55, Stany i Rosja po 32, Niemcy — 27, Włochy — 20, Japonja — 13, Austro-Węgry — zaledwie 6.

Przeciętna przedwojenna łódź podwodna liczy: 250 do 300 tonn pojemności na powierzchni wody, a do 500 pod wodą; wyjątkowo jedna z łodzi angielskich miała blisko 1000 tonn pojemności. Załoga łodzi podwodnej składa się wówczas z 20 — 30 ludzi; szybkość waha się od 12 do 15 węzłów na godzinę na powierzchni morza, a od 8 do 12 węzłów na godzinę — pod wodą. Najgroźniejszą bronią łodzi podwodnej jest torpeda względnie mina; zwykle łódź jest zaopatrzona w 2 — 4 aparaty do wyrzucania torped, a często także w działa średniego kalibru.

Przed wybuchem wojny nikt jeszcze nie przypuszcza, i nie spodziewa się, że łodzie podwodne odegrają w czasie zbliżającej się burzy dziejowej rolę niezmiernie ważną. W latach krwawych zmagań na lądach, morzach i w powietrzu niemieckie łodzie podwodne zatapiają ogromną liczbę neutralnych i koalicyjnych statków handlowych o ogólnym tonażu około 11 miljonów tonn, i tym sposobem niezmiernie utrudniają dowóz żywności do Anglji, oraz przesyłanie transportów wojskowych. Niemal 220 łodzi niemieckich zginęło podczas tych walk, lecz straty koalicji na skutek wojny podmorskiej znacznie przewyższyły wszelkie oczekiwania.

Niemcy pierwsi wybudowali podczas wojny t. zw. „krążowniki podmorskie" czyli łodzie o pojemności 1.500 — 2.000 tys. tonn. Po wojnie niektóre państwa budują statki podmorskie jeszcze większych rozmiarów: np. w Anglji już w r. 1923 wykończono słynną XI o pojemności 3.600 tonn, zaopatrzoną w jedno działo 35 cm., równe pod względem kalibru ciężkim działom dreadnoughta. Załoga tego podwodnego krążownika liczy przeszło 100 ludzi.

Obecnie Stany Zjednoczone posiadają 120 łodzi podwodnych, Anglja 68, Włochy 54, Japonja 50, Francja 46, Rosja 24. Anglja posiada łodzie zaopatrzone w hydroplany.

Pomimo niezaprzeczalnej przewagi eskadr podwodnych państw anglosaskich nad flotą podwodną państw romańskich i Japonji - Anglji i Stanom Zjednoczonym zależy jednak na tem, żeby skasować zupełnie łodzie, jako rodzaj broni morskiej; kilkadziesiąt bowiem celnych strzałów torpedowych może w czasie wojny zupełnie zmienić proporcję sił nadwodnych. Rzecz prosta, że państwa, nie posiadające zbyt silnej floty wojennej, pragną za wszelką cenę utrzymania łodzi podwodnych w charakterze broni morskiej. Jednak pewnie żadna z tych tez nie zwycięży zupełnie na konferencji: przypuszczalnie łodzie podwodne pozostaną, lecz tylko nastąpi ograniczenie ich liczby i rozmiarów.

Młoda flota polska, zaopatrując się w łodzie podwodne, zyskuje najlepsze narzędzie dla obrony swego wybrzeża bałtyckiego.

St. Cz.

Rzemiosło się organizuje

W tych dniach odbyło się w Pobiedziskach zebranie Tow. Przemysłowego. Obrady zagaił p. prezes Miłostan, witając delegata i członka Zarządu Zw. Tow. Przem. i Rzem. pana Bartkiewicza z Poznania.

Po przyjęciu protokółu z ostatniego zebrania, wygłosił p. Bartkiewicz referat n. t. „Tow Przemysłowe a organizacja". W treściwych słowach przedstawił prelegent obecne położenie rzemiosła i jego organizację.

W ożywionej dyskusji zabierali między innymi głos: pp. prezes Miłostan, Sierkowski, Bąkowski, Kęsicki i wielu innych. Wszelkich wyjaśnień udzielił wyczerpująco prelegent.

W rezultacie uchwalono jednogłośnie swe przystąpienie do Związku.

Tow. Przemysłowe w Pobiedziskach liczy 60 członków - rzemieślników. Jak z powyższego wynika. rzemiosło wielkopolskie zaczyna się coraz więcej ruszać, tak że niezadługo wszystkie Towarzystwa Przemysłowe do Związku należeć będą, powstają nawet nowe Towarzystwa jak n. p. ostatnio w Pogorzeli i Bukówcu. Pamiętajmy, że „w jedności siła".

T. a d.

Łodzie ratunkowe dla samolotów.

Wobec wzmożonego ruchu lotniczego między kontynentem i Anglją, mimo zupełnego niemal bezpieczeństwa komunikacji powietrznej, utrzymujące ruch na tych linjach przedsiębiorstwa utworzyły w porcie Dover stałe pogotowie ratunkowe dla aeroplanów, wyposażone w wielką i bardzo szybką łódź motorową, mogącą w każdej chwili pośpieszyć na ratunek w wypadku katastrofy lub przymusowego lądowania na wodzie któregoś aeroplanu. Rozmiarami swemi, siłą motorów i osiągalną szybkością, łódź ratunkowa pogotowia lotniczego przewyższa wszelkie dotychczas budowane łodzie ratunkowe: długość jej wynosi 23 metry, dwa silniki posiadają po 375 HP. i może ona rozwinąć szybkość 18 węzłów na godzinę.

Kobieta w Chinach

Jakie jest życie kobiety chińskiej, jej wpływ na mężczyznę, jej stan społeczny i rodzinny?

Przedewszystkiem trzeba stwierdzić, że położenie kobiety w Chinach jest korzystniejsze, niż położenie kobiety u innych narodów kontynentu azjatyckiego; objaśnia się to wyższym stopniem kultury Chińczyków.

Chińczycy w zasadzie uznają monogamję, bo mogą mieć nie więcej niż jedną legalną „żonę".

Żona obowiązana jest bezwzględnie słuchać i ulegać swemu mężowi i nie ma absolutnie żadnych praw w rodzinie. U narodów europejskich taki porządek familijny jest nie do pomyślenia, tymczasem w Chinach ni ewywołuje to żadnych nieporozumień. Chińczyk z natury jest spokojny, a Chinka od dziecka przyzwyczaja się do uległości i posłuszeństwa. Dodać trzeba jeszcze i tę okoliczność, że kobieta w ciągu dnia rzadko widzi męża, a więc nie może wtrącać się do jego spraw.

O ile kobieta jest pozbawiona praw, o tyle mężczyzna ma ich aż za dużo. Prawda, nie może wziąć sobie drugiej legalnej żony, ale może wziąć rozwód, o który w Chinach jest bardzo łatwo. Niezwłoczne otrzymanie rozwodu może mężczyzna dostać w każdym z następujących wypadków: 1) w razie nieposłuszeństwa żony ojcu lub matce męża, 2) w razie bezdzietności, 3) w wypadku zdrady, 4) w wypadku zazdrości, 5) w razie, jeżeli żona ma trąd, 6) jeżeli jest gadatliwa, 7) jeżeli popełnia kradzież.

Żona nie może epod żadnym pozorem domagać się rozwodu, chociażby nawet mąż w okrutny sposób ją maltretował. Skutkiem takiego stanu rzeczy, żona Chinka stara się łagodnością i posłuszeństwem zjednać sobie szacunek i względy małżonka. — Zamążpójście nie zawsze obiecuje Chince ciche i dobre życie, ale wychowanie jej w duchu posłuszeństwa sprawia, że nie śmie nawet pomyśleć, czy dobrze jej będzie w stanie małżeńskim, czy też źle.

Samobójstwa panien przed ślubem są dość częste, przyczem powodem bywa nietyle bojaźń zamążpójścia za zupełnie nieznanego mężczyznę, ile paniczny lęk przed matką przyszłego męża.

Matka męża ma nad synową władzę nieograniczoną. Bardzo często synowa doznaj etakich prześladowań ze strony świekry, że nie wytrzymuje i pozbawia się życia. Synowa w zatargu ze świekrą jest zupełnie bezbronna, bo mąż ze względu na prawo uległości i posłuszeństwa synowskiego nie może eująć się za żoną. — Syn, któryby ośmielił się w obronie żony popełnić najmniejszą obrazę matki, dopuściłby się według pojęć chińskich — największej zbrodni i zasłużyłby na pogardę przyjaciół, krewnych i sąsiadów, ba, ryzykowałby życie.

Flirt jest nieznany Chińczykowi. Kiedy syn stanie się pełnoletnim, a czasami i wcześniej, rodzice szukają mu narzeczonej. W tym celu korzystają z usług specjalnych pośredniczek, które za pewne wynagrodzenie odszukują odpowiednią kandydatkę na żonę i prowadzą wszystkie układy między rodziną jej a rodziną przyszłego męża. Oboje młodzi nie znają się i nie widzą się aż do samego ślubu. Gdy wszystko załatwione i dzień ślubu już wyznaczony, narzeczony zamawia dwie duże kartki, na których piszą się wszystkie szczegóły obrzędu weselnego. Jedną kartkę z podobizną smoka narzeczony zostawia sobie, drugą z obrazem feniksa przesyła narzeczonej. Obydwie kartki są ozdobione czerwonemi, jedwabnemi wstążeczkami. Pochodzenie tego zwyczaju bierze początek od następującej legendy: Kiedyś, kilka tysięcy lat temu, żył w teraźniejszej prowincji Jun-Nań, młody człowiek, Guj. Spacerując pewnego dnia wieczorem w okolicach rodzinnego miasta, zobaczył staruszka, czytającego przy świetle księżyca księgę.

Co tu robicie, przewielebny ojcze? — zapytał z uszanowaniem Guj.

— Czytam — odpowiedział staruszek — książkę, w której są zapisane wszystkie śluby. — Mam przy sobi edwie czerwone wstążeczki, i kiedy niemi związę dwa jakieś imiona, napisane na kartkach, właściciele tych imion muszą się pobrać, żadna siła nie potrafi zmienić przeznaczenia.

Guj był jeszcze kawalerem. Zaciekawiony odpowiedzią, zwrócił się do staruszka z nowym pytaniem:

— A czy jest w tej księdze przewidziany mój ślub?

— Naturalnie mój synu; ożenisz się z młodą panną, córką kobiety, która ma w południowej części miasta sklepik z warzywami.

Młody człowiek natychmiast udał się do wskazanego sklepiku i znalazł tam swą przyszłą żonę, która była jeszcze dwuletniem, brzydkiem, chorem dzieckiem. — Guj postanowił walczyć z przeznaczeniem. Wynajął opryszka i kazał mu wykraść i zabić dziewczynkę. Uspokoił się dopiero wtedy, kiedy doniesiono mu, że polecenie jego zostało wykonane. Za kilkanaście lat Guj ożenił się z bardzo bogatą panną, córką mandaryna. Wkrótce po ślubie zauważył, że żona zawsze nosi kwiat na prawej skroni. Zapytał, dlaczego to robi?

— Jestem przybraną córką mandaryna — odrzekła żona — w rzeczywistości jestem córką jego brata, który zmarł, kiedy nie miałam jeszcze roku; matka osierociła mnie jeszcze wcześniej. Oddano mnie na wychowanie do sprzedawczyni warzyw w południowej dzielnicy miasta. Pewnego dnia, kiedy się bawiłam spokojnie przed domem, podszedł do mnie jakiś zły człowiek, który uderzył mnie w prawą skroń. Nie zabił mnie jednak, ale po ranie na skroni została blizna, którą teraz przykrywam czerwonym kwiatem.

Odtąd, jak mówią Chińczycy, czerwony kolor stał się kolorem ślubu-wesela.

Rodziny narzeczonego i narzeczonej po ustanowieniu daty ślubu, zamieniają się upominkami: darują sobie coś z jedzenia, albo żywą gęś lub kaczkę. Ptaki te są symbolami wierności małżeńskiej.

Kiedy nadejdzie dzień ślubu, narzeczoną przynoszą w lektyce do mieszkania przyszłego męża. Narzeczony czeka u bramy, sam odsłania lektykę i trzy razy wachlarzem uderza narzeczoną na znak, iż odtąd staje się jego żoną.

Potem żona wychodzi z lektyki, podtrzymywana przez dwie kobiety, przestępuje przez małe ognisko, rozpalone u progu domu i na tem kończy się cały ceremonjał zaślubin. Czasami rodzice męża sprawiają weselną ucztę, na której według zwyczaju młoda para nic nie je.

Skarb w butelce

W ogrodzie zoologicznym w Sydney urządzono wielki plac do zabaw dla najmłodszych, gdzie rozdokazywana dzieciarnia przewraca się w piasku, buduje fortece i zamki, a nieraz i podziemne jaskinie.

Pewnego dnia zdarzyło się, że jeden z malców zajęty kopaniem, wydobył z ziemi butelkę o szerokiej szyjce i zamkniętą hermetyczne. W butelce było coś, czego zazwyczaj w butelkach niema, — były pieniądze. Pięćset angielskich monet w złocie, czyli około 22 tysięcy złotych polskich. Ów skarb, jak wszystkie skarby zakopane, ma swoją historję romantyczną. Policja, jak to policja, wyobrażała sobie, że jest na tropie jakiejś kradzieży. Tymczasem pokazało się niebawem, że tu wchodzi w grę wojna światowa. Otóż w Australji siedział pewien cudzoziemiec — nazwiskiem Thiel. Obawiając się o internowanie z powodu wybuchu wojny w Europie, podjął swe oszczędności z banku, włożył do butelki i zakopał w pobliżu Sydney.

Kiedy powrócił do Australji po wielu latach, nie mógł się, ku swemu przerażeniu, zorjentować, gdzie ukrył skarb, gdyż w tym czasie zwierzyniec znacznie rozszerzono. Thiel przeczuwał, że w nim spoczywa jego majątek. Udał się więc do dyrekcji ogrodu po informacje i tam zdradził swą tajemnicę. Ale dyrekcja mimo zarządzonych poszukiwań, butelki z pieniędzmi nie znalazła. — Zrozpaczony powrócił do Ameryki, zostawiając dyrekcji swój adres. I dzięki temu właśnie otrzymał w tych dniach telegram, na który odpowiedział uszczęśliwiony — „przyjeżdżam natychmiast". (w)

Meble z bawełny

W gazetach angielskich rozpisują się o doniosłym wynalazku pewnego Anglika. Wynalazek dotyczy mianowicie fabrykacji mebli i różnych innych przedmiotów z bawełny. Wynalazca twierdzi, że udało mu się wykombinować „sztuczne drzewo", — składające się w 90 procentach z bawełny. Zachwycony jest swym wynalazkiem i upatruje w nim tysiączne dodatnie strony. Mieszkanie swoje umeblował meblami wykonanemi z tego właśnie „drzewa sztucznego", które jest o wiele lżejsze od drzewa naturalnego. Można je zużywać do wszelkiego rodzaju mebli. Mimo swej lekkości jest o wiele odporniejsze i mocniejsze od drzewa pospolitego. Przy masowych fabrykatach można mu odrazu nadawać odpowiednie formy. Sztuczne drzewo czyści się tak samo łatwo jako szkło i poleruje doskonale pokostem, lakierem i farbą. — Ni etrudno mu więc nadać pozoru najdroższego rodzaju drzewa. Nadaje się do fabrykowania wszystkiego, co dotąd wykonywano z drzewa i nie zmienia się pod wpływem gorąca i dymu. Jest przytem nieprzemakalne, można więc robić z niego nawet wazony do kwiatów. Koszta fabrykacji sztucznego drzewa są znacznie niższe, niż obróbka drzewa naturalnego, czyli że wynalazek w sam raz na obecne czasy, gdzi ekażdy skarży się na brak pieniędzy. Przyszłość dopiero pokaże, ile w tem zachwalaniu prawdy. (w)

Ślubny prezent Napoleona

„Kosz ślubny" dla Marji Ludwiki austrjackiej przygotowywała, na zlecenie Napoleona, żona Murata, królowa Neapolu. Korsykanin, zdobywca i pogromca dynastów, nie szczędził na przygotowania weselne. Najcenniejszą częścią zawartości „kosza" była wspaniała kolekcja klejnotów korony francuskiej. Resztę stanowiły suknie, sześćdziesiąt tuzinów rękawiczek, 12 tuzinów wachlarzy, 2 tuziny przyborów do strojenia głowy, 12 par przepięknych koronkowych i haftowanych pończoch, kilkanaście szali i tylko 3 pary pantofelków, wspaniały szczerozłoty serwis na toaletę i wyprawa dla przyszłego króla Rzymu. Ta reszta kosztowała 411.136 franków, kwotę, jak na owe czasy, olbrzymią.

Kobiety tureckie oszczędzają

Rząd turecki zwrócił się przed niedawnym czasem do kobiet tureckich z wezwaniem do popierania akcji oszczędnościowej czynników rządowych, zmierzającej przedewszystkiem do poprawy bilansu handlowego Turcji. W orędziu swem do kobiet, podkreślił rząd, że jedną z ujemnych pozycyj tureckiego bilansu handlowego stanowią zagraniczne wyroby toaletowe i galanteryjne. Kobiety tureckie ograniczył ywobec tego swe zakupy luksusowych przedmiotów do minimum, dzięki czemu po upływie pierwszych czterech tygodni import przedmiotów tych do Turcji zmniejszył się o 40 proc.

Kościół Najśw. Marji Panny w Rzymie ma być zburzony

W związku ze stałym wzrostem ruchu ulicznego w Rzymie zburzono już w Rzymie cały szereg starych gmachów, które niekiedy przedstawiały niemałą wartość artystyczno-historyczną. Jak pisma rzymskie donoszą, w najbliższym czasie z tego samego powodu ma być zburzony stary kościół Najświętszej Panny Marji, wybudowany przed 400 laty. Zburzenie świątyni tej jest konieczne przez wzgląd na trudności, z jakiemi związane jest połączenie nowego dworca watykańskiego z głównem wejście mdo Watykanu. Aby połączenie to udogodnić, trzeba będzie w miejscu, gdzie wznosi się kościół Najświętszej Marji Panny, przeprowadzić szeroką ulicę. Jak prasa włoska stwierdza, Stolica Apostolska wyrazić już miała swą zgodę na zburzenie starej świątyni.

Japonja posiada blisko 63 milj. mieszkańców

Stosownie do spisu ludności, przeprowadzonego dnia 1 grudnia ub. r., liczba mieszkańców Japonji wynosi 62 938 200 osób, z których przypada na mężczyzn 31 683 400, na kobiety zaś 31 254 800. W porównaniu ze stanem ludności z 1 grudnia 1925 r. liczba mieszkańców Japonji wzrosła w okresie 4 lat o 3 201 378, co daje średni roczny przyrost 800 344 osoby. Na ludność miejską przypada 15 376 000 osób, na ludność wiejską — 47 562 000 osób. Zestawiając powyższe cyfry z danemi z 1 grudnia 1925 r. można stwierdzić, że proces urbanizacji Japonji rozwija się coraz silniej. Największem miastem w Japonji jest Osaka — 2 408 000 mieszkańców, dalej Tokio — 2 295 000, Jokohama — 543 500.

Spadek cen w Szwecji.

W ciągu stycznia ceny hurtowe w Szwecji spadły w dalszym ciągu, osiągając najniższą normę w powojennym okresie. Wskaźnik cen wynosił w grudniu 128, w styczniu 126, podczas gdy w roku ubiegłym w tym samym czasie wynosił on 138, w lutym zaś 1929 r. nawet 139. Całkowita zniżka wskaźnika w ciągu całego roku ubiegłego wynosi 10 proc. Najbardziej potaniały produkty spożywcze, przyczem ceny produktów roślinnych spadły nawet poniżej cen przedwojennych.

Nowy typ latarni morskiej.

Latarnia morska staje się dzisiaj naiwnym archaizmem, znaczącym jeszcze jeden przebyty etap walki człowieka z przyrodą.

Ostatniemi czasy w bardzo wielu miejscach stare latarnie morskie zostały zastąpione przez niewidzialne fale eteru, niosące kapitanom statków emisje radjowe — w postaci akustycznych sygnałów. Sygnały latarni iskrowych są tem wyraźniej dostępne dla słuchu, im odchylenie ramowej anteny stacji odbiorczej od promienia sygnalizacji orjentacyjnej bardziej się zbliża do 90 st.; z czego wynika, iż ustawienie anteny, odpowiadające maksimum intensywności sygnału zupełnie niezawodnie wskazuje na fakt, że strażnica radjowa znajduje się pod prostym kątem od ramy anteny. Skierowanie kursu statku na wysłuchaną w przestworzu strażnicę nie przedstawia zatem żadnych specjalnych trudności.

O ogromnej wyższości akustycznej straży przybrzeżnej nad dawną świetlną — świadczy okoliczność, że w ciągu czterech ostatnich lat, na rozmaitych wybrzeżach morskich zbudowano zgórą 150 latarni nowego typu, zastępując niemi stare. Prawie wszystkie statki handlowej floty niemieckiej, jak również setki statków innych państw są wyposażone w instalacje radjowe z ramowemi antenami, pozwalającemi na dokładną orjentację wśród najgęstszego skupienia mgieł.

Poseł Karol Wierczak, znany społeczeństwu wielkopolskiemu z licznych wystąpień na wiecach, w dyskusji budżetowej ostatnio w Sejmie imieniem Klubu Narodowego zajął stanowisko wobec działalności ministerjum spraw wewnętrznych.

Przez szybkę

Chodźmy na bal

Przyjdzie mi chyba na parę godzin zapomnieć o zwykłej, dostojnej powadze i, przywdziawszy na się godowe szaty, puścić się ku uciesze własnej i widzów w skoczne pląsy na balowej sali. Atrakcja to będzie nielada, bo ostatni raz tańczyłem walca na balu królowej Wiktorji. Ale cóż robić! Taki mnie impet opanował do zanurzenia się w tanecznym wirze, że ani rusz, nie usiedziałbym spokojnie w domu.

Bo to, proszę państwa, jutro jest bal „Posnanii". Czy jest kto w Poznaniu, ktoby dostał na ten bal zaproszenie i z okazji nie skorzystał? Pokażcie mi takiego, a powiem mu, że jest hipochondryk, albo i co gorszego cudzoziemskiego.

— Gdzie tam — na starość! — powiada pan.

Co tam starość! Jak się człowiek znajdzie między młodymi, to o latach zapomni, odmłodzi się i ruszy w skoczne pląsy kujawiaka albo innego blackbottoma. A gdzie pan znajdzie więcej młodej radości życia, jak nie pomiędzy młodzieżą akademicką, gdzie się lepiej czuć będzie, jak wśród studentów poznańskich, wśród komilitonów korporacji „Posnanii". Toż to nasza młodzież!

Ja bo zaproszenie dostałem i pójdę, dalibóg pójdę i kogo będę mógł namówię. Młodych łatwo mi będzie namówić, a i na starszą gwardję trochę liczę.

Co tam! Wybierzmy się: posiedzimy sobie pod ścianą, ugwarzymy się, nacieszymy oczy młodością i weselem.

A więc do zobaczenia na Bazarowej sali. Kto mnie nie zna, to proszę zapamiętać: będę miał biały storczyk w butonierce, monokl w prawem oku i rękawiczkę w lewej ręce.

X. Awery.

Chautemps po wizycie u Doumerguea, po mianowaniu premjerem, indagowany przez dziennikarzy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Źródło światowego kryzysu rolnictwa

W ostatnich miesiącach zużyto tyle papieru na charakterystykę położenia rolnictwa, że chęć uzupełnienia tego obrazu kilkudziesięciu wierszami może wydawać się pretensjonalną. Jeżeli mimo wszystko powracamy do kwestji źródeł kryzysu rolnictwa, to dlatego, aby podzielić się z czytelnikami bardzo ciekawemi spostrzeżeniami prof. Cassela z Sztokholmu, uchodzącego za najbardziej kompetentnego znawcę zagadnień gospodarczej polityki światowej.

Zdaniem prof. Cassela, kryzys, przez który przechodzi obecnie rolnictwo np. w Niemczech nie jest zjawiskiem lokalnem, a światowem. W całym świecie rolnictwo obecnie walczy z trudnościami, przedewszystkiem zaś cierpi na spadek cen idący ręka w rękę ze zwyżką wartości złota.

Powszechny spadek cen, wywołany zwyżką ceny złota, zawsze szczególnie dotkliwie odbija się na położeniu rolnictwa, które z jednej strony zmuszone jest do amortyzowania i opłacania odsetek od długów zaciągniętych w pieniądzu mniejwartościowym, niż wynosi jego wartość w czasach kryzysu, z drugiej strony nie jest w stanie obniżyć plac proporcjonalnie do wzrostu wartości pieniądza.

Związek między kryzysem rolnictwa a sprawami pieniądza, na pierwszy rzut oka, wydaje się nieco daleki. Tymczasem historja pousza nas, że ten związek przyczynowy wcale nie jest tak daleki, jakby się wydawało: mianowicie w latach 70-tych ubiegłego stulecia położenie rolnictwa było analogiczne do dzisiejszego: dawał się odczuwać znaczny brak złota, wskutek czego ogólny poziom cen wykazywał silną tendencję zniżkową. Ciężkie położenie rolnictwa w latach 80-tych i 90-tych było wyraźną konsekwencją naszkicowanych trudności na rynku złota. Dopiero po wykryciu południowo-amerykańskich złóż nastąpiła poprawa.

Dzisiaj, kryzys wywołany został nieoględną polityką banków centralnych Ameryki Północnej i Francji, tych śpichlerzy złota. Zdaniem Cassela, obeszłoby się bez spadku cen, gdyby banki federalne prowadziły liberalniejszą politykę zaopatrywania życia gospodarczego świata w środki pieniężne, gdyby nie obawiały się tak panicznie odpływu złota, który to odpływ, koniec końców, jednak nastąpił jesienią 1929 r., bo nastąpić musiał. Obawy banków federalnych, były całkiem nieuzasadnione, zapasy złota bowiem, nagromadzone w Stanach Zjednoczonych i we Francji wystarczyłyby na utrzymanie ogólnego poziomu cen na skali z roku 1926-go.

Jest więc nakazem chwili: opanowanie położenia drogą systematycznej, światowej polityki pieniądza, uniemożliwiającej spadek poziomu cen wskutek braku złota.

Handel zagraniczny Finlandji w r. 1929

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Helsinki, w lutym.

Bilans handlowy Finlandji i rozwój stosunków handlowych polsko-fińskich, zasługują na jak największą uwagę z naszej strony. Suma globalna importu i eksportu Finlandji w r. 1929 wynosiła w przeliczeniu około 3 miljardów zł., w r. 1928 zaś około 3.2 miljardy zł. W stosunku do odpowiednich liczb polskiego bilansu handlowego w r. 1928 handel zagraniczny Finlandji wynosił 54,5 proc., a w r. 1929 około 51 proc. Dla należytej oceny tych liczb porównawczych trzeba wziąć pod uwagę, iż Finlandja zajmuje wprawdzie obszar równy co do wielkości obszarowi Rzeczypospolitej, ma jednak ludności tylko 3.5 miljona. Proporcjonalnie więc handel zagraniczny Finlandji jest znacznie większy od polskiego.

Wprawdzie ekspansja handlowa uległa w roku ubiegłym pewnemu zastojowi, przyczem skurczył się wyłącznie import, rekordowe natomiast liczby osięgnął eksport fiński. I tak import spadł z 8.012,9 miljonów fmk. w r. 1928 do 6.996,3 miljonów fmk. w r. 1929. Eksport zaś zwiększył się z 6.245 3 miljonów fmk. w r. 1928 do 6.426 7 miljonów fmk. w r. 1929 wraz z 53.0 miljonów fmk. reeksportu. Z wyjątkiem lat 1922, 1924 i 1925 handel zagraniczny Finlandji kształtował się zawsze ujemnie. Rekordowy deficyt bilansu handlowego wykazał r. 1928 sumą 1 767,6 miljonów fmk. W r. 1929 deficyt ten uległ znacznej redukcji i wyniósł tylko 569,6 miljonów fmk. Widoczna zatem jest znaczna poprawa, któraby może była znalazła wyraz bardziej jeszcze niewątpliwy, gdyby nie import spekulacyjny w grudniu r. ub., spowodowany zapowiedzianemi podwyżkami celnemi, a obliczany na blisko 100 miljonów fmk.

Charakter importu fińskiego w r. 1929 był wybitnie konsumcyjny. Najsilniejszy spadek przywozu wykazują surowce (15 proc.), maszyny (16 proc.), wyroby przemysłowe (14 proc.), najmniejszy spadek w porównaniu z r. 1928 przywóz środków spożywczych (8 proc.). W r 1927 przywóz towarów produkcyjnych wynosił 53 proc., w r. 1928 ponad 50 proc., a w r. 1929 około 49 proc. całego przywozu. Szczególnie rzuca się w oczy znaczny spadek importu środków komunikacyjnych i transportowych z 473,6 miljonów fmk. w r 1928 do 323,5 miljonów fmk w r. 1929, oraz podobny spadek przywozu skór z 388.1 do 218.0 miljonów fmk. tudzież makuchów z 432.9 do 329.9 miljonów fmk. Natomiast zwiększył się import instrumentów muzycznych najprawdopodobniej w związku z zniżką ceł na gramofony.

W eksporcie osiągnęła Finlandja w r. 1929 wyniki rekordowe. Największy wzrost wykazuje wywóz masła o 120 miljonów t. j. przeszło 25 proc., w porównaniu z rokiem poprzednim. Wywóz drzewa i wyrobów drzewnych wzrósł nieznacznie tylko skutkiem silnej konkurencji drzewa rosyjskiego i mniejszy był w porównaniu z r 1927. Większy choć również nieznaczny (o 2 proc.) wzrost wykazuje wywóz masy drzewnej, papieru itp.

W przywozie Finlandji stanowisko dominujące zajmują Niemcy (38,3 proc. całego przywozu, wobec 37 proc. w r. 1928), Stany Zjedn. A. P. (12.5 proc. wzgl. 14,7 proc.), W. Brytanja (11.4 proc. wzgl. 12,3 proc.), Szwecja, Danja, Belgja, Francja itd.

Głównym odbiorcą Finlandji jest W. Brytanja, dokąd skierowało się 38 proc. wzgl. w r. 1928 około 35 proc. eksportu fińskiego. Następnie idą Niemcy (ca 14 proc. wzgl. 16 proc. w r. 1928), z kolei Holandja, Belgja, Stany Zjedn. A. P., Francja, Rosja sowiecka itd. Handel Finlandji z Rosją sowiecką rozwija się stopniowo. Przywóz z Rosji wynosi wprawdzie tylko 1,7 proc. (1,5 proc. w r. 1928) ogólnego przywozu, a jednak jeszcze przewyższa przywóz z Polski (bez Gdańska). Wywóz do Rosji zmniejszył się w r. 1929, stanowiąc 3 3 proc. wobec 4,3 proc. ogólnego wywozu w r. 1928.

Z. G.

Cukier z drzewa

Jak donoszą pisma niemieckie, znany badacz, prof. heidelberski dr. Bergius w ostatnich czasach opracował sposób przemysłowego otrzymywania cukru z drzewa, który będzie bardzo tani i może służyć jako pasza dla inwentarza.

Metoda ta otrzymywania cukru z celulozy drzewnej przy pomocy działania skoncentrowanego kwasu solnego, oparta jest na przeprowadzanych jeszcze przed wojną pracach laboratoryjnych Willstättera i Zechmeistra.

Prof. dr. Bergius, który już kilka lat temu opracował technicznie proces upłynniania węgla kamiennego i brunatnego w celu otrzymywania polnych produktów płynnych, obecnie po czternastoletnich pracach badawczych zdążył wybudować pierwszy zakład techniczny, w którym po opanowaniu zwykłych trudności technicznych, obecnie otrzymuje się cukier w dostatecznych ilościach. Ponieważ można przytem z powodzeniem stosować odpadki drzewne i małowartościowy materjał drzewny wszelkich gatunków, więc wyprodukowany z niego cukier może być bardzo tani. Otrzymuje się z normalnie wysuszonego drzewa w lesie 66 proc. cukru, a oprócz tego materjał opałowy w postaci brykietów i cokolwiek kwasu octowego.

Produkt tak uzyskany przypomina cukier z mączki ziemniaczanej i prawdopodobnie przy dalszych ulepszeniach w fabrykacji może zastąpić syrop ziemniaczany i być używany jako pasza dla inwentarza.

Z tego powodu w niemieckich sferach rolniczych powstał zupełnie uzasadniony niepokój, że w tych ciężkich czasach wyrasta znowu groźny konkurent dla dostarczanych przez rolnictwo płodów. Na skutek tego zabrał głos pruski minister rolnictwa i w swej mowie stwierdził, że cukier drzewny może z powodzeniem zastąpić przy tuczeniu inwentarza w Niemczech sprowadzane z zagranicy kukurydzę i jęczmień, przez mięszanie cukru tego z płatkami ziemniaczanemi, których obecnie nie opłaci się fabrykować we wschodnich prowincjach Prus.

Jednocześnie minister stwierdził, że próby robione ze skarmianiem tej paszy przez inwentarz dały zadowalniające wyniki. Dotychczas skarmianie cukru czy to w postaci cukru żółtego dalszych rzutów lub w melasie dawało względnie najlepsze wyniki przy dodawaniu tegoż koniom. Bydło rogate nie opłacało się tuczyć melasem, a krowy traciły mleko przy karmieniu ich burakami cukrowemi. Trzoda chlewna zjada buraki cukrowe lecz niechętnie i smaczniejszym karmem jest dla nich ziemniak.

Słuszność poglądu ministra rolnictwa w Niemczech, jakoby szersze zastosowanie cukru drzewnego jako paszy nie miało wpływać ujemnie na zbyt płodów rolniczych na rynkach wszechświatowych, wydaje się wątpliwą.

Obecnie bowiem ustąpienie koni przed siłą motorową w przemyśle, wojsku, handlu i rolnictwie wpłynęło na obniżenie cen owsa na wszystkich rynkach, a ograniczenie spożycia kukurydzy i jęczmienia przez zastąpienie go cukrem drzewnym w Niemczech, a następnie w innych krajach, wpłynąć musi na obniżenie z czasem cen na te płody ziemne na rynkach wszechświatowych, a tem samem i w Niemczech.

Rozwój fabrykacji cukru drzewnego, o ile tenże można sprzedawać taniej, aniżeli inne płody rolne, przedstawia w Niemczech duże możliwości, gdyż, jak stwierdza prof. Bergius w „Vossische Zeitung", w Niemczech jeszcze się spala w piecach rocznie 23 miljonów tonn drzewa, a dość znaczne ilości odpadków drzewnych w lasach nie znajdują żadnego zastosowania.

X.

Krótkie informacje gospodarcze

— Strajk włókienniczy w Bielsku został zlikwidowany. Wszyscy robotnicy przystąpili do pracy.

— W związku z ciężką sytuacją w przemyśle hutniczym i górniczym przemysłowcy wystąpili z wnioskami o częściową redukcję pracowników. W tej sprawie odbywają się zasadniczo w każdym wypadku konferencje u komisarza demobilizacyjnego.

— Z Bukaresztu donoszą, iż ministerjum finansów zamierza zaciągnąć w Londynie pożyczkę dla kolei państwowych. Chodzi o sumę 5 miljardów lei na cele inwestycyjne.

— Turecka rada ministrów aprobowała projekt ustawy o operacjach giełdowych. Projekt przewiduje dla spekulantów giełdowych kary więzienia od 3 do 5 lat.

— Wszystkie cukrownie rumuńskie, w ilości 13, złączyć mają się wkrótce w jeden syndykat, nadto będzie ogłoszone specjalne prawo, regulujące stosunek między cukrowniami a plantatorami.

— Na Węgrzech jest obecnie 600 000 bezrobotnych, pominąwszy bezrobotnych pracowników rolnych. Największe bezrobocie istnieje w przemyśle garbarskim.

— Konsumcja papierosów w Stanach Zjednoczonych wykazała w r. 1929 w porównaniu z r. 1928 wzrost o 12 proc: ogółem wypalono w tym roku 119 miljardów sztuk.

—Wyniki kampanji cukrowej na Kubie w bieżącym sezonie, według danych urzędowych, oceniając maximum na 4 milj. 300 tys. tonn.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Zmniejszenie zapotrzebowania na sztuczne nawozy.** Kryzys rolniczy daje się coraz liczniejszym gałęziom przemysłu we znaki. Osłabienie siły finansowej ludności wiejskiej dało się również we znaki przemysłowi, wytwarzającemu sztuczne nawozy. Niedawno, w Chorzowie zgaszono trzeci piec z pięciu, gdyż zamówienie na azotniaki zmalało w niezwykłym stopniu. Zbyt superfosfatu — jak dowiadujemy się o tem ze sprawozdania rocznego f-y dr. R. May — zmalał w ciągu jesieni 1929 r. o 15 proc. Gdy bowiem w jesieni 1928 r. fabryki polskie dostarczyły rolnictwu 187.000 t. superfosfatu, to w jesieni ub roku zapotrzebowanie obniżyło się do 159.000 tonn.

(k) **Po umowie zbożowej z Niemcami.** Dnia 20 bm. odbyła się w Radzie Naczelnej Organizacyj Ziemiańskich konferencja prasowa, poświęcona w pierwszym rzędzie omówieniu polityki zbożowej, a następnie organizacji handlu zbożem i podpisanej ostatnio umowie zbożowej z Niemcami. Zebranie zagaił prezes R. N. O. Z., Kazimierz ks. Lubomirski krótkiem przemówieniem, w którem przedstawił obecne ciężkie położenie rolnictwa i wytknął błędy, jakie w dotychczasowej polityce zbożowej popełniano. Następnie kierownik Biura Ekonomicznego R. N. O. Z., prof. Wakar omówił sprawę premij wywozowych, domagając się m. in. podniesienia premij do wysokości cła przywozowego, zniesienia kontyngentów wywozu premjowanego, oraz stabilizacji systemu premij. Prof. Wakar konstatuje dalej, że państwowe rezerwy zbożowe są naogół dla rolnictwa szkodliwe, ponieważ w momencie, wyzbywania się ich przez państwo, czy to na rynku wewnętrznym, czy zagranicą, działać muszą na rynek deprymująco. Rząd powinien pieniądze, które zamierza wydać na zakup rezerw obrócić raczej na kredyty dla rolnictwa. Organizację handlu zbożem i umowę zbożową z Niemcami referowali pp. Grabowski i Prus Wiśniewski. Referenci wyrazili wątpliwość, czy umowa ta może odpowiednio zabezpieczyć interesy eksportu polskiego nawet w ograniczonych kontyngentami rozmiarach, a to ze względu na słabszą organizację naszego handlu i trudność kontroli niemieckiego eksportu, nie mówiąc już o uprzywilejowaniu Niemiec w samej umowie. W składzie delegacji polskiej w niemiecko-polskiem biurze eksportowem, brak przedstawicieli rolników producentów.

(k) **Association franco-polonaise, spółką akcyjną.** Firma francuska Association Franco-polonaise pour l'Importation w Paryżu, która dotychczas tworzyła spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością postanowiła na podstawie uchwały walnego zgromadzenia przekształcić się na towarzystwo akcyjne z kapitałem narazie 750 tysięcy franków. Ostateczne ukonstytuowanie się towarzystwa akcyjnego nastąpi w najbliższym czasie po załatwieniu formalności prawnych. Uchwała ta powzięta po porozumieniu się z poważnemi bankami francuskiemi, pozwoli wspomnianemu towarzystwu na przeprowadzenie tranzakcyj importowych z Polski na większą skalę.

Z ZAGRANICY

(z) **Wprowadzenie waluty złotej w Czechosłowacji.** Parlament czeskosłowacki przyjął wniosek rządowy, przewidujący wprowadzenie waluty złotej. Wartość jednej czeskosłowackiej korony została oznaczona na 44.58 miligramów czystego złota. Pod nazwą „Hrivna" ten sam źródłosłów co „grzywna" w Polsce) wybijane mają być monety 100-koronowe. Wartość parytetową złotej korony oznaczono następująco: 1 dolar — 33.7513 kor.; 1 Ł — 164.2527 kc.; 100 fr. fr. — 132.2342 kc.; 100 fr. szw. — 651.2395 koron czeskich.

(z) **Fuzja trzech banków bułgarskich.** Trzy najpoważniejsze instytucje finansowe Bułgarji, a mianowicie: „Bulgarska Banka", „Banque franco-bulgare pour commerce internationale" i Banque de credit international" połączyły się w jeden bank pod nazwą „Zjednoczony Bank Bułgarski". Nowy bank rozporządza kapitałem 100 miljonów lewów.

(z) **Refleksje profesora amerykańskiego na temat bezrobocia.** Na zjeździe American Management Association profesor ekonomji politycznej na uniwersytecie waszyngtońskim dr. Lescohier wystąpił z oryginalną teorją, że bezrobocie może czasami przyczynić się do rozwoju przemysłu. Zdaniem tego uczonego, okresy ekspansji przemysłowej powodują dyslokację mas robotniczych, która ze swej strony przyczynia się do korzystnego nowego grupowania geograficznego tych mas, tworząc dla przemysłu nowe źródła rąk pracy, potrzebne nowopowstającym dziedzinom przemysłu.

Z WYDAWNICTW

(w) **Atlas statystyczny.** Ukazało się wspaniałe wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego R. P. — Atlas Statystyczny, który jako zobrazowanie danych liczbowych, zawartych w Roczniku Statystyki, jest wraz z nim podstawowem źródłem wiadomości o państwie polskiem, niezbędnem do badań stanu i rozwoju naszego kraju. Atlas Statystyczny zawiera na 42 mapach, wykonanych barwnie na doskonałym papierze w trwałej oprawie, kartogramy, diagramy i wykresy, możliwie zaktualizowane. Większa część tablic doprowadzona jest do dn. 1 stycznia 1929 r., niektóre tablice zawierają dane z 1 kwartału r. 1929, a mapa podziału administracyjnego państwa uwzględnia stan na 1 października 1929 r. Jako pierwsze tego rodzaju wydawnictwo nauki poglądowej o Polsce winien Atlas Statystyczny znaleźć się w ręku wszystkich jej myślących obywateli. — Cena zł. 20.

Z walk o Czarnków

Garść wspomnień — Pamięci poległych bohaterów

O walkach powstańczych na odcinku czarnkowskim dotąd naogół niewiele pisano, co prawdopodobnie tem się tłumaczy, że Czarnków zdobył wolność już w r. 1919 i zdołał ją utrzymać, podczas gdy sąsiednie powiaty pogranicza w części jeszcze do następnego roku pozostawały w niepewności o swój los. Późniejsze zdarzenia więc zacierały nieco wrażenie tamtych wcześniejszych. Chociaż w krótkości więc, chciałbym je tutaj przypomnieć — jako naoczny świadek.

Dnia 5 stycznia 1919 r. nastąpiło ku niemałemu zdumieniu nieprzygotowanych na to Niemców objęcie władzy w mieście przez Polaków. Nowe władze zostały wyłonione z Rady Ludowej, na której czele stał wówczas p. Paliszewski z Gębic; pomagało w tem dziarsko miejscowe sokolstwo wraz z organizacją harcerską, kierowana przez ks. mansjonarza Paulusa. Wnet jednak Niemcy widocznie powiadomili swoich o dokonanem zajęciu miasta, bo już 7 stycznia pojawił się nad niem po południu samolot niemiecki, ostrzeliwując rynek i siejąc popłoch wśród ludności. A nazajutrz o 6 rano ozwał się nagle głuchy warkot bębnów i wpadający w to raz poraz odgłos palby karabinowej: „Grenczuc" niemiecki wtargnął do miasta.

Garstka naszych — większość bowiem poprzedniej nocy pośpieszyła na pomoc Chodzieży — ostrzeliwała się jak mogła, wojsku i wspomagającym je Niemcom. Wtety to poległ jako pierwszy u wylotu ul. Poznańskiej, gdy śpieszył na Rynek, młody naczelnik „Sokoła" Stanisław Putz. Na cmentarzu zaś tuż przy kościele zginął dzielny żołnierz Rydzy, ugodzony rzekomo kulą miejscowego obywatela-Niemca, który jeszcze dzisiaj mieszka w Czarnkowie. Legł raniony w brzuch druh Winiecki; ugodzony w serce padł dh. Roman Mądrowski, a taksamo młody gospodarz Jan Smydra z Brzeźna, który pozostawił żonę z czworgiem drobnych dzieci. Siedemnastoletni Franciszek Grodzowski, przez miejscowego policjanta-Niemca ciężko postrzelony w rękę i nogę, zmarł po kilku tygodniach w szpitalu. Ogółem w tym pamiętnym dniu poległo w Czarnkowie 11 Polaków. Cześć ich bohaterstwu!

Wreszcie około godz. 10 naszym nadeszła pomoc z okolicznych wsi Lubasza, Dębego i innych, która w ciągu godziny wyparła Niemców z miasta. Ranny został w tej końcowej walce Włodzimierz Raczyński z Stajkowa, któremu kula niemiecka nadwyrężyła kolano. Z pomocą wtenczas pospieszył oddział z Szamotuł oraz kilku marynarzy; obrońców tych podejmowano wszędzie bardzo serdecznie i gościnnie.

Odtąd już Niemcom nie powiodło się ani razu wedrzeć do miasta, a tylko prażyli je raz poraz z daleka granatami i minami, niszcząc domy i kościół. Uporczywa walka toczyła się jeszcze przez długi czas o most na Noteci, który przechodził z ręki do ręki. Dnia 13 lutego stoczono ciężką potyczkę pod Romanowem, sporą wsią, zamieszkałą przeważnie przez kolonistów. Przy współdziałaniu tychże, a dzięki nieuwadze naszych, udało się grencszucowi podczas gęstej mgły porannej opanować tę wieś i okopać się w miejscowych lasach. Odrobiły to potem oddziały powstańcze pod Ziehlke'm i Pokrywką, wypierając Niemców po zaciętej walce.

Niemniej zacięte walki toczyły się pod Roskiem, gdzie nasi odparli przeważające siły niemieckie. Wogóle każda nieomal wioska wzdłuż Noteci ma z tych czasów swoje osobne wspomnienia, które nie tak rychło zatrą się w pamięci.

Poległych bohaterów mieszkańcy Czarnkowa otaczają należytą czcią. Sokolstwu zaś, dzielnej drużynie harcerskiej i wszystkim biorącym udział w tych walkach swego czasu gen. Dowbor - Muśnicki wyraził swoje uznanie jako wódz ówczesny naszej siły zbrojnej. Znajdą one zaszczytną kartę i w historji naszych walk o niepodległość.

Antoni Henke.

Zlikwidowany zatarg w przemyśle bielskim

Po podpisaniu przez związek pracodawców i związki robotnicze umowy, likwidującej ostatni zatarg w przemyśle włókienniczym na Śląsku Cieszyńskim, powrócono już do normalnej pracy. Pracodawcy odwołali lokaut, a robotnicy porzucili strajk. Przyjmowanie do pracy następuje w miarę możności technicznych, oraz odbywa się uruchomianie poszczególnych działów fabrykacji. Przyjmowanie robotników ukończone będzie 8 marca.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 24 lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien. i zbożowej; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.50** odczyt T. C. L. p. t. „Sztuka czytania" (wygł. p. Kraszewski); godz. **17.10** lekcja gry szachowej (wykł. p. Jan Machalski); godz. **17.25** odczyt zorganizowany przez Oddział Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie p. t. „Potrzeby i zadania opieki nad Wychodztwem" (wygłosi ks. dr. prof. St. Janicki); godz. **17.45** utwory muzyki salonowej (odegra Adela Wolfowa — fortepian); godz. **18.15** arje z oper włoskich — odśp. p. Marja Korwin (sopran). Przy fortepianie p. Marjan Sauer; godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** audycja wesoła w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godz. **19.30** „Silva rerum" (p. Bol. Busiakiewicz); godz. **19.50** odczyt p. t. „Mowa ludu wielkop. cz. II. (wygł. dr. Adam Tomaszewski); godz. **20.10** odczyt z cyklu „Z nowoczesnego ruchu społecznego" (wygł. p. Kazimiera Berkanówna); godz. **20.30** „Agri" operetka Ernesta Steffana (transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** lekcja tańców (wykł. p. Stefan Wituszkowski).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej p. w. św. Kazimierza Poznań - Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 24 bm. o godzinie 20 na salce parafjalnej. — Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. wykład p. Strończyńskiego p. t. „Dzieje przedchrześcijańskie Polski".

— **Polski Zw. Krawców i Krawczyń konfekcyjnych** przypomina o wieczorku towarzyskim w dniu 22 bm. na salce p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— **„Sodalicja b. uczniów gimnazjum toruńskiego".** W niedzielę dnia 23 bm. o godzinie 17 odbędzie się zwyczajne sekcyjne zebranie u kol. sod. Pikiesa, Dom Akademicki, Wały Leszczyńskiego. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

— **K. S. „Legja".** W niedzielę, dnia 23 bm. o godzinie 20 odbędzie się w sali Król. Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego wieczorek taneczny.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 11 w salce Ojców Franciszkanów.

— **Tow. Cech. Czeladzi krawieckiej i Wydział Damski.** Wspólne zebranie walne odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Beyerowej przy pl. Bernardyńskim.

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 24 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Po załatwieniu spraw dotyczących Tow. odbędzie się zebranie „Zapomogi pośmiertnej".

— **Męski Chór Seraficki przy kościele OO. Franciszkanów.** Siedziba sekretarjatu uległa zmianie. Wszelkie pisma skierowywać należy pod nast. adresem: L. Groszek, Poznań, ul. Strzelecka 10.

Król Alfons hiszpański i jego nowy prezes ministrów generał Damasco Berenguer. Ciekawy szczegół z ostatnich manewrów wojskowych, gdy król podaje dyktatorowi ognia do papierosa

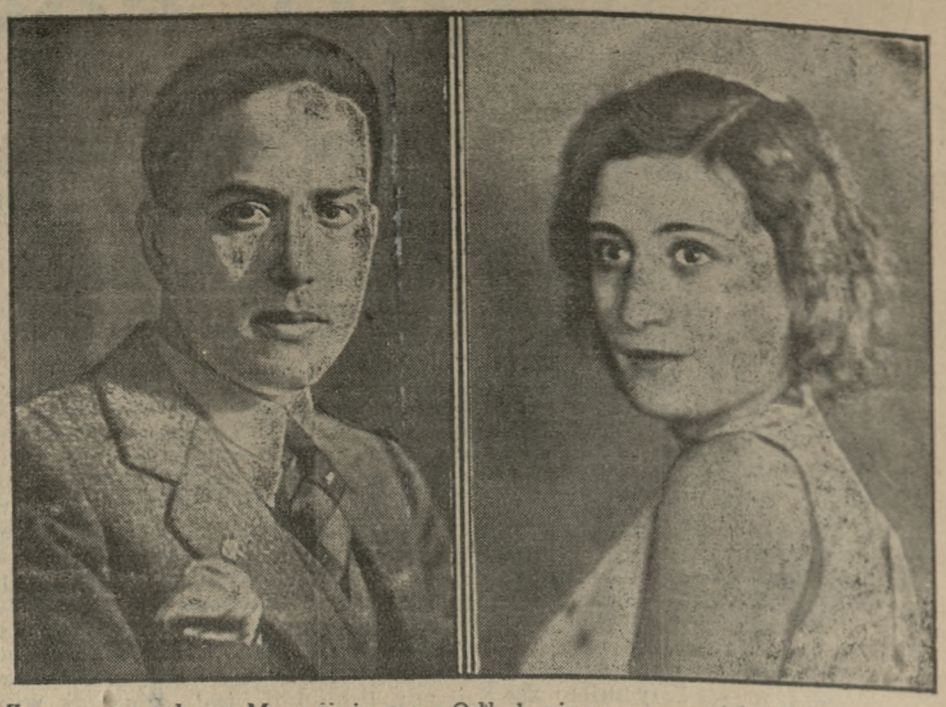

Zaręczyny w domu Mussoliniego. — Odbyły się zaręczyny córki dyktatora, Eddy, z synem włoskiego ministra komunikacji hr. Galeazzo Ciano. Zdjęcie powyższe przedstawia nam parę narzeczonych.

— **Tow. Powst. i Wojaków Poznań - Śródmieście** urządza w sobotę 1 marca zabawę karnawałową, połączoną z rozmaitemi niespodziankami w lokalu p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim. — Goście mile widziani. Początek o g. 20.

— **Tow. Uczestników Powstania Łazarz - Górczyn.** Wieczorek karnawałowy odbędzie się w sobotę, dnia 1 marca w sali Kasyno Obywatelskie przy ulicy Marszałka Focha 81. Początek o godz. 18. Pozostałe zaproszenia wysyłają prezes Franciszek Działoszyk, ulica Górczyńska nr. 29 i skarbnik Jakób Balbierz, ulica Kolejowa 48.

— **Z. Z. P. Filja Elektromonterów.** — Wieczorek karnawałowy odbędzie się w niedzielę, dnia 2 marca, w sali p. Fiedlerowej przy Górnej Wildzie, narożnik ul. Szwajcarskiej. Początek o godz. 18.

— **Związek Pracowników Poczt i Telegrafów Koło Miejscowe Poznań 3** zaprasza wszystkich gości i sympatyków naszej organizacji na zabawę karnawałową, która odbędzie się w niedzielę dnia 2 marca o godz. 7 wieczorem w salach „Loży", Grobla 25.

SPORT

Hokej na lodzie

„AZS", „Pogoń" i „Legja" w finale mistrzostw. Po rozegraniu meczów „Pogoń" — „Polonja" 2:0 i „Legja" — „Czarni" 4:2 (po rozgrywce) do finału mistrzostw hokejowych Polski weszli jako zwycięzcy dwóch grup — „Pogoń" i „Legja", oraz jako zeszłoroczny mistrz Polski — AZS Warszawa.

Lekka atletyka

Walne zebranie PZLA odbędzie się w niedzielę o godz. 10 w lokalu ZZ (ul. Wiejska 11) Spodziewane jest rozwinięcie się dłuższej dyskusji w związku z wyjazdem Petkiewicza do Ameryki. (PAT)

Petkiewicz startując w piątek wieczorem w Bostonie wygrał bieg na dyst. 3.000 m. Bliższych szczegółów brak. (radjo)

Łyżwiarstwo

Mistrzostwa Polski w jeździe figurowej rozegrano we Lwowie. W jeździe pań uzyskano wyniki następujące: 1. Barbara Chachlewska (WTŁ — Warszawa), 2. Rudnicka (LTŁ — Lwów), 3. Kulbicka (WTŁ), 4. Salani (LTŁ). Punktacji jeszcze nie obliczono.

Jazda parami: 1. Bilorówna i Kowalski (LTŁ) 12 pkt., 2. Rudnicka i Teuer (LTŁ) 9,5 pkt., 3. Chachlewska i Pełczyński (WTŁ) 8.75 pkt., 4. Brankówna i Łowczyński (LTŁ) 8 pkt., 5. Kulbicka i Polubiec (WTŁ) 7,25 punktów.

Pięściarstwo

Spotkania o mistrzostwo okręgu poznańskiego zapowiadają się bardzo interesująco, ze względu na liczny udział miejscowych i zamiejscowych klubów. Wobec obecnej wysokiej formy zawodników można się spodziewać, że walki będą stać na odpowiednim poziomie. Pierwsze wyznaczono na 23 bm. o godz. 18 w sali Klubu Sp. „H. Cegielski" przy Górnej Wildzie 180.

Piłka nożna

„Polonja" — „Sparta". Spotkanie towarzyskie powyższych zespołów odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku „Sparty". Obie drużyny występują w swoich najsilniejszych składach.

Różne

Staraniem miejskiego komitetu w. f. i p. w. w niedzielę, 2 marca o godz. 12 w południe wyświetlone zostaną w kinie „Apollo" dwa filmy: jeden pływacki, a drugi ogólno sportowy p. t. „Karjera sportowca".

Miejski kom. w. f. i p. w. postanowił urządzić uroczysty obchód dziesięciolecia wychowania fizycznego w Poznaniu i Studjum W. F. U. P. 30-lecia profesora E. Piaseckiego, oraz celem uczczenia prac na naszym gruncie centralnej wojskowej szkoły. Dokładny termin tego obchodu ustali się później.

Sport łuczniczy, który jest tak rozpowszechniony w harcerstwie przenosi się również na teren Poznania. Przy komendzie chorągwi poznańskiej tworzą się obecnie kluby strzelecko-łucznicze.

Strzelanie

Strzelnica małokalibrowa miejskiego kom. w. f. i p. w. cieszy się dużą frekwencją. Codziennie oddaje się przeciętnie 1.000 strzałów. Przypominamy, że korzystać z niej mogą wszyscy, również niestowarzyszeni, którzy płacą za strzał zwykły 10 za precyzyjny 15 groszy. Innych opłat się nie pobiera.

Wioślarstwo

Na ostatniem zebraniu Pozn. Kom. Towarzystw Wiośl. omawiano cały szereg ważnych spraw. Przedewszystkiem poruszono sprawę toru regatowego i postanowiono obejrzeć projektowane jezioro Witobelskie pod Stęszewem oraz przeprowadzić szczegółowo badania i pomiary co do zdatności na cele regatowe. Komisja sportowa ma zamiar w najbliższym sczasie zająć się kalendarzem sportowym na rok bieżący i rozpatrzeć nowy projekt regulaminu regatowego. Termin otwarcia sezonu ustalono na niedzielę 11 maja, przyczem funkcje tegorocznego gospodarza pełnić będzie Tow. Wioślarzy „Polonja". Postanowiono więcej uwagi poświęcić propagandzie wioślarstwa i w tym celu zwrócić się do Pol. Zw. Tow. Wioślarskich o stworzenie filmu wioślarskiego.

Regaty o mistrzostwo Polski wyznaczone przez P. Z. T. W. na 2 i 3 sierpnia do Bydgoszczy. Będą one prawdopodobnie zarazem eliminacją przed wysłaniem osad reprezentacyjnych na mistrzostwa Europy, które w myśl przepisów międzynarodowego związku muszą się odbyć w drugiej połowie sierpnia. W myśl propozycji P. Z. T. W. ma się tegoroczne regaty dzielić na propagandowe i międzyklubowe. Te ostatnie będą punktowane. Dla Poznania przewiduje się na regaty międzyklubowe termin 13 lipca na który P. K. T. W. niewątpliwie się nie zgodzi gdyż na dwie niedziele poprzedzające ten termin 29 i 6 lipca przewiduje się regaty w Warszawie i w Bydgoszczy, które nasze kluby zwykle obsyłają.

Na dziewięciu pracowników w fabryce Gillette

czterech stale bada jakość zrobionych nożyków — nieodpowiednie są natychmias niszczone — oto dlaczego nożyki Gillette golą znakomicie.

Miej zawsze zapas nożyków Gillette.

Gillette

np 8174

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redakto: odpowiedzialny: Stefan Wyrzykowski.

Rekordowy rozwój

Rozwój „Bratniej Pomocy Stud. U. P." w ubiegłem dziesięcioleciu przeszedł najśmielsze zamierzenia jej twórców. W ciągu 10 lat skromna organizacja samopomocowa rozwinęła się w olbrzymie towarzystwo o rozgałęzionym zakresie działania, w wielkie przedsiębiorstwo, mające miljon 320 tysięcy obrotu.

„Bratnia Pomoc" U. P. dzięki sprawności funkcjonowania i umiejętności gospodarowania znalazła sobie powszechne uznanie we wszystkich środowiskach uniwersyteckich, wybijając się na czoło polskich akademickich towarzystw samopomocowych.

Interesującą jest rzeczą śledzenie rozrostu poszczególnych agend organizacji. Ogólnie na podstawie skrupulatnego zbadania materjału faktycznego stwierdzić można, że „Bratnia Pomoc" wkroczyła na drogę stałego rozwoju od roku 1925, to jest od czasu, kiedy ster tej tak ważnej instytucji objął znany wszystkim dobrze kol. Teodor Glensk. Zarządy następne, a więc kol. Kaczmarczyka, kol. Tad. Wróblewskiego i kol. Józefa Nowaka kontynuowały z powodzeniem pracę poprzedników i położyły trwałe podstawy pod dalszą planową rozbudowę „Bratniej Pomocy".

Jeśli chodzi o działalność ustępującego zarządu kol. Józefa Nowaka, to stwierdzić z całą bezstronnością należy, że ów zespół ludzi pchnął „Bratnią Pomoc", dzięki umiejętnemu i ofiarnemu kierownictwu prezesa, na drogę stałego rozrostu organizacyjnego. Praca zarządu była planowa i systematyczna.

Umiano wykorzystać czas przelotnej konjunktury w postaci Powszechnej Wystawy Krajowej i przysporzyć w ten sposób „Bratniej Pomocy" dziesiątki tysięcy złotych.

Na każdem polu widać postęp. Prowadzono gospodarkę nietylko samowystarczalną, ale i dochodową.

Wydział gospodarczy pracował bardzo intensywnie. Wskazuje na to wysokość jego obrotów, wynoszących 866.884,92 zł (w 1928 — 574.849,62 zł). Potwierdza powyższą tezę również fakt stosowania postulatów naukowej organizacji pracy. Wprowadzono wykresy kalkulacyjne, ścisły podział pracy, pracę na zmiany. Zaprowadzono szereg inwestycyj, zarówno w kuchni, jak w klubie oraz świetlicy, dzięki którym wydział stanął na wysokim poziomie sprawności technicznej (chłodnia elektryczna, maszyny rzeźnickie, maszyna do talerzy, bemary i „Expresso").

Wydział domów, sekcja pożyczkowa, zdrowia, kasa główna, sekretarjat funkcjonowały sprężyście i naogół beznagannie.

Ogół młodzieży akademickiej, orjentujący się w pracach „Bratniej Pomocy", żywi pełne zaufanie do obecnych jej kierowników i niewątpliwie poprze na walneem zebraniu w dniu 24 b. m. listę Narodowego Komitetu Samopomocowego z kol. Józefem Nowakiem na czele.

Wymowa cyfr

Rozrost poszczególnych agend „Bratniej Pomocy" U. P. w ciągu ostatniego roku

Rozrost „Bratniej Pomocy" postępuje od roku 1925, kiedy to ostatecznie bez żadnych kompromisów ster rządów tej organizacji samopomocowej ujęła w swe ręce młodzież narodowa — milowemi krokami. Bilansy roczne zamyka się z coraz pokaźniejszemi nadwyżkami. Wszystko to przemawia za utrzymaniem w całej rozciągłości systemu sprawowania rządów w „Bratniej Pomocy" przez większość, dającą gwarancje — dzięki swemu wyrobieniu obywatelskiemu i fachowemu — planowej i systematycznej gospodarki. Zarządy, wybrane na podstawie klucza proporcjonalności, nie są zdolne do pozytywnej pracy. Zawsze mniejszość, co stwierdzone zostało na podstawie długiego doświadczenia organizacyjnego w pracy samopomocowej, utrudnia przez warcholskie stanowisko wysiłki reszty. Atmosfera zaś swarów i podziemnych intryg nie sprzyja twórczej pracy. Nadto przy zarządach wyłonionych na zasadzie proporcjonalności trudno ustalić, kto bierze odpowiedzialność za jego pracę. Chyba odpowiedzialności tej nie da się wyrazić w procentach...

By zilustrować szybki rozwój „Bratniej Pomocy" w ostatnich latach, wystarczy zestawić wyniki gospodarki z lat 1928 i 1929.

Już porównanie ilości członków daje nam wyraźny obraz rekordowego wprost postępu: w 1928 — 1659, w 1929 — 2131.

Przejdźmy kolejno agendy. Sekretarjat załatwił w 1928 r. 2993 pisma, wydał 1175 zniżek do „Słońca", 1500 kuponów zniżkowych do teatrów. W r. 1929 załatwiono 3856 pism, wydano zniżek do „Słońca" 1595, do teatrów 8 tysięcy.

Sekcja pożyczkowa. Fundusz pożyczkowy powiększył się o 60 proc. (r. 1928 — 13.565 zł, 1929 — 21.769,82 zł). W roku sprawozdawczym wydano pożyczek na sumę 35.132,30 zł. W porównaniu z r. 1928 (22.211 zł) jest to wzrost o 55 proc. Istniejący przy sekcji pożyczkowej wydział pośrednictwa pracy udzielił w 1928 r. 127 zajęć, a w r. 1929 — 326 (wzrost — 160 proc.).

Czytelnia. Ilość pism powiększyła się o 70 proc. (z 180 w r. 1928 na 305 w 1929 r.). Czytających było w roku 1928 — 50 tysięcy, natomiast w 1929 r. — 64 tysiące.

Jeśli chodzi o działalność sekcji zdrowia, to zaznaczyć należy, że na pomoc zdrowotną, udzielaną w szerokim zakresie w roku sprawozdawczym wydatkowano o 10 tys. zł więcej, niż w roku 1928. Na leczenie płucno chorych wydano 13.982 zł (w 1928 — 11 tys.). Ogółem na pomoc zdrowotną wydano w r. 1928 — 32.271,79 zł, w r. 1929 — 41.093,03 zł; wzrost wynosi 30 proc.

Wydział domów. Ilość mieszkańców wzrosła z 308 (1928) na 509 (1929 r.). Mieszkań udzielono na podstawie umotywowanych w przepisany sposób podań. Rozpowszechniane tendencyjnie wersje o stronniczości w przyznawaniu pokoi, nabierają właściwego wyrazu w świetle cyfr. Na zbadanych przez nas 300 podań wypada 210 mieszkań, przyznanych niekorporantom i 90, przyznanych korporantom.

Wydział gospodarczy. I tu stwierdzić należy olbrzymi postęp. Obiadów wydano w 1928 — 154.584, w 1929 — 251.413 (wzrost 65 proc.). Inwestycji poczyniono w r. 1928 na sumę 7302 zł, w 1929 — 32.571,32 zł (wzrost — 350 proc.).

Dochód z balu „B. P." przedstawia się jak następuje: 1928 — 7.688,98 zł, 1929 — 9.509,76 zł (wzrost — 25 proc.).

Praca zarządu kol. Józefa Nowaka najdobitniejszy wyraz znalazła w tem, że majątek „Bratniej Pomocy" wzrósł o 350 proc., gdyż wynosił w 1928 r. 29 tysięcy, a obecnie wyraża się w sumie 127 tysięcy, zaś obroty kasowe podniosły się z 776 tys. na 1.320 tys. zł.

Taka jest wymowa kolumn cyfr! Tak wygląda w świetle cyfr gospodarka zarządu kol. Józefa Nowaka. Cóż na to demagogja pustych frazesów, gołosłownych zarzutów? Majątek „Bratniej Pomocy" wzrósł w ciągu jednego roku o trzysta piędziesiąt procent!

W poniedziałek, 24 lutego r. b. o godz. 8 wieczorem w auli Uniwersytetu Poznańskiego

Walne Zebranie „Bratniej Pomocy" U. P.

Działalność „Bratniej Pomocy" U. P. w roku gospodarczym 1929

II

Sekretarjat — Statystyka członków

Miarą rozrostu organizacyjnego „Bratniej Pomocy" w roku sprawozdawczym jest powiększenie się ilości członków. W dniu 30 czerwca r. ub. ewidencja wykazała 2.131 członków zwyczajnych, 7 nadzwyczajnych i 17 honorowych, co wobec 1659 członków zwycz. z 1928 stanowi poważny wzrost. Na ogólną liczbę członków koleżanek było 14 proc. W porównaniu z r. 1928 ilość koleżanek znacznie powiększyła się.

Podział członków według przynależności wydziałowej na podstawie statystyki z kwietnia 1929 przedstawia się jak następuje: wydział prawno-ekon. 35,3 proc., lekarski 21,4 proc., humanist. 16 proc., mat.-przyrod. 14,8 proc., roln.-leśny 12,5 proc. Kolejno najwięcej członków pochodzi z województw: poznańskiego, pomorskiego, warszawskiego, śląskiego, kieleckiego i t. d. Podział członków według zawodu rodziców daje następujące zestawienie: urzędnicy 592, rolnicy 360, kupcy 252, zawody wolne 176, rzemieślnicy 176, emeryci 17, robotnicy 15, bez zajęcia 118 (sierot 147, członków, mających jedynie matkę - wdowę 150).

Na ogólną ilość członków rzymsko-katolików przypada 2039, ewangelików 29, greko - katol. 16, prawosławnych 14, baptystów 1. Członków z zagranicy posiada „Bratnia Pomoc" 23 (z Niemiec 6, Litwy 5, Łotwy 4, z Z. S. S. R. 4, z wolnego miasta Gdańska 2, Czechosłowacji 1, Chin 1). Żydów do „Bratniej Pomocy" w myśl statutu nie przyjmowano.

Korespondencyj w roku sprawozdawczym sekretarjat załatwił 3850. Zebrań zarządu odbyło się 40.

Istniejąca przy sekretarjacie sekcja biletowa wykazała ożywioną działalność. Świadczyć mogą o tem poniższe dane: do teatrów Wielkiego i Polskiego wydawano tygodniowo około 400 kuponów zniżkowych, do teatru Nowego 80, do teatru świetlnego „Słońce" 1595 legitymacyj zniżkowych do „Stylowego" 400 sztuk, do „Renaissence'u 60 sztuk tygodniowo. W innych kinoteatrach korzystano ze zniżek za okazaniem dowodu osobistego U. P.

Sekcja pożyczkowa.

W dniu 1 stycznia 1930 r. fundusz sekcji pożyczkowej wynosił 21.769.82 zł. (w dniu 1 stycznia 1929 - 13.565 zł.) Kapitał martwy (pożyczki płatne po ukończeniu studjów, zaległości i t. d.) wyrażał się w sumie 11.769.82 zł., tak, że fundusz obrotowy sekcji w dniu 1 stycznia 1930 r. równał się sumie 10 tys. zł.

W ciągu roku pożyczek krótkoterminowych wydano 1.258 na sumę 26.107.30 zł., długoterminowych natomiast 111 na sumę 9.025 zł.

Bonów ulgowych udzielono 5.688.

Wydział pośrednictwa pracy.

Sekcja w okresie sprawozdawczym wykazała dużą ruchliwość. Za jej pośrednictwem koleżanki i koledzy uzyskali: korepetycyj 95, zajęć w charakterze akwizytorów 98, kontraktowych 65, dorywczych (kwesty uliczne, kolportaż książek, kontrola względnie rozsprzedaż biletów na różnych imprezach, zajęcia przy wyścigach konnych) 68. Ogólnie można stwierdzić, że ilość zgłoszonych zajęć odpowiadała nieomal zapotrzebowaniu ze strony członków. Kierownikiem sekcji pożyczkowej i pracy jest kol. F. Jagalski.

Kolonje.

Z ramienia Poznańskiego Komitetu Wojewódzkiego do spraw pomocy P. M. A. kolonjami nadmorskiemi w Gdyni i Tupadłach, będącemi własnością Rady Naczelnej do spraw pomocy P. M. A., administruje „Bratnia Pomoc U. P."

Gospodarka w kolonjach była nietylko samowystarczalną, ale nawet dochodową.

Kolonję w Tupadłach prowadził kol. St. Janiszewski. Z kolonji tej korzystało 201 osób, z czego 159 przebywało przez czas dłuższy. Koleżanek było 93, kolegów 66. Zestawienie kasowe wykazuje 941.25 zł. czystego zysku.

Kolonją w Gdyni kierował kol. F. Jagalski. W kolonji brało udział 101 osób (35 koleżanek i 66 kolegów). — Była ona pozatem tanim przytułkiem dla wycieczek, których gościła 86 (2.949 osób). Kolonja dała 3.593.15 zł. czystego zysku na co głównie wpłynęła korzystna umowa z magistratem miasta Gdyni, dotycząca wydzierżawienia części gmachu kolonji magistratowi za 3 tys. zł.

A. T. „Surma" jako pierwotyp życia korporacyjnego w Poznaniu

Obok Bratniej Pomocy U. P., założonej w listopadzie 1919 r., jedną z najstarszych organizacyj na naszym uniwersytecie byłoby Akadem. Towarzystwo „Surma", gdyby po dziś dzień zachowało charakter, nadany przez założycieli. Myśl założenia tego związku nurtowała w grudniu 1919 r. i w styczniu 1920 r. wśród słuchaczów, z pośród których na pierwszy plan wysuwał się p. R. Mazurkiewicz, stud. phil. et mus., zebranie konstytucyjne towarzystwa odbyło się jednak dopiero w dniu 24 lutego 1920 r. Akces do organizacji zgłosiło 14 kolegów. Protektorat nad towarzystwem objął ks. prof. dr. Dettloff.

Cel nowopowstałego związku najlepiej charakteryzuje statut, przyjęty na zebraniu konstytucyjnem, a zatwierdzony przez Senat akademicki w dniu 8 marca 1920 r. Paragraf 2-gi statutu mówi:

„Celem towarzystwa jest pielęgnowanie śpiewu i muzyki z szczególnem uwzględnieniem utworów polskich przez lekcje, odczyty, urządzanie koncertów, zabaw i popisów; wyrabianie karności u członków".

Na szczególną uwagę zasługuje ostatni paragraf (25), mówiący, że członkiem towarzystwa zostaje nadal opuszczający uczelnię.

Mimo, że towarzystwo miało za główne zadanie działalność kulturalną w szerszem tego słowa znaczeniu, to jednak już od założenia swego wytknęło sobie i realizowało cele, objęte dzisiejszą ideologją korporacyjną. Świadczy o tem charakter zebrań, noszenie przez członków zwyczajnych odznaki, uchwalonej na zebraniu w dniu 10 marca 1920 r., w postaci dwubarwnej przepaski, składającej się z zieleni i złota, ufundowana staraniem najżywotniejszego członka towarzystwa p. R. Mazurkiewicza tablica z herbem i cyrklem pośrodku oraz zaprowadzenie specjalnych czapek, jednak bez obowiązku ich noszenia. Towarzystwo rozwijało się pomyślnie, licząc w końcu 1920 r. 65 członków, a w I trymestrze 1921 r. 117.

Związek zasadniczo uważał się za korporację, nie chcąc jednak kopjować niemieckich „burszenschaftów", wytworzenie organizacji zewnętrznej pozostawił czasowi. Wszyscy członkowie uważali, że należy stworzyć własną tradycję. Z istniejącemi korporacjami, a mianowicie „Polonją" i „Lechją" towarzystwo utrzymywało serdeczne i żywe stosunki

Punkt ciężkości działalności organizacji przesuwa się powoli z pracy kulturalnej na pracę społeczną. Wojna bolszewicka i akcja plebiscytowa na Mazurach i Górnym Śląsku otwierają nowe horyzonty dla towarzystwa: pracę dla wielkości i potęgi Odrodzonej Polski. Nagromadzone zasoby doświadczenia pozwalają przetrwać okres próby i stanąć w jednym szeregu z bratniemi korporacjami do pracy w kraju.

W dniu 14 kwietnia 1921 r. towarzystwo przekształca się na korpora-

cje, przyjmując za swą zewnętrzną odznakę trójbarwną wstęgę: zieleń, złoto i czerwień (symbol ofiarności). Charakterystycznem jest, że założyciele związku z dn. 24 lutego 1920 r. są zarazem twórcami korporacji, zasiadając w zarządach, wybranych na obu zebraniach konstytucyjnych (z dn. 24 lutego 1920 r. i 14 kwietnia 1921 r.). Oto nazwiska tych założycieli: R. Mazurkiewicz, Ant. Sawiński, Ed. Herwich, Kaz. Martyński, Zb. Walter, nieodżałowanej pamięci zmarły przedwcześnie Michał Jankiewicz i in.

Ta sama nazwa pozostaje, te same kolory (czerwień i złoto) wchodzą w skład symboli konwentu „Surma". Istota się nie zmieniła, tylko forma zewnętrzna uległa przekształceniu przez dodanie słowa „korporacja".

Konwent „Surma" chlubić się może swą piękną tradycją!

Marjan J. Mika
rycerz konwentu „Surma".

Od redakcji. Towarzystwu „Surma", obchodzącemu dziesiątą rocznicę swej pracy organizacyjnej, zasłużonemu trwale dla Rzeczypospolitej Akademickiej, z którego wyszli ludzie tej miary, co śp. Michał Jankiewicz, prezes poznańskiego Koła Młodzieży Wszechpolskiej, redakcja „Życia Młodzieży Akademickiej" składa serdeczne życzenia dalszej wytężonej pracy dla dobra narodu i państwa.

Walne zwycięstwo młodzieży narodowej w Wilnie

Zasłużona porażka „Odrodzenia" i demokratów

We wtorek 11 lutego odbyły się na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie wybory do zarządu „Bratniej Pomocy". Wybory te budziły zrozumiałe zainteresowanie, gdyż w roku ubiegłym po dwóch burzliwych zgromadzeniach władze uniwersyteckie wybory unieważniły i aczkolwiek pozostawiono na stanowiskach zarząd, wybrany na drugiem zebraniu, to jednak sprawował on swe czynności nie z mandatu walnego zebrania, lecz wyznaczonego przez Senat kuratora.

Walka, wszczęta na terenie bratniackim w roku ubiegłym, miała charakter wybitnie polityczny, co w znacznym stopniu dało się wytłómaczyć wyborami na zjazd ogólno-akademicki, które odbyły się na jesieni, oraz wniesieniem przez mniejszości, a następnie przez „Odrodzenie" wniosków zmierzających do zmiany statutu, a bijących w polski charakter Stowarzyszenia.

Obecnie, po wyborach na zjazd, spodziewano się powszechnie, że przebieg zebrania będzie bardziej spokojny i przy wyborach dojdzie do porozumienia pomiędzy Młodzieżą Wszechpolską i „Odrodzeniem", które przecież mianuje się organizacją katolicką i apolityczną. Stało się jednak inaczej.

Chociaż wszechpolacy szczerze dążyli do pacyfikacji życia akademickiego, a przedewszystkiem do uniknięcia walk o charakterze politycznym na terenie organizacji samopomocowej, to jednak do walki i to dość ostrej doszło.

Winę za wszczęcie walki całkowicie ponosi „Odrodzenie", oraz Młodzież Demokratyczna, które, wyzyskując fakt obsadzenia przez swoich ludzi prezydjów niektórych kół naukowych, bez porozumienia z ogółem członków tych kół, a niekiedy nawet i zarządów, użyły firmy kół naukowych do agitacji wyborczej, dając swej liście „odrodzeniowo"-demokratycznej nazwę „listy kół naukowych".

Wszelkie próby stworzenia jednolitego frontu katolickiego, a przynajmniej wyeliminowania z wyborów momentów politycznych spełzły na niczem dzięki nieprzejednanemu stanowisku przedstawicieli „Odrodzenia" którzy woleli pójść z demokratami z pod sztandarów antykatolickiego „Kurjera Wileńskiego". Chcieli walki, więc ją mieli i, jak należało się spodziewać przegrali z kretesem.

Już na początku zebrania zaznaczyła się wyraźna przewaga Bloku Pracy Samopomocowej (Mł. Wszechpolska i sprzymierzone z nią organizacje).

Ilość obecnych na sali wzrasta z godziny na godzinę i w chwili kulminacyjnej, gdy przystąpiono do wyboru zarządu „Bratniej Pomocy", przekroczyła cyfrę 900, co jak na Wilno jest cyfrą ogromną.

Kandydatem Bloku Pracy Samopomocowej był Ryszard Puchalski, członek Młodzieży Wszechpolskiej, zaś „sanacji", popieranej naturalnie przez mniejszości, p. Święcicki Józef — odrodzeniowiec. Zwyciężył pierwszy, otrzymując 511 głosów, przy 371 oddanych na p. Święcickiego i 23 powstrzymujących się. Reszta wybranych członków zarządu — to również sami narodowcy.

Zebranie spokojne na początku, stawało się coraz bardziej gorące. Opozycja, po przegranej, wszczęła hałasy, utrudniając prowadzenie obrad. Jednakże ma to skutek taki, iż stosunek głosów zmieniał się coraz więcej na korzyść wszechpolaków, którzy przeprowadzają swój wniosek o powołaniu specjalnej komisji do opracowania projektów reorganizacji życia samopomocowego. Również wbrew głosom „Odrodzenia" i demokratów przyjęto wnioski o podwyższeniu składki członkowskiej dla zdobycia tą drogą funduszów na Wileński Komitet Akademicki.

Zebranie skończyło się około godz. 5-ej nad ranem. Wyniki jego wywołały w społeczeństwie polskiem Wilna szczerą radość.

Zaznaczyć należy, że na zebraniu stosunek głosów dla Młodzieży Wszechpolskiej był jeszcze korzystniejszy, niż przy wyborach na VI Zjazd Ogólny P. M. A. w listopadzie r. ub.

Nowe represje wobec młodzieży

Rozwiązanie Akademickiego Koła Przemyślan

Z Przemyśla donoszą o fakcie, któ młodzieży akademickiej nietylko nie ustają, ale nawet mnożą się coraz bardziej.

W dniu 12 lutego wezwano na komisarjat policji państwowej przewodniczącego Akademickiego Koła Przemyślan z siedzibą we Lwowie p. Mieczysława Malca, zarazem wybitnego przedstawiciela młodzieży narodowej. Doręczono mu pismo starosty Michałowskiego, likwidujące tę jedyną polską organizację akademicką na terenie miasta Przemyśla. Jako motyw podał starosta, że zarząd mimo polecenia nie przedłożył dowodu, iż A. K. P. posiada prawne podstawy istnienia. Tymczasem ani przewodniczący, ani żaden z członków zarządu podobnego polecenia nie otrzymał.

Przewodniczącego Koła p. Malca zatrzymano na komisarjacie od godz. 9—12.30, dokąd doprowadzono także sekretarkę p. Irenę Gałęzyczankę i skarbnika Koła, p. Augustyna Osadę. Z lokalu Koła zabrano wszelkie akta, skarbnikowi zaś księgi kasowe. Umundorowani policjanci i wywiadowcy opieczętowali szafę i biurko oraz pozrywali tablice A. K. P.

Zaznaczyć należy, że na tych samych podstawach prawnych, na jakich działało Akademickie Koło Przemyślan przez 5 lat, mają na celu dobro i pomoc akademikom, działa we Lwowie 28 kół prowincjonalnych. Połączone są one w reprezentacji środowiskowej, jaką jest Zrzeszenie Akademickich Kół Prowincjonalnych, koordynuujące pracę poszczególnych kół — statut zaś Zrzeszenia został przyjęty przez Senat Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Organ narodowy „Ziemia Przemyska", donosząc o tych faktach, dodaje następującą znamienną uwagę:

„Dziwić się należy, że właśnie w przededniu rozprawy przed sądem koleżeńskim Akademickiego Koła Przemyślan przeciw grupie „sanacyjnych" demokratów, chcących wprowadzić do A. K. P. Żydów i Ukraińców, oskarżonych przez zarząd o działalność na szkodę Koła, właśnie likwidacja tego zasłużonego stowarzyszenia nastąpiła".

„Stwierdzić należy, że atak, skierowany przeciw młodzieży narodowej, kierującej A. K. P., i tym razem trafił w próżnię, gdyż młodzieży narodowej nie zaszkodził — a natomiast dziesiątkom akademików odebrał jedyną często podstawę ich bytu we Lwowie".

„Gazeta Warszawska" pisze:

„Wydarzenia przemyskie pozostają w związku z tem że mimo niepowodzeń ataków „sanacji" na przemyską młodzież akademicką, ta w całości niemal trwa przy sztandarze Obozu Wielkiej Polski, wybierając od 3 lat w Akademickiem Kole Przemyślan, członków zarządu wyłącznie z pośród młodzieży narodowej. Nadto należy zaznaczyć, że decyzja starosty Michałowskiego jest bezprawiem, gdyż akademickie koła podlegają wyłącznie rektorom wyższych uczelni. Wogóle jest to pierwszy w wolnej Polsce wypadek, że starosta odważył się targnąć na akademicką autonomję".

Plan reform samopomocowych

Powinno być jeszcze lepiej...

Pod rządami młodzieży narodowej „Bratnie Pomoce" rozwijają się wszechstronnie Znany jest to fakt powszechnie. Wiadomo np. jak wyszedł „Bratniak" uniwersytetu warszawskiego na rządach grup „sanacyjnych". Niedobory, uszczuplenie majątku, różne afery, nepotyzm.

Młodzież narodowa, biorąc na siebie wielki ciężar odpowiedzialności moralnej za byt materjalny szerokich rzesz akademickich, pracuje z całem zaparciem się siebie. Objawem tej twórczej pracy jest ciągłe ulepszanie machiny samopomocowej, dążność do racjonalnych reform. Narodowy Komitet Samopomocowy w Poznaniu przychodzi na walne zebranie z projektami przemyślanych reform samopomocowych, opracowanych na podstawie długoletniego doświadczenia. Wymieńmy niektóre projekty reform Narodowego Bloku Gospodarczego.

Wysuwa się więc najpierw projekt centralnej kasy pożyczkowej, rodzaju banku studenckiego, dalej projekt przejścia z systemu administrowania „Bratnią Pomocą" wyłącznie siłami studentów na system urzędniczo-akademicki, zniesienia płatności członków zarządu, a wprowadzenia w miejsce tego stypendjów, zwrotnych w 10 lat po ukończeniu studjów, stałej współpracy z organizacjami akademickiemi w akcji pozyskania pomocy materjalnej społeczeństwa dla „Bratniej Pomocy" (np. z Kołem Rolników), zmiany systemu walnych zebrań.

Główne źródło zdziczenia

Trudno doprawdy o coś bardziej obłudnego, niż zapewnienia „sanacyjnych" grupek młodzieży akademickiej o ich dążeniu do wprowadzenia „uczciwych" metod walki ideowej, polegających na „fair play" i poszanowaniu cudzych przekonań. Pod tym względem odrażający wprost dokument stanowią roczniki organu tutejszej Młodzieży Demokratycznej „Życia Uniwersyteckiego", które dawniej ukazywało się jako dodatek do „sanacyjnego" „Przeglądu Porannego", a po upadku tego pisma wychodzi samodzielnie.

Ton artykułów, umieszczanych w „Życiu Uniwersyteckiem", przeinaczanie faktów i oszczercze insynuacje najniższej kategorji, jakie napotykamy na każdym kroku — stanowią wprost unikat w dziejach polskiej prasy akademickiej i nieakademickiej. Nasze „Życie Młodzieży Akademickiej", które od początku swego istnienia unikało zawsze jałowych polemik, poświęcając łamy swe wyłącznie omawianiu twórczych poczynań życia akademickich — w najjaskrawszych tylko wypadkach zwracać musiało uwagę swych czytelników na poszczególne „występy" organu młodych „demokratów". Czas jednak napiętnować tę niepoczytalną robotę, która wnosi do życia akademickiego pierwiastki nieprawdopodobnego wprost zdziczenia.

Z roku na rok ton „Życia Uniwersyteckiego" staje się coraz ordynarniejszy, coraz bardziej dyszący nienawiścią i obfitujący w brutalne napaści.

Szerokie sfery młodzieży akademickiej z głęboką wdzięcznością przyjęły odezwę do młodzieży J. M. Rektora prof. Kasznicy, opublikowaną w grudniu r. ub., a wzywającą do stosowania etycznych metod w walce ideowej między organizacjami akademickiemi. Równie gorąco przyjęto uchwały konferencji w sprawie aktualnych zagadnień życia akademickiego, odbytej pod przewodnictwem p. prof. Jaxy-Bykowskiego — idące w tym samym kierunku.

Zdawaćby się mogło, że po tych wezwaniach także Młodzież Demokratyczna podda rewizji swoje dotychczasowe metody. Złudzenia te nie trwały jednak długo. Ostatni numer „Życia Uniwersyteckiego", wydany z okazji zbliżającego się walnego zebrania „Bratniej Pomocy", stanowi pod każdym względem jaskrawe i brutalne zaprzeczenie wszystkich tych zasad, które sformułowane zostały w odezwie J. M. Rektora i uchwałach wspomnianej konferencji.

Cały numer wypełniony jest artykułami „polemicznemi", przyczem poziom tej „polemiki" charakteryzuje takie np. następujące zdanie:

„Wiemy wszyscy, że bezczelność wszechpolska nie zna granic... Zdołaliśmy się już przyzwyczaić do tolerancji owego pęczniejącego chamstwa..."

W podobnym tonie jest utrzymany artykuł „ideowy" p. Erwina Kowalskiego. Czytamy w nim takie n. p. zdania, rzucające piękne zaiste światło na poziom intelektualny młodych „demokratów":

„...Nacjonalizm jest obłędem... Wreszcie — nacjonalizm jest zbrodnią, dokonywaną na narodzie.. Żeby zniszczyć nacjonalizm, wystarczy rozgłosić prawdę, że chociaż handel niewolnikami i żywym towarem już oficjalnie uznany jest za nieprzyzwoitość, to jednak handel najżywszym towarem, duszą ludzką, wciąż jeszcze czeka na swego prokuratora."

W innym artykule w nieprzyzwoity sposób zaatakowano jednego z profesorów Uniwersytetu Poznańskiego.

Wszystkie te jednak napaści przewyższa swą ohydą na niczem nie oparta i z palca wprost wyssana insynuacja, jakoby zgon prezesa Zw. Młodzieży Demokratycznej w Gdańsku St. Olszewskiego pozostawał w związku ze stanowiskiem obozu narodowego wobec tamtejszych „demokratów". Jak wogóle skwalifikować tego rodzaju potworny zarzut, rzucony na własnych kolegów, bez najmniejszych ku temu podstaw — wyłącznie a d u s u m pozyskania głosów na walnem zebraniu „Bratniej Pomocy"?

Czas doprawdy położyć kres zdziczeniu, szerzonemu przez tego rodzaju nieprzytomną, pełną najzacieklejszej nienawiści robotę.

Z organizacyj akademickich

— **Komers uroczysty Kl Surma.** Z okazji 10-ej rocznicy założenia Akad. Tow. „Surma" odbędzie się w piątek, dnia 28 go b. m., o godz. 20 min. 30 w sałce „Pod ratuszem" komers uroczysty.

— **Kurs mazurski.** Staraniem Brony Mazurskiej, organizacji prowadzonej przez korporację „Masovia", odbył się w dniach 17, 18 i 19 b. m. o godz. 20 w sali seminarjum geografji (ul. Wjazdowa 3, I p.) przygotowawczy kurs wyszkolenia mazurskiego. Kurs objął cykl wykładów, tyczących się zagadnienia mazurskiego, m. in. referat prof. dr. St. Pawłowskiego („O położeniu i przyrodzie Mazur Pruskich"), protektora kursu, oraz fil. h. c. ks. dyr. Ant. Ludwiczaka („Jak się przemawia?"). Kurs udał się pod każdym względem, a to dzięki staraniemu przygotowaniu ze strony korporacji „Masovia".

— **Bal Medyków.** Koło Medyków urządza w salach Bazaru dn. 2 marca rb. doroczny bal, w którym weźmie udział świat lekarski Zachodniej Polski. Zarząd dokłada wszelkich starań, aby postawić bal na odpowiednim poziomie. Protektorat nad balem przyjęła Rada Wydziału Lekarskiego U. P., Związek Lekarzy Państwa Polskiego okręgu poznańskiego, szefostwo sanitarne D. O. K. VII, oraz kurator Koła Medyków p. prof. dr. Ant. Jurasz. Zaproszenia wydaje w lokalu Koła Medyków przy Wałach Leszczyńskiego.

Zarząd.

— **Konkurs Koła Polonistów.** — Dowcip — humor — satyra — śmiech. Koło polonistów urządza konkurs na wszelkiego rodzaju utwory literackie o zacięciu satyryczno-humorystycznem. Utwory odpowiadające wymaganiom wejdą w program „Żywego Dziennika". Dla trzech najlepszych z nich przeznacza się cenne nagrody. Utwory, oznaczone godłem autora, prosimy nadsyłać do dnia 1 marca 1930 r. pod adresem Koła Polonistów U. P. (Zamek, p. 15). W drugiej kopercie, sygnowanej tem samem godłem, należy przesłać nazwisko, imię i adres autora. Zarząd.

— **Wycieczka do Czechosłowacji.** Koło Prawników i Ekonomistów organizuje wycieczkę do Czechosłowacji we wrześniu rb. W skład komitetu organizacyjnego wchodzą kol. kol. A. Choynacki, Zd. Muszyński, J. J. Sajdak i J. Wyganowski. Wycieczkę urządza się na zaproszenie kół prawniczych studentów czeskosłowackich, którzy bawili w Poznaniu w czasie P. W. K. Trasa ma biegnąć przez Bratysławę i Pragę.

Czytajcie
„AKADEMIKA POLSKIEGO"
Organ centralny
Młodzieży Wszechpolskiej
Do nabycia u pedli i w biurze
Młodzieży Wszechpolskiej

KULTURA FIZYCZNA

Po rocznem walnem zebraniu P. Z. P. N.

Aczkolwiek wszystkie znaki na niebie i na ziemi zapowiadały iż zebranie P. Z. P. N. będzie miało burzliwy przebieg, jednak obawy te okazały się płonne.

Sprawozdanie zarządu rozesłano przed zebraniem wszystkim członkom, wobec tego odpadło odczytanie go na samem zgromadzeniu, a były jedynie mowy programowe sztandarowych delegatów okręgów, z których wyróżnili się swadą i krasomówstwem pp. Statter (Kraków) i Rusecki (Warszawa). Ponieważ zasadniczo nie można było ustępującemu zarządowi nic poważnego zarzucić, więc mówcy „obrabiali" na wszystkie strony wdzięczny temat o rozszerzeniu sportu wgłąb i wszerz, nie licząc się zupełnie z materjalnemi warunkami P. Z. P. N. Dużo wesołości wniósł w to bądź co bądź poważne zebranie delegat Łodzi, dyr. Skibicki, który wyróżnił się trafnem ujęciem wszelkich bolączek piłkarskich, jak brak boisk, zmniejszanie się frekwencji publiczności, stronienie się od piłkarstwa wyższych dziesięciu tysięcy itd. Robił on swe uwagi we formie tak dowcipnej, iż rozweselał całe zgromadzenie, aczkolwiek w ten sposób zaprzepaszczał nieraz treść dla formy. Delegaci reszty okręgów, a w szczególności Poznania, Śląska i Lwowa, nadawali swej krytyce względnie swoim życzeniom poprawny i treściwy wyraz.

Jak czerwona nić snuła się poprzez wszystkie przemówienia troska o podstawy materjalne sportu piłkarskiego, czemu poświęcono główną uwagę przy załatwianiu spraw organizacyjnych i finansowych. Krótko dyskutowano nad całokształtem prac Polskiego Kol. Sędziów, które spotkało się z ogólną aprobatą dla swej działalności, pominąwszy kilka spraw pomniejszej natury. Nikogo nie zdziwiło, iż zarząd P. Z. P. N. otrzymał absolutorjum przez aklamację a nawet podziękowanie za swoją działalność w roku ub.

Przed rozpoczęciem obrad w drugim dniu miała specjalna komisja zbadać wszystkie wnioski i przyjść na plenum z konkretnemi danemi, co skróciłoby znacznie trwanie dalszych dyskusyj. Jednak zbytnie gadulstwo poszczególnych członków komisji przeciągnęło załatwienie wniosków ad infinitum i pełne zebranie wałkowało je bez mała przez 8 godzin, choć 90 proc. kwestyi było drobnego znaczenia i tyczyły one jedynie t. zw. postanowień.

Jedną z najważniejszych spraw było załatwienie preliminarza budżetowego na rok 1930, zamykającego się po stronie dochodów i rozchodów sumą około 50.000 zł., po skreśleniu 3.000 wpływów od kart zgłoszeń, oraz po umorzeniu 16.000 zł zaległości z lat ubiegłych. Budżet ten jest obliczony bardzo skromnie, przyczem dochody podwyższono teoretycznie do granic możliwości, a rozchody są skalkulowane jaknajniżej, czyli że jest to budżet wybitnie wegetacyjny, przystosowany do obecnej mizerji pieniężnej.

Jako znamienny objaw warto podkreślić, iż delegaci starali się zrzucić z okręgów i z klubów ciężary opłat, z drugiej strony nakładając na P. Z. P. N. coraz to większe obowiązki administracyjne, co nie świadczy zbyt pochlebnie o wyrobieniu organizacyjnem przedstawicieli piłkarstwa polskiego.

Wreszcie uporano się z wyborami zarządu, którego skład, o ile chodzi o prezydjum, pozostał zupełnie bez zmian. Nie wybrano jedynie członków zamiejscowych ze względów oszczędnościowych i merytorycznych, powiększając przez to ilość członków z Warszawy, mogących oddać w pracy organizacyjnej większe usługi od przyjezdnych.

Warto zaznaczyć, iż mimo spokojnych naogół obrad, nastąpiły w pewnych momentach tarcia, gdy chodziło o sprawy ligi, która nic nie chce uronić ze zdobytych praw co do 34 proc. głosów we wszystkich ważniejszych sprawach jej się tyczących. Ponieważ jednak uznano z obydwu stron, iż moment rozgrywki nie nadszedł jeszcze, więc sklecono zgodne uchwały we wszystkich tych nader drażliwych kwestjach.

Zaaprobowano 4 spotkania międzypaństwowe: z Węgrami w Budapeszcie w maju, z Czechami w Pradze w czerwcu, z Austrją w październiku w Polsce o puhar amatorski Europy Środkowej, oraz jedno spotkanie z Danją, Włochami lub Szwecją.

Jest to minimum „egzystencji" P. Z. P. N. o ile chodzi o kontakt z zagranicą w roku bież., a w roku 1931 będziemy już mieli 5 zawodów reprezentacyjnych Polski, przyczem należałoby zrezygnować z udziału o mistrzostwo świata w grupie bałtyckiej (Łotwa, Estonja i Litwa), która dla nas nie przedstawia żadnej wartości sportowej, a która finansowo może grubo pogrążyć w długi. Za to winniśmy ustalić sobie regularną kolejkę spotkań co dwa lata z najpoważniejszymi przeciwnikami jak ze Szwecją, Niemcami, Austrją, Węgrami, Czechami, Włochami, Jugosławją i ewtl. Francją, która dotąd strasznie się drożyy. W ten sposób wejdziemy znów do rodziny potentatów piłki nożnej i będziemy rozgrywać już nie z amatorami tych państw, — te spotkania nie mają większego znaczenia międzynarodowego — lecz z samą elitą piłkarstwa kontynentalnego, z którą nawet wysoka przegrana nie hańbi.

Los Angeles szykuje się do Olimpjady

Jak wiadomo przyszła Olimpjada ma się odbyć w Ameryce w Los Angeles w r. 1932. Amerykanie przygotowują się do Olimpjady z iście amerykańskim rozmachem.

Z wywiadu jaki główny manager „California 10-th Olympiade Association" mr. Farmer udzielił prasie okazuje się, iż właściwie przygotowania do Olimpjady mają się ku końcowi.

— Gdyby nastąpiła nieoczekiwana zmiana i Olimpjada miała się odbyć już za pół roku — powiedzielibyśmy: — all right! — Wszystko gotowe...

— Obecnie przystępujemy do wykańczania stadjonu, który wprawdzie zbudowany był wcześniej — jako, że już w roku 1923 zwróciliśmy się do olimpijskich igrzysk w Lozannie z prośbą o urządzenie w Los Angeles Olimpjady — ale dawny stadjon musiał ulec gruntownej przeróbce, przystosowania go do wymagań nowej Olimpjady.

Igrzyska Olimpijskie w roku 1932 rozgrywać się będą na stadjonie, który pomieści z łatwością 125,000 widzów. Tak i 125,000 osób zasiądzie na wygodnych krzesłach — nikt nie będzie potrzebował, tak jak to bywało dotychczas — włazić na krzesła, wspinać się na palce i wyciągać głowę jak żóraw, żeby cośkolwiek zobaczyć. Ameryka jest królestwem komfortu. Dba ona o wygodę swoich obywateli. Przecież w Amsterdamie zaledwie 38.000 widzów miało miejsca siedzące na trybunach.

Komitet Igrzysk Olimpijskich przeznaczył miljon dolarów na powiększenie stadjonu w Los Angeles. Będzie to rodzaj pożyczki, którą miasto Los Angeles zobowiązało się zwrócić w przeciągu lat ośmiu. Nowy stadjon ma kształt olbrzymiej elipsy, której jedyną ozdobę stanowią arkady wsparte na kolumnach.

Funkcje dekoratora spełniła matka natura. Soczysta zieleń łąk i parków, serpentyny gościńców i białe pałacyki tonące w kwiatach, oto malownicze tło, na którem rozgrywać się będą zapasy olimpijczyków.

Z centrum miasta idzie się dziesięć minut do Colosseum. Kalifornijczycy pamiętali o wszystkiem — pomyślano też o zorganizowaniu garaży i miejsc postoju dla tysięcy samochodów. Problem ten jest tam i ważny. W Los Angeles na trzech mieszkańców wypada przeciętnie jeden samochód. Nie trudno sobie wyobrazić, coby się działo na ulicach miasta, gdyby np. mieszkańcy jednej kamienicy (a jest ich przeciętnie tysiąc) zostawili samochody przed domem. Chcąc uniknąć zabarykadowania ulic, musieliśmy pozostawić między domami puste place. Zresztą system rozbudowywania się wzwyż sprawia to, iż mieszkaniec amerykańskiego miasta częściej się posługuje windą aniżeli taksówką.

W pobliżu stadjonu zbudowano basen, którego szerokość wynosić będzie 30 m., długość 90 m., a głębokość 5 metrów. Naokoło basenu wznoszą się trybuny, zdolne pomieścić 20 tysięcy widzów. Koszta tej bagatelki wynosiły 300.000 dolarów. Regaty odbywać się będą w porcie San Pedro oddalonym o 35 klm., dokąd biegnie linja tramwajowa. Można więc będzi towarzyszyć uczestnikom wyścigów na całej długości parcours'u. Urządzono nawet rodzaj ruchomych trybun, które umożliwiają widzowi niejako branie czynnego udziału w wyścigach.

Dla sportów takich jak walki bokserskie, fechtunek, walka francuska — przeznaczoną wielką krytą arenę. „Olimpic Auditorium", gdzie mieści się przeszło 12.000 widzów. Los Angeles posiada jeden z najwspanialszych klubów tennisowych, to też obywatele Kalifornji czynią starania u odnośnych czynników, by Olimjada uwzględniła także ten piękny sport, — który wprawdzie nie był znany starożytnym Grekom, ale za to cieszy się olbrzymią popularnością u nowoczesnych Amerykanów.

O ofiarności Kalifornijczyków świadczy fakt, iż prócz olbrzymich sum zebranych drogą składek na rozbudowę stadjonu na wniosek obywateli stanu Kalifornja przeznaczono miljon dolarów na koszta organizacji biur komitetu olimpijskiego.

Nigdzie chyba sport nie cieszy się takiem uznaniem, jak w Stanach Zjednoczonych. Europejczyk patrzy z nieukrytem zdumieniem na wspaniałe stadjony i sportowe gimnazja, które posiada najpośledniejszy klub, czy związek towarzyski.

Zdaniem p. Farmera Los Angeles nietylko nie liczy na zysk, ale przygotowane jest na deficyt.

Oskarżacie Amerykę o nazbyt handlowe traktowanie sportu. Że tak nie jest przekona was o tem X-ta Olimjada. Wydatki nasze wyniosą 5 miljonów dolarów. Jeśli odzyskamy tę sumę, będzie to już zysk nielada.

Na gości, których zwabi i na dochody, które przyniesie nie liczymy.

W Los Angeles hotele są zawsze przepełnione. Winien jest temu tutejszy cudowny klimat. I bez Olimpjady miasto roi się od turystów. Zresztą mieszkańcy są bogaci — rekrutują się oni przeważnie z pośród przemysłowców, którzy uciuławszy fortunę, osiedlają się w Kalifornji, niby w cichej przystani. Los Angeles jest tem dla nas, czem Jasny Brzeg jest dla Europejczyków. Dlatego też Los Angeles bynajmniej nie uważa Olimpjady za sposób wzbogacenia się.

Narciarz czy zawodnik narciarski?

Nie ulega wątpliwości, że narciarstwo polskie przechodzi ogromny kryzys wewnętrzny oraz daleko idącą ewolucję dotychczasowych poglądów na cele i zadania tego sportu. Przyczyną tego stała się zbytnia jednostronność, jaka cechowała dotychczasowy rozwój narciarstwa u nas, popieranie zawodnictwa „rekordowego", dążenie za wszelką cenę do zrównania się z poziomem narciarstwa światowego, a nieproporcjonalnie nikły rozwój narciarstwa wszerz. Pewien zastój i znaczne osłabienie ruchu zawodniczego i stale przybierający na sile rozwój narciarstwa wśród szerokich rzesz społeczeństwa, wskazują nieomylnie na wielki i gruntowny proces, który rozpoczął się w roku ubiegłym, i który wreszcie sprowadzi nasze narciarstwo na racjonalną drogę.

Faktem jest, że zainteresowanie się rekordami i wyczynami zawodników spadło obecnie do minimum. Jest to reakcja opinji publicznej, która przez dziesięć lat miała dosyć sztucznego forytowania „mistrzów" i przeceniania ich właściwego znaczenia.

W dążeniu do skutecznej propagandy naszego kraju przez pierwszorzędnych zawodników, wydawano bez przesady setki tysięcy złotych na budowę ogromnych skoczni, trenowanie zawodników i wyjazdy zagraniczne. Skutek jest ten, że wprawdzie możemy się poszczycić dość wielkimi sukcesami, jednak nie odpowiadają one zupełnie właściwej klasie naszych narciarzy a są wyłączną zasługą kilku utalentowanych „zakopiańców", którzy jako pierwszorzędna „stajnia wyścigowa" odbiegają o kilka klas od całej reszty naszych narciarzy. Na boku pozostawiono wszelkie poważniejsze zamiary popularyzacji narciarstwa tam, gdzie ma ono naturalne warunki rozwoju i rację życiową.

To też wmawianie w opinję publiczną, że n. p. Bronek Czech, Szostakowie lub Brońcia Polankowa są przedstawicielami narciarstwa ogólnopolskiego jest conajmniej — zbytnim optymizmem. Bo gdyby nam brakło tych „zakopiańców" nie byłoby wogóle sensu stawać do jakiejś poważniejszej konkurencji międzynarodowej. Trzeba także pamiętać, że tych „mistrzów" jest tylko niewielka garstka. Już dzisiaj zaistniał stan tego rodzaju, że ciągle widzimy jednych i tych samych zawodników w biegach czy w skokach, a w miejsce jednego weterana przybywa nie dwóch, trzech — jak być powinno — młodych, ale zaledwie jeden i to dość niewypróbowany. Produkcja „mistrzów" dochodzi już do swego maksimum, a nawet obawiam się, że dobrych zawodników — szczególnie do kombinacji mamy coraz mniej. Bronek Czech i bracia Szostakowie — oto wszystko — reszta to zaledwie słaba rezerwa.

Ostatnich kilka lat nazwałbym okresem — radosnej twórczości skoczni. Przez 3 lata dłubano beznadziejnie w Krokwi, ucząc się podstawowych wiadomości z dziedziny budownictwa sportowego kosztem tysięcy złotych, potem przyszła kolej na Krynicę, Lwów, Górny Śląsk itd.

Czy te miljonowe inwestycje opłaciły się, kiedy wyprodukowały nam zaledwie jakich 10 dobrych szkoczków? Sądzę, że korzyść z innego użycia tych pieniędzy dla popularyzacji narciarstwa byłaby o wiele donioślejszą. Pominąwszy bowiem jedną jedyną skocznię krokwiańską — inne skocznie świecą pustkami i niszczą się bo nikt na nich nie skacze. I nic dziwnego; skoki to akrobatyka niedostępna dla średniego narciarza. To też zamiast jednej wielkiej skoczni, mądrzejszem byłoby wybudowanie kilku małych.

Powyższy anormalny stan wskazuje nam jasno, że idziemy zupełnie błędną drogą. Forytujemy zawodników kosztem tysięcy średnich narciarzy i w ewolucji narciarstwa chcielibyśmy dostać się odrazu na szczyty, pomijając systematyczny rozwój i ugruntowanie tego sportu we wszystkich możliwych ośrodkach na terenie Polski.

Kilku, czy nawet kilkunastu „mistrzów" nie zdziała wiele dla propagandy sportu w kraju. Ale skuteczna propaganda napewno stworzy nam całe zastępy nowych dobrych zawodników i wtedy nie będziemy zmuszeni na wszelkie poważniejsze zawody oglądać się tylko na zakopiańców.

Akcja wszczęta przez P. U. W. F. kierowaną jest racjonalnie, winna tylko być znacznie wydatniej popierana przez władze i społeczeństwo. Nie powinna ona ograniczać się do terenów górzystych, ale objąć swą działalnością wszystkie miejscowości nizinne, a specjalnie kresy, gdzie wprowadzenie narciarstwa posiada nadzwyczaj doniosłe znaczenie praktyczne. Te względy praktyczne napewno przemówią do przekonania ludności, należy tylko raz akcję zapoczątkować i wytrwale ją prowadzić.

Sport narciarski, jak każdy inny sport, winien dążyć do podniesienia sprawności fizycznej jego zwolenników i dostarczenia im jak największej sumy pięknych wrażeń powstałych z bezpośredniego obcowania z cudami zimowej przyrody. Rekordy zaś są rzeczą zupełnie uboczną i winny być wykwitem, którego ilość i jakość zależna jest wyłącznie od ilości czynnych narciarzy-sportowców. Tak pojęty sport narciarski winniśmy popierać wszelkimi możliwymi sposobami. Niech naszym ideałem stanie się średni narciarz-turysta, włóczęga po wertepach zimowych, pradziwy miłośnik natury, zdrowy typ sportowca a nie rekordzisty, i ten właśnie średni narciarz niech nadaje ton całemu ruchowi narciarskiemu w Polsce bo sport służyć ma przedewszystkiem dla pożytku ogółu a nie dla popisów wyjątkowo utalentowanych jednostek.

Adam Krzeptowski

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Stefan Kaczmarkiewicz, Paryż 35 franków; Helena Kublińska 10 zł; — Urbański, Września 10 zł; — Helena S. z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł; — Pelagja K. 5 zł; — M. N. 5 zł; — Franciszek Stanisz zamiast wieńca na trumnę śp. Heleny Mrozikiewiczowej 10 zł; — Z. H. z prośbą o wysłuchanie 5 zł; — Andrzej Jakubowski 5 zł; — A. F. z prośbą w pewnej intencji 10 zł; — Józef Krysiński, Gniezno 5 zł; — Iglatowska Szubin 5 zł; — Piasecka, Środa 10 zł; — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 313,40 zł i 185 fr.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: M. P. 20 zł; — N. N. z podziękowaniem św. Teresie za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 95 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **K. K. W. G.** W Bydgoszczy Państw. Szkoła Przemysłowa, z wydziałami przemysłów rolnych i grafiki przemysłowej; przy tejże szkole znajduje się Szkoła Cywilnych Mechaników Lotniczych. Inne szkoły: w Borysławiu Szkoła Górniczo - Wiertnicza; w Dąbrowie Górniczej Państw. Szkoła Górnicza i Hutnicza im. Staszica; w Łomży Państw. Szkoła Miernicza i Przemysłowo - Leśna; w Łodzi Państw. Szkoła Włókiennicza; w Poznaniu Państw. Szkoła Budownictwa z wydziałami budowlanym, drogowym i miernicze - meljoracyjnym; w Warszawie Państw. Szkoła Techniczna (ul. Kopernika 28) z wydziałami samochodowym i lotniczym; w Wieliczce Państw. Szkoła Salinarna. Szkoły te wymagają 4 klas szkoły średniej lub siedmiu klas szkoły powszechnej i egzaminu wstępnego. — Następujące zaś szkoły wymagają obok egzaminu 6 klas szkoły średniej: Szkoła Morska w Tczewie z wydziałami żeglugowym i mechaniki okrętowej; Państwowa Szkoła Budowy Maszyn w Poznaniu; Państw. Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Warszawie, ul. Mokotowska 6. Po dokładniejsze informacje radzimy zwrócić się do dyrekcyj wymienionych zakładów. (k)

— **J. W. P.** Pracodawcę Pan może skarżyć o odszkodowanie, jednak przypuszczalnie niewiele Pan na tem zyska, bo jeżeli był niewypłacalny przed trzema laty, to tem mniej będzie wypłacalny dzisiaj. Radzimy wnieść najpierw zażalenie do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń i wyczerpać instancję administracyjną, później wnieść skargę do Trybunału Administracyjnego. Sprawa będzie długa i trudna. Radzimy wziąć dobrego adwokata. (a. K.)

Na właściwem miejscu.

Wśród lokali, położonych w centrum Poznania, wyróżnia się obecnie w sposób niezmiernie sympatyczny i dodatni niedawno otwarta śniadalnia i restauracja „Mieszczańska" przy Placu Wolności 5, a więc w samem sercu naszego grodu. Ongiś winiarnia „Bellevue" dziś zgodnie z istotną potrzebą restauracja „Mieszczańska" pod wytrawnem kierownictwem wybitnych fachowców jest najodpowiedniejszym lokalem dla pp. Kupców, Ziemian, Urzędników i Inteligencji pracującej, którzy pragną przy intensywnem tempie zajęć „po drodze" tanio, zdrowo i smacznie przekąsić. Przyznać należy, że w mile i gustownie urządzonej restauracji „Mieszczańskiej" gość znajdzie niepośledni wybór ciepłych potraw, w który świetna kuchnia tego zakładu obfituje. Z tymi zaś specjałami, mile łechcącemi podniebienie smakosza, doskonale harmonizuje obfity sortyment win, piw i innych trunków, przyczem nasi piwosze mają — stosownie do upodobania Okocimskie, Huggera, Kobylepolskie, Pilzeńskie, Chełmińskie czy wreszcie Żywieckie piwo do wyboru. Jeśli na koniec dodamy, że ceny w „Mieszczańskiej" kalkulowane są bardzo nisko, to niepodobno się dziwić, że sympatyczny lokal ten zyskuje z dnia na dzień na popularności wśród szerokich sfer obywatelstwa zarówno Poznania jak i prowincji. A że na poparcie w zupełności zasługuje, przeto życzymy „Mieszczańskiej" dalszego najpomyślniejszego rozwoju. zw 21 906

Rzeźnictwo

i fabryka wyrobów mięsnych, pierwszorzędny dobrze prosperujący interes, z nowoczesnem urządzeniem, w centrum miasta przemysłowego **Król.-Huty** (Górny Śląsk), na dogodnych warunkach zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 835

4-ta LOTERJA NA KONIE

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.

Ciągnienie nieodwołalnie dnia 28 kwietnia 1930 r.

Losy po **1,— zł** za sztukę do nabycia w kolekturach Loterji Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie

nw 4810

S. p.

Kazimierz Schmidt

dzierżawca domeny państwowej Mnichy

mój najdroższy mąż, nasz ukochany i najlepszy ojciec i ojczym, brat, teść i dziadzio, zasnął w Bogu po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., dnia 22 lutego rb., o godz. 6 rano.

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Kamionnie odbędzie się we wtorek, dnia 25. bm., o godz. 10,30 rano. Złożenie zwłok do grobowca rodzinnego odbędzie się tego samego dnia w Biezdrowie pod Wronkami, o godz. 17 po południu.

W ciężkim i głębokim smutku pogrążeni

żona z rodziną.

Mnichy, Poznań, Kłodzisko, Kraków, Bydgoszcz.

Konie oczekiwać będą rano w Prusimiu o 10,28 i po południu we Wronkach o godzinie 16,38.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Pw 9459-8.216

W czwartek, 20 lutego 1930 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, brat, teść i dziadek, ś. p.

Marcel Głowacki

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 23 b. m., o godz. 15,45, z kostnicy św. Józefa na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. nazajutrz, o godz. 8.

Stroskana

dw 4281 **rodzina.**

Poznań, Gniezno, Inowrocław, Bydgoszcz, Moskwa.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14. Telefon 2769.

†

Dnia 21 lutego 1930 r., o godz. 4,30 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, w 59 roku życia, moja najdroższa żona, najukochańsza matka, nasza siostra, bratowa, teściowa, babcia, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Łagodów

Apolonja Jarzembska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 24 b. m., o godz. 4, z kostnicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. za spokój duszy drogiej nam Zmarłej, odprawi się we wtorek, w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań (Piekary 22/23 — Wielkie Garbary 40), Bydgoszcz, Ostrów, Nadrenja, Francja. zw 21 896

†

Dnia 20 b. m., zmarł nasz gorliwy członek i jubilat, ś. p. dw 4279

Marceli Głowacki

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 lutego po południu, o godzinie 15,45, z kostnicy św. Józefa na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu.

†

Dnia 21 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Apolonja Jarzembska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24. 2., o godz. 4 po poł., z Zakł. św. Józefa na cmentarz św. Marcina. zw 21 911/12

O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej

Wypadek 138. **w Poznaniu.**

†

Dnia 20 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Franciszka Swornowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23. 2 o godz. 3 po poł., z domu żałoby ul. Patr. Jackowskiego 40, na cmentarz w Jeżycach. zw 21 909/1

O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej

Wypadek 137. **w Poznaniu.**

Wielebnym ks. ks. proboszczowi Niedzielskiemu i Mrozowi oraz licznemu gronu Przyjaciół i Znajomych, którzy pospieszyli oddać ostatnią przysługę nieodżałowanej mej żonie i troskliwej mamusi, jak również wszystkim, którzy w ciężkiej dla nas chwili okazali nam swoje współczucie i złożyli na grób Zmarłej wieńce, składamy na tej drodze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

dw 4272 W imieniu rodziny

Kazimierz Muszyński z córeczką.

Rogowo, 20. 2. 1930.

Za wyrażone współczucia, liczne wieńce i udział w pogrzebie naszej ukochanej matki, ś. p.

Michaliny Kurczewskiej

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, Przyjaciołom, Cechowi Cukierniczemu, najszczersze

podziękowanie

dw 4280 w imieniu rodziny

Władysław Kurczewski.

Najstarszy Zakład pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, telefon 2769.

W drugą bolesną rocznicę śmierci naszej nigdy nieodżałowanej córki i kochanej, jedynej mej siostry, ś. p.

Anieli Szczerbickiej

odprawi się za spokój Jej duszy

msza św. żałobna

we wtorek, dnia 25 lutego 1930 r., o godz. 7 rano, w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu, o czem zawiadamiają prosząc o modlitwę

w smutku i tesknocie pozostali

zw 21894 **rodzice i brat.**

Za spokój duszy, ś. p.

Michała Eckerta

mego najdroższego męża, kochanego tatusia, odprawione zostanie w dniu 24 lutego, w poniedziałek, o godz. 8,30, w kościele parafjalnym św. Florjana w Jeżycach

nabożeństwo żałobne.

zw 21883 **Zona z dziećmi.**

Najdogodniejszą jest podróż

Autobusem.

Autobus dowozi pasażerów wszędzie do centrum miasta — zatrzymuje się zawsze na żądanie:
Autobusy nasze odchodzą **z Poznania:**
Odjazd: ul. Mostowa, róg Grobli (dojazd tramwaj.: 1, 2 6 9.)

Do Kórnika i Środy:	9^{40}	13^{10}	18^{10}	19^{30}	21^{15}
Do Miłosławia:	9^{40}	14^{55}	18^{10}		
Do Zaniemyśla:	13^{10}	19^{30}			
Do Wrześni (Swarzędz-Kostrzyn):	11^{55}	14^{55}	19^{00}		

Autokomunikacja Sp. z o. o.

zw 21895 **Inform. telef.: 41-20, 35-95.**

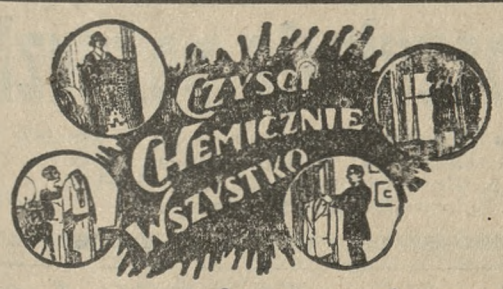

Nowoczesne metody pracy stosowane przez „BARWĘ", nadają starym rzeczom wygląd rzeczy nowych.

„BARWA", wł. S. Kalamajski.

Poznań: pl. Wolności 6, Wielka 18, naroż. W. Garbar, Marsz Focha 49, Wierzbięcice 49, Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego.
Toruń: ulica Szeroka 21. — **Ostrów:** Rynek 28.
Leszno: Rynek 25. — **Mosina:** ulica Łąkowa.

Pw 9477/8-8,165/6

SKŁAD

próżny z dwoma wyst. okn., przy pryncypalnej ulicy **w Lesznie,** nadający się na każde przedsiębiorstwo, gdzie jest garnizon i wszelkie uczelnie średnie, **od 1. 4. r. b.,** z mieszkaniem lub bez, wprost od właściciela na dogodnych warunkach **do wynajęcia.** Łask. zgłoszenia do **eksped. Kurjera Pozn. pod nw 8974**

Dnia 21 lutego 1930 r., o godz. 5 rano zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, teściowa i babka, ś. p.

Katarzyna Kubicka

z domu **Jerzy**

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 24 b. m., o godz. 3 z domu żałoby ulica Graniczna 3 na cmentarz w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążone

zw 21883 **dzieci i wnuki.**

Sieraków, Bydgoszcz, Pniewy, Łężce, Poznań.

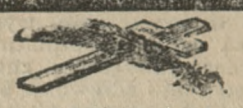

W sobotę, 22 b. m., o godz. 2,15 zasnęła w Bogu po długich z cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami Św., moja jedyna najukochańsza siostra, ukochana bratanka, kuzynka i ciocia ś. p.

Stanisława Borowiczówna

em. nauczycielka

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 25 b. m., o godz. 3-ej po południu z domu żałoby przy ul. Niegolewskich 20 na cmentarz parafjalny w Górczynie. O czem Krewnych i Znajomych uwiadamia

zw 21914 w ciężkim smutku pogrążona

siostra i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Poznań ul. Towarowa 25 — Telefon 31 80

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę przez wzięcie udziału w pogrzebie, od których doznaliśmy tyle szczerego serca i współczucia, z powodu zgonu naszego najdroższego i troskliwego męża i ojca, ś. p.

Teofila Bestyńskiego

a szczególnie Magistratowi stoł. miasta Poznania, Wieleb. ks. Salezjanom, Panu Radcy Nowickiemu, Panu Naczelnikowi Straży Pożarnej Kiedaczowi, Panu Nadinspektorowi Szpitala Miejskiego Nowackiemu, Panu Dyrektorowi Ogrodów Miejskich Marcincowi, Zarządowi i członkom Stow. Urzędników Komunalnych, Urzędnikom i Robotnikom Taboru miejskiego i Oddziału czyszczenia ulic, Orkiestrze Samopomocy Pracowników Gazowni Miejskiej, Tow. Przemysł. „Jedność", Krewnym i Znajomym — za piękne wieńce i kwiaty oraz zakładowi pogrzebowemu „Bracia Nowak" za wzorowe wykonanie powierzonych zleceń, składają serdeczne

dw 4284 **Bóg zapłać!**

Poznań, dnia 22 lutego 1930. strapieni i wdzięczni **żona, córki i syn.**

Nauka pisania na maszynie

„UNDERWOOD"

G. Gerlach, ul. Gwarna 14.

Pw 9129-8,119

Dr. Józef Smoliński

Specjalista w chorobach wewnętrznych szczególnie przewodu pokarmowego ordynuje

obecnie

przy ulicy 27 Grudnia 19, I.

od 1—2 i od 4—6. Pw 9-5-7 228

Józef Maciejewski, dentysta

(dawniej w Dreźnie) **przyjmuje znowu osobiście**

tylko Słowackiego 4/6

telefon 61-94 zw 21891

dla PP. Urzędników na dogodnych warunkach, dla członków kasy chorych odpowiednie ulgi.

Najradykalniejszy środek dla cierpiących na

NAJSTARSZĄ PRZEPUKLINĘ

gdy nawet opaski różnych zagran. specjalistów nie pomogły, oraz wszystkie fałszywe wynalazki nie poskutkowały, usuwa jedyny specjalista z długoletnią praktyką dla cierpiących na rupturę, zapomocą mojego opatentowanego bandaża nr. 1209, który przynosi prawdziwą pomoc mężczyznom i kobietom. **S. KON, Warszawa, Sosnowa 13.** Prospekty na żądanie bezpłatnie. Przestrzegam przed naśladownictwem mojego środka przez fałszywych specjalistów, którzy powołują się na różnych profesorów i tylko pogarszają chorobę

Pw 8940-62,119

Fabryka szczotek

w centrum miasta korzystnie na **sprzedaż** Oferty Kurjer **zw 2189**

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,

inżynier dyplomowany rzecznik patentowy

Poznań, Przecznica 9

Pw 9-44-10

Przyjmę

PORTJERA

fachowego.

HOTEL pod ORŁEM

Toruń, właściciel.

Pw 9[illegible]-66

„GALLINA"

Fabryka Przyrządów do Hodowli Drobiu

właśc. ST. GROUSS, Nakło n. N.

poleca

WYLĘGARNIĘ

Wychowalnie Karmidła Poidła automaty, Gniazda zatrzask Kurniki, Lampy do prześwietlenia jaj itp. Uskutecznia naprawy.

Wystawiam na wystawie drobiu w Poznaniu w hal. powystawowej. zw 21-97

Para dobrych koni

(kasztany), szory, bryczka i platforma zaraz na sprzedaż.

Poznań, Tama Berdychowska 6.

zw 21889

Poszukujemy

10-12-pokojowego mieszkania

na cele biurowe, nie wyżej II piętra ewtl. wynajmiemy na ten cel odpowiednią willę. Oferty do **„PAR"**, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 8,203

Pw 9452 8 203

Z powodu wyjazdu

niezwykła okazja nabycia **nieruchomości 2-piętrowej w Bydgoszczy,** w centrum handlowem. Obszerny skład towarów bieliźnianych, restauracja z umeblowaniem i koncesją, jak i śpichrz, nadający się na składnicę. Mieszkanie 4-pokojowe wolne. Dochód roczny ca 17 000,— zł. Potrzebna gotówka zaraz zł 50 000,—. Oferty nadsyłać: Pw 9453-63.114

Fischer — Jagiellońska 55 — Bydgoszcz.

Jak odzyskać można utracone włosy?

Powyższe obrazki demonstrują skuteczność zabiegów „Silvikrin-kuracją włosów w komplecie" w wypadkach wyraźnej łysiny. Prosimy zwrócić uwagę na następujący ustęp:

Przed rokiem zauważyłem coraz silniejsze wypadanie włosów. Wszelkiemi środkami starałem się temu zapobiec, niestety bez skutku, co mnie doprowadzało do rozpaczy, gdyż obcowałem wiele w towarzystwie. Ostatecznie zamówiłem „Silvikrin-kurację-włosów w komplecie" i muszę szczerze wyznać, że jestem z niego bardzo zadowolony. O zaniku włosów dawno zapomniałem, a nowe włosy wciąż się ukazują. Nie mam wprost słów, jak PP. szczerze podziękować.

nw 8170

Pan Dr. med. N. uzyskał ten niezwykły wynik zabiegami „Silvikrin-kuracją-włosów w komplecie", który przedstawiamy powyższemi fotografjami — i tak nam pisze: Pani ta przybyła do mnie 23. 3. 27. zupełnie bez włosów, a po roku systematycznego stosowania „Silvin-kuracji-włosów w komplecie" uzyskała śliczny nowy porost blond włosów.

Jeżeli chodzi o wypadanie lub słaby porost włosów, pochodzący tylko z osłabienia korzeni (wyczerpanie fizyczne po chorobie — jak grypa itd.), to osiąga się przez zastosowanie „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie" silny porost włosów często już w tak zadziwiająco krótkim czasie, że używający donoszą o nieomal cudownem działaniu „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie".

Bardziej interesujące i cenniejsze są wyniki specjalnych doświadczeń medyków, przeprowadzone przy wypadaniu włosów i łysieniu w bardzo ciężkich wypadkach mianowicie: 1. przedwczesne wypadanie włosów o podłożu dziedzicznem, 2. zastój porostu włosów wskutek zaniemagania podglebia włosowego, któremu towarzyszy swędzenie, łupież i nadmierne wydzielanie się tłuszczu przez naskórek głowy. W tych wypadkach twardnieje (rogowacieje) stopniowo górna warstwa skóry (Hyperkeratose), co wpływa katastrofalnie na porost włosów. Włos traci normalną siłę żywotną, ponieważ zostaje wytrącony z korzeni w coraz krótszych odstępach czasu, aż w końcu pozostaje z pierwotnie silnego włosa tylko jeszcze cieniutkie uwłosienie, tak, że mówi się już o łysinie.

W tych nadmiernie częstych wypadkach rozczarowania zazna każdy, kto sądzi, że istnieje jakikolwiek środek, przez zastosowanie którego uzyska w kilku tygodniach utracony włos. Co przygotowało się przez miesiące i lata, nie można w krótkim czasie naprawić. Po uzyskaniu wzmocnienia podglebia włosowego przez konsekwentne zastosowanie „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie" dalsze zabiegi Silvikrinem w stosunkowo krótkim czasie wywołują **szybki porost nowych włosów.** Stanowi to rozstrzygający postęp w dziedzinie kosmetyki porostu włosów. Profesor uniwersytetu dr. med. Polland uzyskał w wypadku przedwczesnego wypadania włosów o podłożu dziedzicznem zadziwiające wyniki. — Liczne sprawozdania o wynikach „Silvikrin-kuracja-włosów w komplecie"*) wydrukowane w streszczeniu, wysyłamy każdemu na żądanie bezpłatnie.

Dla każdego interesenta, znającego wartość estetyczną i zdrowotną pełnego uwłosienia bardzo ważne są również dokładne informacje, podane w broszurce „Wypadanie i regeneracja włosów". Zabiegi rozpoczyna się myciem głowy „Silvikrin-Shampoon'em. Pierwszym warunkiem jest bowiem utrzymanie w czystości naskórka głowy i włosów. Każdy używający preparaty Silvikrinu stosuje z prawdziwą radością „Silvikrin-Shampoon" do mycia głowy ponieważ włos staje się pięknie lśniący i łatwy do uczesania.

Prosimy przesłać nam obok umieszczony kupon po otrzymaniu którego wyślemy natychmiast wymienioną książkę oraz próbkę „Silvikrin-Shampoonu". Bez wydania grosza każdy będzie przez nas we wszystkich kierunkach poinformowany.

*) Wypada tu krótko nadmienić, że w „Silvikrin-kuracji - włosów w komplecie" działają tak zw. kamienie podkładowe włosów, które w stosunku biologicznym odgrywają bardzo ważną rolę. Np.: Cystin — składnik „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie" podł. Hefftera jest Pseudooxydaza i jako taka posiada moc popędową. Inny składnik „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie" — Tryptophan: słynny angielski biochemik Sir Frederic Hopkins, oznaczony w 1929 r. nagrodą Nobla stwierdził, że bez Tryptophanu niemożliwy jest twór komórkowy (również włos rośnie przez tworzenie się komórek).

Kupon przesyłki bezpł. zaopatrz. w znaczek pocztowy przesłać do

Silvikrin-Vertrieb, Gdańsk 308, Böttchergasse 23/27.

Proszę o przesłanie mi bezpłatnie i franko:

1. **Próbkę „Silvikrin-Shampoonu".**
2. **Książkę „Wypadanie i regeneracja włosów".**
3. **Najnowsze sprawozdanie o wynikach zabiegami Silvikrinu.**
4. **Plan leczenia Silvikrinem zred. przez prof. med. Lipliawskiego.**

Nazwisko ..... miejscowość .....

ul. i nr. ..... poczta .....

Powyższe podobizny demonstrują wypadek, opisany przez pana K. H.:

W żaden sposób nie udało mi się powstrzymać wypadania włosów, tak że od czoła do ciemia ukazała się formalna łysina. Po czterech i godzinach stosowania „Silvikrin-kuracji-włosów w komplecie" włosy przestały wypadać, pozostały włos znacznie się wzmocnił, a miejsca łyse okrył delikatny puszek. W międzyczasie z pierwotnego puszku wyrosły bujne włosy. Po trzymiesięcznej kuracji jest to niebywały sukces.

Sławny dermatolog, profesor uniwersytetu dr. med. Polland donosi o pewnym typowym wypadku: Do 20-tu lat bujny porost włosów, następnie gwałtowne wypadanie włosów, a obecnie wprost święcąca się łysina. W tym wypadku, właściwie mało nadziei zapowiadającym, gdyż najrozmaitsze środki zawiodły, stosowanie „Silvikrinu-kuracji-włosów w komplecie" wykazało w krótkim czasie wprost zdumiewający skutek. Zabiegi przeprowadzono staranie, częściowo pod moją obserwacją.

Przy **inwentarzach i bilansach** nieocenione są maszyny do **mnożenia i dodawania** ale **tylko najlepsze,** tylko **„ORIGINAL ODHNER"** i zapisujące **„SUNDSTRAND"!**

Gen. Repr.: **G. GERLACH — Poznań** Gwarna 14

Telefon 52-32 Pw 8387-2,67

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

Jubiler, Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

Kw 1819

OPASY

wprost od producentów rolnych **zakupują**

Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy.

Pisemne zgłoszenia nadsyłać

„Warszawa, Kredytowa 2, M. Z. Z. W."

podając dokładnie: adres, ilość i jakość towaru. Wysyłamy na miejsce naszych przedstawicieli. — Pośrednictwo wyłączone.

zw 21830

Radjo! Baczność! Koncert!

Szanownym Gościom i Sympatykom podaję do łaskawej wiadomości, że po objęciu i gruntownej renowacji otworzyłem przepiękny

ogród Bractwa Kurkowego w Szelągu.

Polecam dobrze ogrzaną salę do zabaw i salkę do zebrań oraz kręgielnię. Zamówienia na zabawy latowe przyjmuję już teraz.

Kuchnia znajduje się pod wytrawnem kierownictwem siły fachowej.

Usilnem mojem staraniem będzie zadowolić jak najlepiej wszystkich Szanownych Gości i Sympatyków moich.

Gospodarz.

zw 21887

TYLKO

Lakiery Emalje - Farby

marki

„SMOK"

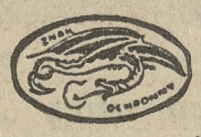

są najlepsze i najtrwalsze.

Kto „Smokiem" maluje, Nigdy nie żałuje. Kw 1829

Poszukuje pożyczki

20 do 30 tysięcy dolarów na pierwszą hipotekę majątku ziemskiego. Pośrednictwo wynagrodzę. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń **„PRASA", Kraków,** Karmelicka 16, pod **„Majątek 1 000 mórg".** nw 8953

Dla składów obuwia w poszczególnych miastach Polski **poszukujemy**

dzielnych kierowników

z kaucją oraz

ekspedjentów i ekspedjentek

z branży. Zgłoszenia pod **„Polska Spółka Obuwia",** do Biura Ogłoszeń **„Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11**

Pw 9399-8,55

masz w życiu pecha

zacznij ubierać się starannie, a przekonasz się

PECH zginie!

Kapelusz, krawat, koszulę, kupisz bardzo tanio w firmie **PIOTR Płuciński, Stary Rynek 37** (w domu Czerwonej Apteki).

Pw 4949-8,196

Fabrykę wód mineralnych

dobrze zaprowadzoną **kupię.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21904**

Hotel

pierwszorzędny — **od 1. 4. 1930** — z kompletnem urządzeniem hotelowem, restauracyjnem i kinematograficznem, hotel mieści 32 pokoi gościnnych restaurację, salę parkietową, centralne ogrzewanie, prywatne mieszkanie letnisko — miejscowość klimatyczna, **okazyjnie wydzierżawi** właściciel

Ziółkowski, Poznań, ul. Młyńska 3.

zw 21872

WINIAKI LIKIERY

WINKELHAUSEN

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE: WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY ARAKI

Nagrodzone na P. W. K. **Państwowym Złotym Medalem.**

Pw 6026-42 14

Celem **udostępnienia** szerszym sferom społeczeństwa poznańskiego **nabywania naszych wyrobów,** przystąpiliśmy do detalicznej sprzedaży

na raty i za gotówkę

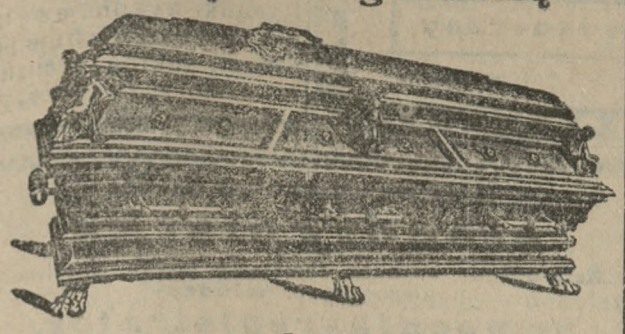

metalowych

po cenach fabrycznych. Dla dorosłych już od

230,— zł, 250,— zł, 300,— zł i wyżej.

PP. Urzędnicy korzystają z kredytu Spółdzielni „Kredyt".

Posiadamy stale na składzie wielki wybór gotowych, najnowszych figur.

Sprzedaż detaliczną uskuteczniamy tylko na miasto Poznań.

„Lamina" Wytwornia wyrobów blaszanych. **Specjalność: wyrob trumien metalow.**

Poznań, Wrocławska 15 w podwórzu (b. Hotel Saski)

Zawiadomienie.

Niniejszem uprzejmie zawiadamiamy PP. Odbiorców, że z dniem 1 marca r. b. rozszerzymy działalność naszą, urządzając oprócz naszego działu filców

Fabrykę Płacht, Wórków i Namiotów

którą pod naszą firmą jak dotychczas prowadzić będziemy.

Celem fabrykacji będzie: **fabrykacja namiotów, wszelkiego rodzaju płacht nieprzemakalnych do krycia wozów, wagonów, maszyn rolniczych i stogów, der na konie, markiz i t. p. oraz płacht żniwnych i worków.**

Nasze długoletnie doświadczenie w tej branży, daje nam całkowitą gwarancję, że udzielane nam zlecenia będziemy w stanie wykonywać fachowo i ku całkowitemu zadowoleniu naszych Szan. Odbiorców. Pw 9448-8.210

Proszac o łaskawe poparcie naszego nowego działu, dziękujemy za okazaną nam dotychczasową życzliwość i kreślimy

z poważaniem

R. KUNERT i S-ka, T. z o. p.

Hurtownia filców, Fabryka płacht, worków i namiotów

Poznań, ul. Woźna 12, tel. 29-21 — 55-38 pryw.

---

zw 8979

GAZOWNIA MIEJSKA w KOŹMINIE

ma na **sprzedaż** około

1000 cntr. dobrego koksu

po cenie 2,50 zł za cntr. dw 4278

Wielki Zakład Wulkanizacyjny

składający się z kotła parowego, ławy węży, ławy form do 7" (muldów), potrzebnych kich, parowych profili i narzędzi, **tanio sprzedam.** Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 844

Poszukujemy zaraz lub od 1 kwietnia

zastępcy na Wielkopolskę

Zgłosić zechcą się panowie, którzy wykazać się mogą dobremi świadectwami oraz referencjami. W zgłoszeniach należy podać dokładnie dotychczasową działalność.

FRANCISZEK KOSZNIK

Fabryka Mydeł i Perfum

Bydgoszcz — Bocianowo 4 — Telefon 801.

Pw 9443-63.113

Członek Poznańskiego Okręgu „CARITAS"

Jałmużnę wydaje za mnie biuro „Caritas" przy Nowym Rynku 13, parter

Każdy uspołeczniony obywatel winien być członkiem Poznańskiego Okręgu **„Caritas".** Tabliczki jałmużnicze są najskuteczniejszym sposobem walki z żebractwem i włóczęgostwem.

Składka miesięczna wynosi minimalnie 1,— zł. Po tabliczki jałmużnicze należy się zgłosić do biura Poznańskiego Okręgu **„Caritas",** Nowy Rynek 13, parter. Tabliczki emaljowane obowiązują do minimalnej składki 5,— zł miesięcznie. zp 21 671

BRZESKIAUTO S.A. KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH POZNAŃ

Jedynie udział w koncesjonowanej przez Min. W. R. i O. P. oraz Rob. Publ.

Kursach dla kierowców samochodowych

Spółki Akcyjnej

Brzeskiauto w Poznaniu

daje uczestnikom prawdziwą rękojmię

zdobycia

w krótkim czasie pewnego zawodu.

Kursy zawodowe i amatorskie. Współczesne samochody do nauki jazdy.

Informacyj udziela: Sekretarjat Kursów przy ul. Jakóba Wujka 8, tel. 40-57.

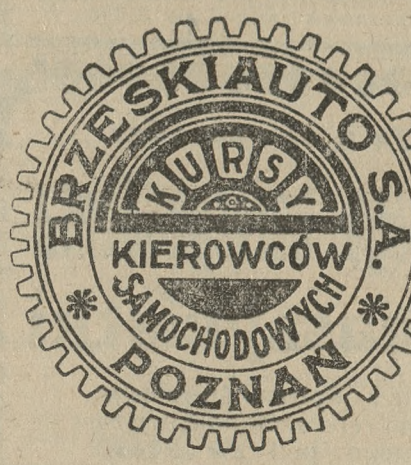

Tabletki od bólu głowy

Magistra A. Bukowskiego

W małych dogodnych pudełkach, 20 tabletek **zamiast niewygodnych proszków** unikając rozsypywania i krztuszenia. Usuwaja najuporczywszy ból głowy. Pw 8947-62.147

Cena pud. zł 1,30

Znak fabr. trojkąt ze statywem Skład zgodnie z Rozp. M. S. W. z dnia 30. VI 26. § 25 d.

Żądać we wszystkich aptekach.

ŚWIADEK

naoczny działania aparatu „TRYUMF", nie znajdzie słów uznania dla dobrodziejstwa maszyny, piorącej w ciągu kilkunastu minut najbrudniejsza bieliznę, bez niszczenia jej.

„TRYUMF" **wykonany z aluminium, jest jedynym polskim aparatem.** Pranie 50 koszul

„TRYUMFEM"

kosztuje od 1—10 groszy. Cena aparatu 45,— złotych.

Pokazy prania odbywają się stale od godz. 4—6 we wtorki, piątki, ulica Półwiejska 5. Pw 9451-8,202

Przyniesioną brudną bieliznę oddajemy czysto wypraną.

Podróżujący

zaprowadzony w zakładach pogrzebowych lub pokrewnych, któryby przyjął dodatkowo poważny artykuł na całą Polskę lub poszczególne dzielnice, **może** się zgłosić **pod zw 21 847** do Kurjera Pozn.

Drogerja

dobrze prosperująca. staro-zaprowadzona z przyległem większem mieszkaniem **na sprzedaż.** Czynsz miesięcznie 80 zł. Miasto handlowe, okolica bogata, gotówki 18 – 20 tysięcy. Zgłoszenia **Kurjer zw 21 857**

Żywa reklama niezawodny środek

W roku 1929 na Pow. W. K. w Poznaniu i Targach Lwowskich demonstrował się ten chłopiec, u którego pół twarzy w piegach, wągrach itp., zaś druga połowa odświeżona **kremem „Halina"** i zupełnie czysta — żądać w aptekach drogerjach i perfumerjach W razie braku wskaże gdzie dostać lub wyśle pocztą za wpłatą zł 2,50 na konto P. K. O. 208-409 **Fabr. składn. „Pharmachemia", Bydgoszcz.** Przedstawiciele do odwiedzania drog., perfum. w Poznaniu oraz innych miastach mogą złożyć oferty.

Pw 9 332-63.82

Olejarnia parowa

w powiatowem mieście w pełnym ruchu korzystnie do **nabycia,** ewentl. **wydzierżawię.** Zgł. do Kurjera Pozn. pod **zw 21908**

Fabryka wyrobów cementowych

z 300 morgowym pokładem gliny, własną bocznicą w powiecie Inowrocławskim korzystnie do **nabycia.** Zgł. do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21907**

KCYNIA

Dom w najlepszem położeniu przy rynku, 3 składy z mieszkaniem z tąd będą 2 wolne zaraz szybko decydującemu reflektantowi na **sprzedaż.** Oferty upraszа **Kurt Meyer, Düsseldorf, Stockampstr. 52.**

zw 21884

Ostrzega się

przed kupnem zgubionego potrójnego antykowego pierścionka z skośnie ułożonemi brylantami. Zgł. **Kom. Policji pokój 17** Znalazca otrzyma wysokie wynagrodzenie.

zw 21883

MEBLE GIĘTE

Łóżka metalowe, umywalki, szafki nocne, apteczki, materace itp. poleca

Skład fabryczny

Teodor Kowalski.

Telef. 31-62. Poznań, Fredry 3.

Pw 9450-8,201

MOULIN-ROUGE

Kantaka 8/9 **PAŁAC TAŃCA** **Telef. 33-69**

W lokalach parterowych każdej niedzieli i święta

Matinée

zaś od godz. 5-tej do 7,30 po południu

Five o clock tea

z całkowitym programem.

Oświetlony kryształowy parkiet taneczny

Parquet - Illuminée.

Pw 9450-8,196

Parobek

do koni i wszelkiej pracy na 6 mg. gospodarstwo osobno położone **potrzebny od 1. 3.** Zasługi 40 zł miesięcznie. Zgłoszenia przyjmuje Orędownik Wielkopolski pod **z 21905**

Siostry Streich

Kantaka 4, II.

Robotki

Rysunki wykonuje się tanio i szybko. Haftuje poduszki, suknie i bieliznę, story, firany. Tw 1 16

DANCING-RESTAURACJA JAZZ-PALAIS

SOŁACZ, SOŁACKA 1 TELEFON 38-27

WINIARNIE · PARKET · SEPARATKI

LOKAL CZYNNY BEZ PRZERWY

dw 4200

Mieszkania

jeszcze mam **do wynajęcia od 15 kwietnia r. b.:** 1 mieszkanie 3-pokojowe, 4 mieszkania po 2 pokoje i jedno mieszkanie o jednym pokoju — do tego wszystkie wygody. Czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia: **Górna Wilda 75 — M. Hoffmann.**

zw 21 901

Mogą się natychmiast zgłosić:

stenotypistka

Remington, warunek znajomość języka polskiego i niemieckiego, **młodszy**

pomocnik-registrator,

który pracował już w biurze adwokackiem. Oferty Kurjer Poznański **zw 21890**

Akwizytorów

dzielnych fachowców z działów: życiowego, ogniowego, kradzieżowego, odpowiedzialności prawno-cywilnej i wypadkowego, **poszukuje poważne Towarzystwo ubezpieczeniowe.** Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 876

Skład żelaza

w powiatowem mieście, w rynku, dobrze prosperujący, z powodu zmiany stosunków rodzinnych **zaraz na sprzedaż.** Wpłata 8 do 10 tys. zł. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 21873**

Karty wędkarskie

cechu Rybackiego w Poznaniu, są do nabycia u członka cechu pana Albina Borowicza. Wielkie Garbary 35, skład ryb. Cena jednowędkowej karty 15,— zł, dwuwędkowej 20,— zł. Nabywających uprasza się o przybycie z fotografją nadającą się do legitymacji.

zw 21 900 **Cech Rybacki w Poznaniu.**

Branża win musujących.

Po zawarciu traktatu handlowego **poszukujemy dzielnego**

przedstawiciela

dla sprzedaży win musujących.

Gremp'er & Co. G. m. b. H.

Grünberg / Schl. Tw 1108

Najstarsza niemiecka wytwórnia win musujących.

Willę

z ogrodem lub kamienicę **kupię za gotówkę.** okolica Poznania, pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21870**

Poznańska Kolej Elektryczna

Sp. Akc.

licytować będzie przedmioty, znalezione w ciągu roku 1928 w wagonach tramwajowych i autobusowych (laski, parasole, rękawiczki, portmonetki, torebki i inne drobiazgi, jak również obrączki ślubne i biżuterje mniej wartościowe).

Wzywa się uprawnionych do odbioru po zgłoszeniu swych praw w ciągu 4 tygodni od daty ogłoszenia. dw 4278

Dla nowowybudowanego Uzdrowiska w Inowrocławiu poszukujemy zaraz lub najpóźniej od 15 marca r. b.

a) ***pielęgniarki,***

b) ***laborantki,***

posiadających odpowiednie wykształcenie teoretyczne i długoletnie doświadczenie praktyczne

c) ***portjera***

żonatego, znającego się na pracach ślusarskich, umiejącego obsługiwać kotły do centralnego ogrzewania, któryby oprócz tego zajął się utrzymaniem porządku w budynku. Oferty z odpisami świadectw należy nadesłać najpóźniej do dnia 28 b. m. do Pw 9454-8,206

Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.

Wakują u nas posady:

książkowego-korespondenta

biegłej maszynistki

Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21892**

Przetarg publiczny.

Starostwo Krajowe w Poznaniu odda w drodze przetargu publicznego prace związane **z pomalowaniem sprzętów domowych** w Wojewódzkiej Klinice dla Kobiet i Szkole Położnych w Poznaniu.

Szczegółowe warunki przetargu wyłożone są w pokoju 57 Starostwa Krajowego w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 29, gdzie zasięgnąć można bliższych informacyj.

Termin składania ofert upływa z dniem 1 marca 1930, o godz. 10 przed południem.

Poznań, dnia 14 lutego 1930.

nw 9 30 **Starosta Krajowy.**

Zdolnych

inspektorów-organizatorów

na miasto i prowincje — poszukuje Tow. Ubezp. do działu

Ubezpieczeń na życie.

Pensja stała, prowizja i djety. Sumienni, zdolni i dobrze poleceni kandydaci, zechcą oferty swe skierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 881

Stenotypistka

biegła w polskim i niemieckim o ile możności ze znajomością książkowości, **potrzebna zaraz wzgl. później.** Zgłoszenia z odpisami świadectw, których się nie zwraca prosimy wysłać na ręce Zarządu dw 4286

Rolnika w Szamotułach, Spółdzielni Rolniczo-Handlowej z odpowiedzialnością ograniczoną.

Poszukuje się od 1 marca r. b.

młodszego bankowca

z kilkoletnią praktyką i biegłego w pisaniu na maszynie. Zgłoszenia z podaniem wysokości wynagrodzenia uprasza się nadesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 4231

Na wniosek Firmy **Młyn Parowy Stęszew, C. Kaszubkiewicz w Stęszewie, o udzielenie odroczenia wypłat** wyznacza się termin na 4 marca 1930 r., godz. 11 w tutejszym Sądzie, pokój 23 do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 21 lutego 1930. **Sąd Powiatowy 2a.**

nw 8981

PRZETARG.

Magistrat miasta Krotoszyna sprzeda w dniu 27 lutego rb, o godzinie 10 przed południem najwięcej dającemu za gotówkę: **47 sztuk ściętych, zdrowych jesionów, około 8 i pół metrów kubicznych.** Oprócz tego **grubsze gałęzie i gałęzie na opał** oraz **pieńki.** dw 4287

Zbiórka przed Magistratem.

Kostrzyn, dnia 21 lutego 1930.

Magistrat.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Ciężarówka

Peugeot, 11/35 KM, bardzo mało używana, z fabryczną gwarancją nośność 1.300—1.500 klm., tanio na sprzedaż. Hempowicz—Automobile, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 49. rw 8803

Parcele

Śródmieściu, Łazarzu, Jeżycach, Ratajach, Wildzie, Sołaczu, Winiarach, Dębcu, Puszczykowie, pod dowolną budowę, dogodnych warunkach sprzedaż. Zgłoszenia: Hodowaniak, „Biuro Pracy", — Plac Wolności 9. zdw 27 796

Parcela

budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wronicka 18. zdw 27 487/8

Wytwórnia

kleksów i karmelków w Poznaniu z 2 pokojowem mieszkaniem, nadająca się również na inny przemysł z powodu choroby zaraz do odstąpienia. Oferty Kurjer zdw 27 752

Gospodarstwo

5 klm. od Poznania 53 morgi w tem sad owocowy, willa obszerna, inwentarz sprzedam, cena 45 000. Focha 53, II., lewo. zdw 27 753

Tanio

sprzedam maszynę pończosznicza „Rekord". Adres Poznań, św. Marcin 56, czwarte piętro, front prawo. zdw 27 771

Maszyny

szewcka, długoramienna Singera damska. Kotowski, Główna 116. zdw 27 768

Polowczyk

(powóz) bardzo korzystnie na sprzedaż. Jak nowy. Poznań Winiary, Obornicka 37 a. zdw 27 453/4

Pierze

świeże — darte, niedarte. — puch poleca — Stanisław Dyczkowski, Wierzbięcice 13 zdw 27 521/2

Wózki

dziecięce reparuje i pociągam ceratą, kółka, gumy na składzie. Siodlarnia, Szewska 11. zdw 27 580/1

2 maszyny

damskie po 100 zł sprzeda Warsztat Mechaniczny, — Kraszewskiego 5. zdw 27 623/4

Maszynę

do pisania sprzedam Thon, Marszałka Focha 19 zdw 27 403/4

Chcesz tanio budować?

Wykonywuję prace ciesielską z dostawą całego materjału drzewnego. Oddaje po cenach bezkonkurencyjnych, zdrowego niezsinialego materjału: belki kantówkę, laty, szalówkę, blochy sosnowe i debowe gotowe podłogi. Udzielam kredytu. Jan Rejewski, tartak, przedsiębiorstwo budowlane. Budzyń pow. Chodzież. zdw 27 416/7.

Dla adwokatów

nakazy zapłaty zwykłe i wekslowe, wyroki, plenipotencje, pocztówki, przebitki, papier i koperty wszelkiego rodzaju, najtaniej „Atom" Poznań, Woźna 9. Telefon 2666. Pw 9 446-8,194

Smalec Hansa Specjal

amer. ½ kg. 1.65 zł. przy skrzynce ½ kg. 1.60 zł, ryż ½ kg. 0.47 zł kasza jęczm. ½ kg. 0.23 zł, kasza tater. ½ kg. 0.39 zł poleca Centrala Spożywcza Trawiński, ul. Wronicka 12 nar. ul. Stawnej, tel. 2743. zdw 27 664-5

Urządzenie

fryzjerskie używane, w dobrym stanie zaraz sprzedam. — Wiśniewski, Kwiatowa 2. zdw 27 247/8

Gospodarstwo

14 mórg, nadające się na letnisko ładna okolica, cena 7 000, wpłaty 3 000. „Komispol" Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 27 788-9

Sprzedam

skład papieru z mieszkaniem. — Adres Kurjer zdw 27 485

Tanio

nafta ltr. 0.60 zł., mydło Regera paczka 1.20 zł, sól ½ kg. 0.17 poleca Centrala Spożywcza Trawiński, Wronicka 12 nar. ul. Stawnej, tel. 2743. zdw 27 666-7

Koń

dobry pociągowy wzamian na lżejszego lub na sprzedaż Fabryczna 34 b zdw 27 806/7

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szprynger, Wielka 13 Klijentel zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem Pw 9 005/6

Ślubne obrączki

najtańsze źródło zakupu. Zygmunt Kutzner, Św. Marcin 50 (narożny dom ulicy Kantaka). zdw 27780

Metalową
miskę do mycia głów do salonu damskiego tanio odda Wilerek, Rybaki 7. zdw 27 782

Fortepian
dobrze utrzymany 27 Grudnia 14 II. w podwórzu. zdw 27776

Baczność
70 mórg gościniec, kolonjalka, wielka wieś bez konkurencji pilnie sprzedam, zamienię lub dam w dzierżawę. Organizacja, Poznań, Górna Wilda 10. zdw 27 816

Składy
własne Strumykowej. Polnej. Żabikowie odstąpię. Adres Kurjer zdw 27 810

Ostatnie nowości!
Płyty gramofonowe w wielkim wyborze, Syrena, Elektro i inne. „Tani Skład", Poznań, ul. Woźna 10. zdw 27 804

Fiat
12/45 K. M., 6-cylindrowy, najnowszy typ 520, ilmuzyna na 4—5 osób, jak nowy, okazyjnie tanio na sprzedaż. Hempowicz—Automobile, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 49. rw 8802

Skład
tanio sprzedam, nadaje się na filje piekarską. Oferty Kurjer zdw 27 828

Zegarek
złoty punktualny wartości 500—600 złotych sprzedam okazyjnie. Adres wskaże Kurjer zdw 27 825

Rzeźnictwo
w pełnym biegu, mieszkanie, zapęd elektr. korzystnie sprzedam. Gen. Kosińskiego 17. rw 8809

Wóz
reklamowy dla piekarza lub innej branży korzystnie na sprzedaż Poznań, ul. Półwiejska 26. rw 8768

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64 25. Pw 9 121 6.73

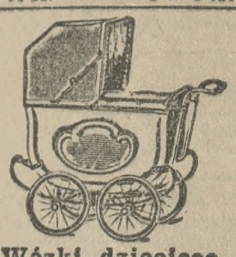

Wózki dziecięce
Wózki sportowe
największe wybór, najniższe ceny L. Krause, najstarszy i największy dom wózków dziecięcych w Polsce. Poznań, Stary Rynek 25-28. nw 7 835

Skład
próżny w Nakle n/Notecią z mieszkaniem lub bez do wynajęcia, Kurkowski, Nakło, Hallera 76. zdw 27 504

Sypialnia
gruszkowa okazyjnie na sprzedaż, Bukowska 26, II. wejście, Gzowska. zdw 27 489

Sprzedam
dom II. piętrowy i oficyne, stajnię, stodołę, 1½ morgi ogrodu w mieście powiatowem w Rynku, wtem skład rzeźnicki. Cena 35 tysięcy, resztę zostawię na hipotece, 2 lata. Łoś M., Ostrzeszów, ul. Okrężna 84. zdw 27 456

Rower
męski oraz gramofon tanio sprzedam. Waszkowiak, Słowackiego 27. zdw 27 455

Futra
lub skóry chcesz kupić naprawdę tanio?! przyjdź do składu futer Dobrowolskiego, Marcina 1. zdw 27 462

Dom
korzystnie sprzedam, cena 45 000, dla zainteresowanych dobra lokata kapitału. Informacyj udzieli cukiernia, Dąbrowskiego 36. zdw 26 638

Zamiany
kupno, sprzedaż majątków, kamienic, gospodarstw domków przeprowadza biuro handlowe — „Fragut" Półwiejska 31, pierwsze piętro. zdw 26 989

Motor
elektryczny Bergman, 10 HP., prawie nowy, sprzedam. „Butonia", Stawna 6. zdw 27 343

Skład
kolonjalny bardzo dobrze prosperujący w dobrym punkcie przedmieścia Poznania do sprzedania 12 000 zł z towarem i 2 pokojowem mieszkaniem z piwnicą. — Adres wskaże Kurjer zdw 27 057

Urządzenie składu
dobrze utrzymane masywne, korzystnie do sprzedania M. Stępczak i S-ka, Małe Garbary 9 telefon 1125. zdw 27 128

Osiem
funtów świeżego gęsiego pierza na sprzedaż. Adres wskaże św. Wawrzyńca, nowe zabudowanie. zdw 27 472

Parcelę
pod budowę 1 078 m² przy ulicy Soko'a sprzedam tylko za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 27 463

Narzędzia
kowalsko - ślusarskie wraz z kuźnią (Feldschmiede) i wierzarką tanio na sprzedaż. Ciosańska, Polna 37, I. piętro. zdw 27 486

Drukarnię
sprzedam za 20 000 —. Kurjer zdw 27 563

Urządzenie
składowe, waga i kuchenka gazowa tanio na sprzedaż. Zgłoszenia P. Krüger, Górna Wilda 85. Nr. telefonu 2703. zdw 27 538

Skład sprzętów
kuchennych z kompletnem urządzeniem i towarem wraz z z przyległem 3-pokojowem mieszkaniem przy rynku ruchliwego miasta powiatowego natychmiast do sprzedania Oferty do Kurjera zdw 27 535

Młyn parowy
w mieście w pierwszorzędnym stanie, przemiał około 150 ctr., bez konkurencji świetna egzystencja, młyn pracuje stale dzień i noc, do tego willa i 25 mórg ziemi z powodu stosunków rodzinnych spiesznie do sprzedania Cena 130 000 zł, wpłata podług ugody. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 25 284

Sprzedam
moje dwa gospodarstwa razem lub oddzielnie 640 mórg i 190 mórg dobra ziemia przy szosie i małej kolejce z udziałem w gorzelni. Oferty Kurjer zdw 27 048

Restauracja - dancing
natychmiast do sprzedania z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8759.

Skład
kolonjalny przy ulicy Marszałka Focha przyległem mieszkaniem 3 pokojowem, kuchnia na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 27 201

Dom
3 pokoje i kuchnią w dużej wsi kościelnej, chlew, ogród, dobrze się przedstawiający — natychmiast sprzedam 'Kowalewski, Żabno, pow. Śremski, dojazd autobusem z Franciszka Ratajczaka. zdw 27 524

Maszynę
dziurkową do damskiej bielizny sprzeda Nowacka, Piekary 10. zdw 27 522

Jadalnia
dębowa na sprzedaż. Mickiewicza 17, parter Hetmańska. zdw 27 520

Gospodarstwo
nowe budynki masywne, 8 mórg roli i ogród wspólnie z budynkami nadające się na ogrodnictwo sprzedam każdego czasu. B. Hübner, Rakoniewice. nw 9011

Hotel
z restauracją i ogrodem, o 18 pokojach gościnnych z kompletnem urządzeniem, dwie minuty od dworca w Bydgoszczy, korzystnie na sprzedaż, ewentualnie zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „Kopalnia Złota" do Biura Ogłoszeń „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 9435 63.111

Hotel-
ową — Restauracyjną Porcelanę — Alpakę — Kieliszki — Szklanki sprzedaje tanio tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 27 577

Pianino
(Ecke) tanio sprzedam. Rybaki 7, parter, lewo. zdw 26 926

Pianino
tanio sprzedam. Strzelecka 26, III., prawo. zdw 26 927

Motocykle
Rex Acme (Jap) najsolidniejsze, najtańsze. Koszczyński, Pasaż Kino Apollo zdw 26 843

Folwark
136 mórg, 9 mórg łąki, ziemia pszenno buraczana, budynki masywne, dom mieszkalny 6 pokoi, 2 kuchnie, 10 sztuk krów 4 konie 6 km od Mosiny. Żniwo nie wymłócone sprzedam. Cena 90 000, wpłata według ugody. Władysław Kleiber, Mosina, Budzyńska nw 9015

Domek
masywny 4 pokoje, 2 kuchnie z ogródkiem, cena 7 000 sprzedam Władysław Kleiber, Mosina. nw 9016

Prywatne
140 mórg ziemi pszennej, żytniej, zabudowania masywne, inwentarz kompletny, położenie śliczne, z powodu stosunków rodzinnych natychmiast na sprzedaż. Cena 40 tysięcy bez długu. Zgłoszenia: Adamski, Wągrowiec, Kolejowa. nw 9021

Samochód
Peugeot, limuzyna 5/12 czteroosobowy, przejechanych 3 000 km sprzedam lub zamienię na większy Zgłoszenia telefon 65 05 lub Kurjer zdw 26 707

Skład
towarów krótkich, kapeluszy damskich Buku przy rynku 4 pokoje, kuchnia 5 000 mieszkańców zaraz do wydzierżawienia objęcia 9 500 zł Sowiński, Poznań św. Marcin 22 telefon 18 97. zdw 26 686

Sprzedam
skład kolonjalny i sprzetów domowych z przynależytościami, mieszkaniem w mieście powiatowem, pewna egzystencja, zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 409

Kamienica
ogród skład, mieszkanie wolne, nadająca się na restaurację lub każde przedsiębiorstwo, najgłówniejsza ulica Bydgoszczy (Gdańska) 75 000, wpłaty 35 000. Kolecki, Bydgoszcz, Gdańska 41. zdw 27 238

Skład
próżny w Poznaniu, Łazarz, wprost od gospodarza za roczną dzierżawę do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 27 137

Piekarze
Wszelkie kompletne żelastwo od pieca dobrym stanie na sprzedaż. Bajer, Murowana Goślina. zdw 27 588

Ziemia
dobra najtaniej jedynie Wileńszczyźnie Majątki kulturalne i ośrodki gleba urodzajna piękne rezydencje dwory pałace, zabudowania murowane przy jeziorach rzekach malowniczo położone, z inwetnarzami Kolei i szosa blisko miasta przy częściowych spłatach gotówki poleca najdogodniej Dom Komisowy „Zachęta" Wilno Mickiewicza 1 telefon 9 05 zdw 26 358

Trzciny 100 mórg
sprzedam Oferty Kurjer zdw 26 194

Skrzypce
180 lat stare, dobrze wygrane, tanio na sprzedaż, Zaparewka, Rolna 19. zdw 27 607

Gabinet
męski, dobrze utrzymany, tanio na sprzedaż, Prusa 17, II., lewo zdw 27 595

Ul. 27 Grudnia 3
św. Marcin 11
St. Jarosz, telefon 25-97
najtaniej gramofony, płyty nowości. Reparacje szybko Przy większych zakupach udzielam rabatu. zdw 27 596

Tatra
dwucylindrowy na sprzedaż tanio. Śniadeckich 23, I., lewo. zdw 27 615

Futra
damskie różne po cenach znacznie zniżonych poleca E. Pałkowska, Masztalarska 7, I. zdw 27 638

Kilofy
(Kreuzhacken) kompletnie oprawione każda ilość sztuka 5.50 — sprzedaje „Przewodnik" Centrala towarów żelaznych. Św. Marcin 30. zdw 25 429

Rurki
do ondulacji, jak wzór 3.75 zł. niklowane trwały gatunek 5 zł St Wenzlik Poznań Al. Marcinkowskiego 19. dw 3921

Willę
Puszczykowo wolna sprzedam lub wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 148

Baczność!
Korzystnie do sprzedania koń i wóz rzeźnicko handlarski. Nowa Wieś p. Swarzędz (Cegielnia). zdw 26 894

Kaps
pianino sprzedam Oferty Kurjer zdw 26 769

Koncesję
stała na taksówkę tanio odstąpię. Adres wskaże Kurjer zdw 27 357

Salonik
antyczny sprzedam. — Sikorski, Emilji Sczanieckiej 10. zdw 27 633

Ford
tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 631

Pianino
tanio sprzedam. Merkur, Pocztowa 11. zdw 27 630

Pokój
kuchnię z meblami sprzedam, 2.000 zł. Oferty Kurjer zdw 27 708

Nowe
biurko dyplomatka nowoczesne tanio na sprzedaż. Strumykowa 36, u p. Worocha. zdw 27 726

Skład
węgli do sprzedania. Strzałowa 8 zdw 27 700

Parcele
wskaże „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 27 683

Składy
Poznań, prowincja, wskaże „Informator", Ratajczaka 15, (Pasaż). zdw 27 678

Samochód Ford
półciężarowy, na 1 tonnę, w dobrym stanie korzystnie sprzeda L. Śledziński, Wroniecka 16. Telefon 12-42. zdw 27 686

Wozy (robocze)
trzy, w dobrym stanie, po 250 zł, 1 platforma na 100 centnarów za 180 zł i 2 pary półszorków, dobre, sztuka 150 zł, sprzeda L. Śledziński, Poznań, ul. Wroniecka 16. zdw 27 685

Radjoaparat
czterolampowy, eliminujący stację poznańską sprzedam tanio. P. Kniasiak, Rybaki 23. zdw 27 730

Męski pokój
składający się z szafy, bibljoteczki, biurka, stołu okrągłego, 6 krzeseł i fotel skórzany, sprzeda Miklas, Piotra Wawrzyniaka 19. Pw 9390-8,40

Silnik
na gaz świetlny, 12 K. M., stojący, 2-cylindrowy sprzedam okazyjnie. Można obejrzeć w ruchu. Przedsiębiorstwo Elektro-Inżynierskie, Gwarna 11, telefon 59-24 Kw 1634

Parcele
budowlane, przy szosie, blisko Poznania, sprzedam na dogodnych warunkach. Korpok, Krzyżowniki. zdw 27 719

Tanio
się ubierzesz umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 7 418

Pończochy
piękne, dobre, tanie. — A. Szymański, Poznań św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Kw 1 617-8

Meble
na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12. (Butelska) zdw 99 499/500

Wóz
bydlęcy na resorach tanio do sprzedania, pojemności na 20 szt. świń. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 745

Samochód
Peugeot, 10/30 KM, 4 cylindrowy, nowa karoserja na 4 osoby, dobrze się prezentujący, bardzo tanio na sprzedaż Hempowicz—Automobile, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 49. rw 8804

Sprzedam
wannę emaljowaną oraz garniturek mebli salonowych. Ul. Matejki 37, II. piętro, S. Blichiewicz zdw 27 691

Makuchy
rzepakowe, prima towar, poleca do natychmiastowej dostawy — Wildecka Wytłocznia Oleju, Górna Wilda 55. Ziarna oleiste zakupuje się. zdw 27 689

Kamienica
narożnikowy skład, 3 mieszkania 9 000 kamienica 1914 budowana, 2 składy, 4 mieszkania elektryczność, wodociągi, przy sprzedaży z powodu przeprowadzki całkowicie wolne, 19 000 Stefan Kolecki, Wronki. zdw 27 232

Tania
sprzedaż posezonowa. Jankowska, Podgórna 10. Pw 9 133-8.100

Hotel
dom czynszowy Bydgoszczy dochód roczny 40 000 zł. sprzedam lub zamienię na majątek ziemski stosownej wartości, reflektuję na lepszy, blisko kolei. Zgłoszenia pod „Czynszowy", „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 9 434 63.110

Dywan
duży doskonale utrzymany sprzedam. Cena tysiąc złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 378

Samochód
Renault „Monasix" K. M. 6/30, sześćcylindrowy, 4 osobowy, limuzyna jak nowa sprzedam, Wiadomość Auto Salon, Fredry 12. zdw 27 381

Parcela
1 250 mtr. kwadr. pod budowę na Winiarach za 4 000 zaraz na sprzedaż. Hoffmann, Poznańska 21. zdw 27 425

Skład duży
kolonjalny, delikatesów w Poznaniu, 2 okna wystawowe, 2 pokoje mieszkalne zaraz sprzedam, objęcie około 22.000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 27 415

Sołacz
Parcelkę 600 mtr. pod budowlę sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 387

Dwa
starsze, ciężkie konie sprzeda Majętność Roszkowo, p. Skoki. zdw 27 388

Samochód
Fiat 509, Pragę piccolo, lub inny mały otwarty kupię. Oferty z ceną, ilością kilometrów Kurjer zdw 27 392

Parcelę
w Puszczykowie 3 500 m² lub połowę sprzedam. Idźkowska, ul. Prusa 18, III. zdw 27 397

Sprzedam
wagon słomy lnianej natychmiast. Adres Kurjer zdw 27 448

Stoisko sezonowe
do sprzedania lub wydzierżawienia i aparat fotograficzny — pospieszny. Poznańska 22, III., prawo. zdw 27 375

5 KUPNA

Składu
kolonjalnego z mieszkaniem spiesznie poszukuje celem kupna. Zgłoszenia pisemne Kurjer zdw 27 162

Aparat
do fabrykacji lemoniady, 50 litrowy, z przyrządem do soku, używany kupię Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 8931

Motocykl
dobrej marki z przyczepką kupię. Wyczerpujące oferty do Agencji Kurjera Poznańskiego w Gnieźnie 63. nw 8 976

Książki
poszczególne dzieła powieściowe, naukowe, podręczniki szkolne i całe księgozbiory kupuje, płaci najkorzystniej Woźna 12. „Książka Antykwarjat". zdpw 27 427

Kupię
używaną wagę decymalną 1000 kg. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 411

Willę - dom
w Poznaniu, Puszczykowie, Puszczykówku lub plac pod budowę kupię. Oferty do Kurjera z podaniem ostatecznej ceny i położenia. zdw 27 440

Kuchnię
westfalską kupię używaną. — Oferty do Kurjera zdw 27 438

Parcele
kupię, warunki Kurjer, pośrednicy wykluczeni. zdw 27 367

Parcelę
lub domek blisko Poznania za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 371

Motocykl
za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 508

Pianino
zaraz kupię Oferty, cena. Kurjer zdw 27 500

Lisa
niebieskiego dobrze utrzymanego kupię Zgłoszenia Kurjer zdw 27 537

Maszynę
do liczenia mało używaną kupię. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 582

Kupię
ręczny wózek. Oferty Kurjer zdw 27 599

Kupię
auto używane za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 717

Jadalnię
i gabinet męski w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 27 693

Transmisję
kompletną kupię zaraz. L. Śledziński, Wroniecka 16. Telefon 12-42. zdw 27 687

Kupię
pianino używane w dobrym stanie za gotówkę. Podać markę i cenę. Kurjer jw 3422

Kasę National
używaną kupię. Zgłoszenia z podaniem ceny i numeru do „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53.330. Pw 9475-53.330

Parcelę
budowlaną na przedmieściu Poznania kupię. Zgłoszenia z podaniem szczegółowych warunków do Kurjera zdw 27 798

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 8311

Złoto, srebro, brylanty
kupuje stale. Zygmunt Kuizner Św. Marcin 50. zdw 27779

Piekarnię
kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 26 751

Gramofony
kupuje, reparuje, Organizacja, Górna Wilda 10. zdw 27 815

6 KAMIENICE

Dom
w Bydgoszczy ulica Długa, najlepsza część handlowa, komorne 10, cena 75 tysięcy sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer zdw 26 904

Kamienicę
piękny okaz, korzystnie sprzedam, komfortowa IV. piętrowa, cena 159 000 zł. wpłaty 100—80 tysięcy. Zielke, Generała Umińskiego 7a, (Wilda). zdw 26 533

Kamienice
5 pokoi wolne, czynsz 7.000, wpłaty 35.000, Centrum, czynsz 24.000, wpłaty 80.000 i rozmaite inne sprzeda — Merkur, Pocztowa 11. zdw 27 628

7 PIENIĄDZ

Egzystencja zapewniona
Dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo poszukuje wspólnika z kapitałem 17.000 złotych, obeznanego z branżą drukarską i czynnym udziałem w pracy. Oferty Kurjer zdw 25 927

Pożyczki
udzielę gospodarzowi za wydzierżawienie małego mieszkania. — Oferty Kurjer zdw 27 143

Cukrownia Zduny
akcje kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 27 412

40 000.— złotych
ulokuję na 15 proc. na I. hipotekę. Oferty do Kurjera. zdw 27 441

Akcje
Spółki Stolarskiej sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 27 446

Gotówkę
wypożyczę. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 468

1.000—1.500
pożyczki poszukuję pod zastaw nowego pianinna. Oferty Kurjer zdw 27 634

Pożyczki
350 zł poszukuje tapicer na 4 miesiące, procent — nowa leżanka. Oferty Kurjer zdw 27 713

15.000 zł
na I. hipotekę pierwszorzędnego gospodarstwa rolnego poszukuje na 1—2 lat. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 720

10—12.000 złotych
pożyczki na I. hipotekę poszukuje. Oferty Kurjer zdw 27 750

Poszukuję wspólnika
od 5 000 do 10 000 zł do wędzarni pytlingów, dom i fabryka własność. Zgłoszenia Łoś M., Ostrzeszów ul. Okrężna 84. zdw 27 457/8

1.500
szuka spiesznie urzędnik państwowy na poważnem stanowisku. Gwarancja właściciela dużej nieruchomości, dam wysoki procent, na trzy miesiące. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 826

8 DO WYNAJĘCIA

Komfortowe
mieszkanie 3 pok. holl. kuchnia, centralne ogrzewanie, w zach. części Poznania 2 min. od tramwaju, łącznie z garażem i mieszkaniem dla szofera i częścią ogrodu, od 1. 4. 30. spokojnej rodzinie do wynajęcia. Zgłoszenia z podaniem stanowiska i referencji do Kurjera Poznańskiego zdw 27 406

Piękne
pięciopokojowe mieszkanie, prawie śródmieście Poznania do wynajęcia wprost od gospodarza za dwu względnie trzyletnim czynszem zgóry. Zgłoszenia posiadających odpowiednią gotówkę do Kurjera Poznańskiego zdw 27 547

6 pokojowe
mieszkanie, II. piętro w śródmieściu od zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia, za wpłatą rocznej dzierżawy. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 27 539

Mieszkanie
3 pokojowe, kuchnia, całkiem umeblowane, balkon, I. ptr., Jeżyce oddam za zgodą gospodarza, potrzeba 8 000 zł Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 513

Buk
Pokój kuchnia do wydzierżawienia przy rynku, frontowe, Bajer, Murowana Goślina. zdw 27 589

Mieszkanie
2 pokojowe odda Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zdw 27 618

Mieszkania
1, 2, 3 pokoje, kuchnia, zaraz wolne, wskaże Merkur, Pocztowa 11. zdw 27 629

Mieszkanie
3 pokojowe, ul. Chociszewskiego 29, naprzeciw Wystawy (pawilonu Leśnictwa) natychmiast do wynajęcia za wpłatą dzierżawy 3 500 zł. zdw 27 690

Mieszkania
4—6 pokojowe wskaże „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 27 679

Jeden
duży pokój z meblami rok dzierżawa 1 300 zł. „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 27 644

Pokój
i kuchnia do wynajęcia w Luboniu. Adres Kurjer Stary Rynek rw 8789

Pokój
i kuchnia, Piekarnia, Czerwonak. zdw 27 674

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia za roczną dzierżawą wolne. — Zgłoszenia: Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 27 669

Mieszkania
1, 2, 3, 5, 6 pokojowe odda „Komispol" Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 27 790

3
pokoje komfort 3 500, rok dzierżawy już wolne. Wiadomość Sołtysiak, ul. Prusa 18. zdw 27 827

9 SZUKA MIESZK.

Młode
bezdzietne małżeństwo szuka 2 pokoi z kuchnią lub pokoju z kuchnią wprost od gospodarza. — Czynsz do 2 lat zgóry. Oferty Kurjer zdw 26 876

Poszukuję
2—3 pokoi z wygodami bezdzietne młode małżeństwo czynsz do 2 lat zgóry. Jeżyce-Łazarz. Oferty Kurjer zdw 26 417

Mieszkania
1 pokojowe i kuchnia lub pokój próżny w śródmieściu poszukuje pani wprost od gospodarza. — Oferty tylko z cena do Kurjera zdw 27 443

Małżeństwo
poszukuje choćby pokojowego mieszkania, wprost od gospodarza dzierżawa za rok zgóry łaskawe oferty Kurjer zdw 27 502

Poszukuję
mieszkania 2 lub 3 pokojowego wprost od gospodarza. Czynsz zapłacę zgóry Oferty Kurjer zdw 27 461

Inteligentna
mała rodzina szuka mieszkania 1—2 pokojowego za dzierżawę zgóry. Warunki Kurjer zdw 27 565

1 — 2
pokojowego mieszkania poszukuje wprost od gospodarza. Dzierżawa zgóry. Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 561. (Pośrednicy wykluczeni.)

Wprost od gospodarza
mieszkania dwu pokojowego z kuchnią, za pół roczną dzierżawę poszukuje młode małżeństwo od 1-go marca. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 27 747

Dom
piętrowy z ogrodem i wolnem mieszkaniem, wpłaty 20 tysięcy, reszta według ugody. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 27 813

Mieszkania
1—2 pokojowego Poznań lub prowincję poszukuje krawiec, czynsz zgóry. Oferty, warunki Kurjer zdw 27 641

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Na zamianę
poszukuję 3—4 pokojowego mieszkania, tylko w centrum miasta wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 27 429

Oddam
mieszkanie I. piętro w bliskości Placu Wolności 6 dużych, 3 małe pokoje, centralne ogrzewanie, przystępna dzierżawa, doskonałe położenie, na 6 do 7 pokoi komfortowych I. lub II. piętro, Jeżyce lub Łazarz. zdw 27 418

3 pokoje
z łazienką w śródmieściu zamienię na 4 pokoje. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 8800

Zamienię
3 pokoje, Słowackiego, czynsz 67 zł na 4—6. Zgłoszenia Kurjer zdw 27766

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
lepszym panom wynajmę. Zielona 3, parter, lewo. Pw 9436-53,236

Ładny
pokój intel. panu wynajmę zaraz Górna Wilda 13, III. prawo (przy ul. Półwiejskiej). zdw 27 207

Pokój
1 lub 2 panom wynajmę. Dominikańska 7, III. prawo. rw 8782

Panienkę
na wspólny pokój przyjmę. Modliński, Kolejowa 45, II. zdw 27 293

Pokoik
skromny, elektryczność, wynajmę. Śniadeckich 11, III., prawo. zdw 27 272

Elegancki
pokój z utrzymaniem solidnej osobie od 1. 3. Ul. Słowackiego 34, wysoki parter, prawo, tel. 78 17. zdw 27 268

Centrum
pokój elegancko umeblowany (telefon) wynajmę. Ogurkowska, Ratajczaka 40. zdw 27 287

Umeblowany
frontowy pokój dla małżeństwa bezdzietnego, używaniem kuchni, wynajmę Żurawska, Łukaszewicza 51, II. wchód. zdw 27 377

Dobrze
umeblowany pokój, centralne ogrzewanie, elektryczność, kąpielka, śródmieście z utrzymaniem dwom osobom do wynajęcia. — Adres Kurjer zdw 27 379

Czysty
słoneczny, dwuosobowy pokój z używaniem kuchni od 1. 3. do wynajęcia. Kilińskiego 11, II., lewo. zdw 27 380

Gwarna 8, III.
prawo, duży i wspólny pokój wynajmę. zdw 27 621

Pokój
umeblowany dla 2 osób wynajmę od 1. 3. Ogrodowa 19, parter, lewo. zdw 27 625

Pokój
2—3 osobowy oddam także szkolnym, światło elektryczne, fortepian. Św. Józefa 6, II., lewo. zdw 27 620

Pokój
słoneczny, frontowy, umeblowany z osobnem wejściem zaraz do wynajęcia. Babiński, Wierzbięcice 41b, front, III. p. zdw 27 616

Wspólny
pokój dla panów. Półwiejska 13, w podw., wys. parter. zdw 27 614

Pokój
solidnej pani. Gąsiorowskich 9, I., wprost. zdw 27 645

Umeblowany pokój
I. piętro, 8 minut od dworca i Placu Wolności, bardzo czysty, z wszelkiemi wygodami i opieką samotnej osoby dla inteligentnego pana tanio do wynajęcia p. 1 marca lub później. Oferty Kurjer zdw 27 389

Pokój
umeblowany, duży wydzierżawię. Olszewska, Podgórna 4. zdw 27 426

Pokój
dla 2 panów. Wierzbięcice 46, front, III., lewo. zdw 27 405

Pokój
umeblowany panu, pani lub małżeństwu od 1. 3. wynajmę. Żupańskiego 2 a, III., lewo. zdw 27 436

2 panie
przyjmę na stancję. Jeżycka 34, dom tylny, I. lewo. zdw 27 390

Pokój
dwom panom. Cieszkowskiego 8, III., prawo. zdw 27 637

Pokój
dla pana do wynajęcia. Radzimski, Za Groblą 5, I. zdw 27 396

Pokój
słoneczny, umeblowany wynajmę inteligentnemu panu od 1. 3. — Wszystkich Świętych 3, II., wprost zdw 27 640

Pokój
Strzelecka 11, II., prawo. zdw 27 395

Pokój
frontowy z elektrycznością dla pana do wynajęcia. Ul. Małeckiego 35, I., prawo. zdw 27 449

Pokój
eleg. umeblowany 1—2 panów do wynajęcia. Kantaka 5, I., lewo, front. zdw 27 365

Pokój
słoneczny elektrycznością dla 2 panów lub pań. Grunwaldzka 23, III., prawo. zdw 27 368

Małżeństwu
pokój słoneczny, używaniem kuchni, 3 miesiące zgóry wynajmę. Żupańskiego 3, front, II., środek. zdw 27 369

Pokój
balkonowy, słoneczny, centralne ogrzewanie, 2 panom od 1. 3. — Poznańska 58 a, III. pr., ul. Mickiewicza. zdw 27 716

Wspólny
pokój panom. Długa 8, parter, lewo, drugie drzwi. zdw 27 659

Pokój
utrzymaniem. Zielona 3, I. lewo zdw 27 654

Pokój
panom utrzymaniem. Wiza, ul. Wrocławska 13. zdw 27 649

Pokój
dla dwóch panienek zaraz. Małe Garbary 8, parter, prawo. zdw 27 701

Pokój
duży kilku osobom z utrzymaniem całodziennem, lub częściowem wynajmę. — Sew. Mielżyńskiego 1, III., lewo. zdw 27 677

Pokój
niekrępujący dla pani wolny. — Rybaki 20 a, III. piętro, lewo. zdw 27 688

Niekrępujący
pokój umeblowany 1 lub 2 paniom wynajmę, elektryczność. — Kraszewskiego 28, podwórze. zdw 27 684

Pokoje umeblowane
poleca „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 27 680

Pokój
słoneczny solidnym panom wynajmę, pościel pożądana. Wielka 18, IV., lewo. zdw 27 123

Pokój
dwuosobowy centrum wynajmę od 1 marca. Adres w Kurjerze zdw 27 636

Dwie
panienki przyjmę na wspólny pokój. Gronowska, Strumykowa 11. zdw 27 728

Pokój
niekrępujący dla 1—2 osób używaniem fortepianu. Żupańskiego 20, parter, lewo. zdw 27 373

Pokój
umeblowany czysty, ewtl. z pianinem oddam inteligentnej pani Światło elektryczne, gaz, centralne ogrzewanie, oraz kuchnia do używania. Oferty Kurjer zdw 27 374

Pokój
dwuosobowy, elegancki, wynajmę, ewentualnie dwom solidnym osobom. Młyńska 5, III., lewo. zdw 27 516

Pokój
dwuosobowy, centralne ogrzewanie, łazienka, elektryczność. Mylna 18. zdw 27 503

Przyjmę
2 panienki na pokój z własną pościelą. Stary Rynek 76, III. ptr. zdw 27 499

Jasny
dobrze umeblowany pokój frontowy wynajmę. Działyńskich 3, I., lewo. zdw 27 724

Pokój
dla 1—2 osób niekrępującem wejściem z utrzymaniem lub bez od 1. 3. Bukowska 9, II. p. zdw 27 723

Próżny
pokój dla małżeństwa wynajmie „Pawilon". Marszałka Focha 15. zdw 27 695-6

Swobodny
pokój z wszelkiemi wygodami dla kulturalnego pana (chętnie przyjezdnemu). Oferty Kurjer zdw 27 676

Wspólny
panu. Dąbrowskiego 27 a, Dorna. jw 3424

Duży pokój
dla 2 panów zaraz lub od 1. 3. do wynajęcia. Światło elektryczne i telefon. Długa 4, III., prawo. Pw 9442-8,192

Pokój
wolny zaraz. Piekary 24, III. zdw 27 797

Pokój
1 lub 2 paniom 1. 3. wynajmę. — Zielona 6, II. zdw 27 792

Pokój
ładnie umeblowany, frontowy — zaraz do wynajęcia. Czartorja 9, I., prawo. Zgłoszenia Sew. Mielżyńskiego 22, skład cukierków. zdw 27 532

Pokój
dwom trzem panom zaraz lub 1. 3. Półwiejska 35, I. zdw 27 749

Centrum
pokój umeblowany na 1 lub 2 osoby bez pościeli. Kręta 22, III., lewo. zdw 27 497

Pana
na wspólny pokój. Fabryczna 30, I., prawo. zdw 27 490

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę. — Szyperska 1, I., lewo. zdw 27 484

Frontowy
pokój do wynajęcia od 1. 3. Kraszewskiego 13, III., prawo. zdw 27 451

Wspólny
solidnej pani. Wierzbięcice 40, III., lewo. zdw 27 476

Elegancki
frontowy lepszemu panu (panom), Focha 38, II., prawo. zdw 27 481

Pokoje
umeblowane wynajmę. Matejki 57, parter, prawo. zdw 27 480

Pokój
dla dwóch panienek od 1. 3. Graniczna 11, dom tylny, II., prawo. zdw 27 479

Pokój
2 panom wynajmę (elektryczność). Juchacz, Długa 16, II. piętro. zdw 27 478

Pokój
skromny pani. Łąkowa 16, I., lewo. Obejrzeć od 6 do 8. zdw 27 562

Wspólny
z utrzymaniem 120 zł. obiadami 60. Marcin 29, III. zdw 27 560

Pokój
ładny, frontowy dwom, jednej osobie wynajmę. Mielżyńskiego 1, III., prawo. zdw 27 557

Niekrępujący
z utrzymaniem lub bez zaraz wynajmę. Prusa 2, IV. zdw 27 549

Pokój
umeblowany panu, wspólny panie, Wielkie Garbary 50, front, III., prawo. zdw 27 505

Pokój
umeblowany lepszemu panu lub pani. Wysogórski, Strusia 8. zdw 27 531

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę. — Matejki 39, I., lewo. zdw 27 519

1 lub 2
pokoje umeblowane w śródmieściu z używaniem telefonu dla samotnego inteligentnego pana lub pani do wynajęcia zaraz lub od 1. III. 30 Oferty Kurjer zdw 27 516

Skromny
pokój do wynajęcia. Poznańska nr. 52, wysoki parter, prawo. rw 8801

Pokój
solidnemu panu (i). Dąbrowskiego 70, I., lewo, drugie wejście. zdw 27 591

Pokój
z klatki schodowej, elektr., od 1. lepszemu panu wynajmę. Różana 23, I. ptr. zdw 27 579

Pokój
dla 2 osób wynajmę. Półwiejska 37, tylny dom, I. zdw 27 574

Słoneczny
wygodny pokój 1 lub 2 osob. elektryczność. Młyńska 13, wysoki parter prawo, od 4 godz. zdw 27 573

Pokój
2—3 osobom wynajmę. Ratajczaka 11a, wejście 6, III., prawo. zdw 27 576

Pokój
wynajmę z utrzymaniem dwom paniom lub panom. Wały Jana III. 11, II. ptr., lewo. zdw 27 571

Pokój
wolny zaraz. Strzałowa 3, parter, lewo. zdw 27 608

Pokój
M. Focha 55, II., prawo. zdw 27 605

Pokoje
1—2 wynajmę. Staszica 9, II. zdw 27 606

Pokój
wynajmę. Wielkie Garbary 2, Skórnik. zdw 27 566

Kantaka 6
I. piętro, telefon, wynajmę frontowy pokój dwom osobom z utrzymaniem. zdw 27 593

Pokój
2 panom zaraz. Mylna 13, I., lewo. zdw 27 751

Pokój
umeblowany utrzymaniem wynajmę. Tafelska, Ratajczaka 35, III. ptr., lewo front. zdw 27 766

Pokój
dwuosobowy z utrzymaniem Aleje Marcinkowskiego 23. Baczykowska. zdw 27764

Dla krawcowej
eleganckie 2 pokoje do wynajęcia. Dąbrowskiego 90 parter prawo. zdw 27775

Pokój
umeblowany osobne wejście wynajmę panu. Plac Działowy 9, parter. zdw 27 786

Pokój
frontowy, słoneczny ewentl. z częściowem utrzymaniem 2 panom wynajmę. Pocztowa 29, II., lewo. zdw 27 572

Pokój
z nową sypialnią, elektryczność, używanie telefonu, dla dwu osób. Wszystkich Świętych 8, II ptr. prawo, od 4 do 7-ej. zdw 27 785

Umeblowany
pokój od 1. III. 1930 r. do wynajęcia. Małeckiego 33, I. prawo. zdw 27 781

Pokój
1—2 osoby, elektr. bez pościeli wynajmę. Św. Wojciech 21, I. prawo. zdw 27 784

Pokój
dla 2 pań. Wierzbięcice 31, IV, prawo, front. rw 8808

Pokój
czysty do wynajęcia. Ul. Małeckiego 35, II., lewo. zdw 27 799

Frontowy
pokój dla dwóch panów. Przemysłowa 34, I., prawo. zdw 27 812

Pana
na wspólny pokój szuka. Jackowskiego 40, II., lewo. zdw 27 759

2 pokoje
komfortowe z telefonem i t. d., przy Chełmońskiego zaraz wynajmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 805

Pokój
trzy lub dwuosobowy słoneczny i jednoosobowy. Kanałowa 7, II., prawo. zdw 27 824

Pokój
umeblowany światłem elektrycznem, centralnem ogrzewaniem. — Śniadeckich 30, parter, lewo. zdw 27 829

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
niekrępującego w nowoczesnym spokojnym domu, nie wyżej II. piętra z całodziennem utrzymaniem poszukuje od 1. III. starszy student ze wsi. Oferty Kurjer zdw 27 067

2 panów
poszukuje taniego pokoju od 1. III. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod dw 4 271

Inteligentna
pani poszukuje pokoju centrum. Oferty Kurjer zdw 27361

Elegancko
umeblowanego, niekrępującego pokoju z elektrycznością, kaloryferami w śródmieściu poszukuje pan. Oferty Kurjer zdw 27 452

Poszukuję
jednoosobowego pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 475

Pokoju
blisko nowego domu akademickiego poszukuje zaraz akademik u rodziny z inteligencji. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 471

2 pokoi
elegancko umeblowanych pobliżu centrum poszukuje samotny pan. Oferty Kurjer zdw 27 556

Pokoiku
skromnego szuka panienka. — Oferty Kurjer zdw 27 555

Nauczycielka
poszukuje pokoju w śródmieściu ewentualnie początkach Jeżyc. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 551

Eleganckiego
zupełnie niekrępującego pokoju z osobnem wejściem poszukuje pan. Oferty Kurjer zdw 27 509

Niekrępującego
pokoju śródmieście poszukuję. Cena. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 544

Niekrępującego
pokoju poszukuje dwóch panów za 25 złotych miesięcznie od osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 632

Samotne
małżeństwo poszukuje pokoju z używaniem kuchni od 1. 3. najbliżej śródmieścia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 27 699

Pokoju
umeblowanego z używaniem kuchni poszukuje małżeństwo z dzieckiem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 718

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 27 682

Niekrępującego
pokoju blisko Szpitala Miejskiego poszukuję. Kurjer zdw 27 662

Poszukuję
pokoju jasnego, słonecznego, dobrze umeblowanego, lub bez mebli z całkowitem utrzymaniem. Światło elektr. Łazienka ewentl. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 27 817

1. LOKALE

Ubikacje
nadające się na fryzjerstwo i sprzedaż, w ruchliwem mieście, natychmiast, wprost od właściciela do nabycia Oferty Kurjer Poznański zdw 27 135

Ubikacje handlowe
na magazyny lub biura, składające się z 3 pokoi, parter, w centrum, wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia św. Marcin 59, sklad. zdw 27 493

Do wynajęcia
w śródmieściu lokal o powierzchni 42 m² nadający się na biura lub skład. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego dw 4270

2 pokoje
z ogrodem owocowym, kuchenką, nad jeziorem, Bnin, 30 minut od Poznania autobusem, oddam. — Czynsz miesięczny 65 zł, kaucja 750 zł. F. Chwiłkowski, Śrem. zdw 27 342

Stajnię
wynajmę. Cybińska 12. zdw 27 130

Do wynajęcia
3 ubikacje przy Starym Rynku, I. piętro, od 1. 3. na hurt lub fabrykację. Bliższe wiadomości Kurjer zdw 27 428

Ubikacje
przemysłowo - handlowe odda gospodarz. Kurjer zdw 27 362

Ubikację
Łazarz, 90 kwadratowych metrów, światło elektryczne, gaz, wodociąg, korzystnie wynajmie „Pawilon". Marszałka Focha 15. zdw 27 694

Lokale
biurowe, handlowe, przemysłowe poleca „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 27 681

Składu
przy Starym Rynku poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 27 138

14 DZIERŻAWY

Hotel
pierwszorzędny, jedyny na miejscu, miasto powiatowe, gdzie gimnazja letnisko, port rzeczny i ożywiony ruch statków wydzierżawi tanio właściciel z powodu stosunków rodzinnych. Adres wskaże „Par". Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9 414-53.318

Poszukuję
się dzierżawy składu z mieszkaniem 2—3 pokojowem w Poznańskiem lub na Pomorzu. Warunek czynsz dzierżawy miesięcznie ewentualnie kwartalnie Spieszne zgłoszenia do Kurjera pod nw 8 966

Warsztatu
samochodowego z garażami lub bez lub ubikacyj nadających się na takowe, poszukuje celem wydzierżawienia zaraz lub od 15 3. 1930. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 27 409

Kto
z właścicieli wolnych placów w śródmieściu — reflektowałby na pobudowanie warsztatu i garaży samochodowych, celem wydzierżawienia tychże długoletniemu i dobremu fachowcowi na dłuższy okres czasu Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 27 410

Plac
nadający się na handel węglem, drzewem lub materjałami budowalnemi do wynajęcia Zgł. Kurjer Poznański zdw 27 385

Garaże
w śródmieściu do wydzierżawienia, Jezierska, Skośna 16, przy Wjazdowej. zdwp 27 394

Szukam
dzierżawy restauracji lub gospodarstwa, wpłata 5—6 000. Oferty Kurjer zdw 27 464

Ubikację
blisko Starego Rynku nadające się na biura lub składnicę wydzierżawię. Zgłoszenia Gulczyński, Murna 3. zdw 27 467

Wydzierżawię
6 500 qm. ogrodu oparkanionego, 30 drzew owocowych, przy ulicy Dąbrowskiego, przystanek kolei elektrycznej. Cegielnia Jeżycka, Poznań, Dąbrowskiego 121. zdw 27 592

Piekarni
poszukuję celem dzierżawy — ewentualnie kupię dom z piekarnią. Warunki dogodne. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 27 707

Skład
wraz mieszkaniem, blisko Poznania zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 27 642

Do wydzierżawienia
domek bez wzjazdu, podwórze, ogródek. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 8791

Warsztat reparacyjny maszyn rolniczych
dobrze prosperujący, dla dzielnej, dobrze sytuowanej siły fachowej natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje z podaniem bliższych szczegółów E. Reichsteinowa, Kępno (Wlkp.), ul. Baranowska 98. zdw 27 738

Skład
kolonjalny, dwa pokoje, kuchnia, dzierżawa 3.000 trzy lata. Strzałkowski, Ostrówek 10, Śródka. zdw 27 663

Zakopane
Biuro J. Kubińskiego ma do wynajęcia i do sprzedania większe objekty dla Kas Chorych i Związków. zdw 27 823

Wydzierżawię
ubikację 100 kwadratowych metrów i biuro, nadające się na małą fabrykę. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 809

Kawiarnia
cukiernia urządzeniem, towarem, mieszkaniem, powiatowe miasto, objęcie 2 000. Zgłoszenia Misiorny św. Marcin 15, I. zd 27 670

15 UZDROWISKA

Willi
całej ewentl. 4—8 pokoi, próżnych względnie częściowo umeblowanych w okolicy Poznania poszukuje się na miesiące letnie. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 27 647

16 OSOBISTE

Panią
w bronzowym futerku (żrebce) i czarnym kapelusiku w towarzystwie dwóch pań i jednego pana, która była w poniedziałek 17 2. w Teatrze Polskim na Kupiec. Wenecki, prosi pan który obserwował po przedstawieniu przy wyjściu o kilka słów w ważnej sprawie do Kurjera zdw 27 722

21 ZGUBY

Sygnet
złoty z herbem Drochwicz na kamieniu zaginął. Oddać za wynagrodzeniem: Wały Wazów 15, I. u p. Urbanowskiej. Pw 9474-53,329

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta ulica Romana Szymanskiego 2 pierwsze piętro, lewo drug. dom od Placu Św. Łokrzyskiego zdw 93 169-70

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Przyjmuję
krzesła do wypłatania i reparuje parasole. Józef Narloch, Poznań, Zawady blok III. zdw 25 142

Bilanse
księgowość tanio fachowa. — „Centrala" Wrocławska 3 telefon 27-47, godz. 10—2 zdw 26 738

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy maskowe wypożycza jedynie „Femina" Fredry 3. zdw 26 277

Pani
zamożna znajdzie opiekę u bezdzietnego małżeństwa, któryz dziecko przyjmą na własne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 27 044

Książkowość
reguluje, praktyczna organizuje, bilanse ustawia nadzory i ugody przeprowadza doświadczony księgowy. Wyjeżdża również na prowincję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 088

„Czystopis"
Wjazdowa 10 przepisuje powiela, tłumaczy francuskie angielskie, włoskie niemieckie. zdw 26 149

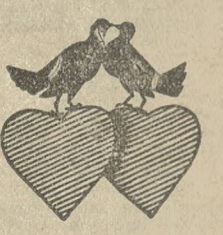

Narzeczonym
uwiadomienia, zaproszenia i podziękowania ślubne wielki wybór, tanio, drukuje „Atom". Wożna 9, telefon 26-66. Pw 9 447 8.193

Portrety
fotografje artystyczne wykonują Bracia Pecherscy, Al. Marcinkowskiego 8, telefon 3955. dw 3 834

Mereżki
plisowanie hafty dekatyzowanie wykonuje szybko i tanio Haftoplis, Wożna 10 Pw 8 679-4.71

Najpiękniejsze obrazy
i oprawy najtaniej w firmie — Witold Leworski, Wrocławska nr. 36. Pw 8680-5.22

Czytajcie
nowości polskie i francuskie w Wypożyczalni Książek Zofji Hulanickiej. Dział książek dla młodzieży. Dział starszych dzieł literatury polskiej Dla pp. Akademików zniżka. Otwarta od 9—6 Dąbrowskiego 1, narożnik Jasnej. Pw 9 122-6.90

Powieściowych
książek wypożyczalnia największa w Poznaniu. Ostatnie nowości Dzieła wyczerpane Dla zamiejscowych szczególne udogodnienia Tylko dwa złote miesięcznie Wożna 12. „Książka Antykwarjat". zdpw 27 424

Zamiany
sprzedaże, kupna majątków, kamienic, gospodarstw, domów, składów załatwia „Piast" św. Marcin 47. zdw 27 507

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przyszłość i teraźniejszość z rąk fizjognomji, grafologji, fotografji i kart — Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10—1 i 4—8 wiecz. Marcelego Mottego 2 II. piętro, front, drzwi środkowe, przez Rynek Łazarski pomiędzy ulicą Łukaszewicza a Kolejową. zdw 27 550

Obrazy na raty
kupisz najtaniej przy ul. Strzeleckiej 31, w podwórzu. zdw 27 526

Futerka wiosenne

zamówienia, modernizacje kołnierzy do palt sukiennych przyjmuje mistrz kuśnierski z Warszawy, Katajczaka 26 III., front zdw27 506

Mody

damskie, męskie, wykonuje Nowacki, Piekary 10. zdw 27 521

Aptekarz

aprob. Marcinkowski Stanisław przyjmie krótsze lub dłuższe zastępstwa ewentualnie zarząd lub dzierżawę apteki. Poznań, Górna Wilda 13, I. zdw 27 541

Kosmetyka Lecznicza Podgórna 9

Wszelkie zabiegi nowoczesnej kosmetyki paryskiej. Leczenie tłustej, suchej cery, usuwanie bezbolesne brodawek. Zdejmowanie tłuszczu brzucha, nóg nowoczesnemi zabiegami, nieszkodliwemi dla organizmu. Masaże dla artretyków. Wykonują siły fachowe pod kierunkiem lekarki kosmetyczki. zdw 27 598

Obiady

smaczne tanie. Gwarna 8. III. zdw 27 622

Pracownia Gorsetów „Wanda"

Strzelecka 23-24, wykonuje szybko sumiennie wszelkie pasy bandaże do po ciąży, operacji i t. p. Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz reparacje. zdw 27 613

Krawcowa

szyje szybko, tanio. Wieczorkówna, Kramarska 27, podw., III. zdw 27 646

Samochody

na większe tury polecam po cenach przystępnych. St. Rynek, ulica Ratuszowa 31, restauracja, telefon 25 90. rw 8790

Gramofony naprawia

długoletni specjalista wytworni trybów gramofonowych Jeżycka Centrala Mechaniczna Kraszewskiego 1, wprost Rynek. jw 3 415 6

Choćby najtrudniejsze sprawy sądowe

majątkowe, mieszkaniowe, podatkowe, rentowe ściąganie d'użników, oraz reklamacje wojskowe przeprowadza skutecznie, tanio Biuro Obrony Prawnej, św. Wojciech 26. zdw 27 616-7

Miejscowości

na urządzenie rozlewni piwa poszukuję. Oferty Kurjer zdw 27 675

Grafologja chiromantka

przepowiada przeszłość i przyszłość z linij pisma i kart i cały stan życia Św. Wojciech 2, parter, lewo, dom frontowy. zdw 27 208/9

Moja

pracownia krawiecka damska i męska przeniesiona została na ul. Marsz. Focha 94, I. wchód z ul. Florjana Stablewskiego lewo, III. p., M. Ciaszczyk. zdw 27 757

Posłańcy

„Ekspress" załatwiają wszystko szybko, tanio. 27. Grudnia 16 telefon 25-20. zdw 27 756

Bezpłatnie

udzielam wszelkich porad, leczę skutecznie ziołami. Marszałka Focha 82, III. pr. zdw 27 755

Maskowe

kostjumy wypożyczam — wielki wybór Pawlikowska Poznań ul. Woźna 15. rw 8138/9

Piecownik

wykonuje wszelkie prace w zakres wchodzące. Jan Winka, Wielkie Garbary 35. zdw 27 811

23 OŻENKI

Poszukuję

lekarki średniego wieku do współpracy na prowincji. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 783

Która z Pań

pragnie jeszcze w tym karnawale wyjść dobrze zamąż niech napisze zaraz do największego biura matrymonjalnego „Postęp" — Warszawa Poznańska 22 Dyskrecja zapewniona nw 8863

Nadmłynarz

syn właściciela młyna, kawaler, lat 30 z ukończoną szkołą fachową poszukuje posady. Cel matrymonjalny niewykluczony. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera nw 8958

Kawaler

lat 27, bardzo przystojny inteligentny, posiadający skład. mieszkanie 3 pokojowe w Poznaniu, poszukuje żony cośkolwiek majątku do powiększenia oszczędności, poważne oferty, możliwie fotografja Kurjer zdw 26 440

Rzemieślnik

na stałej posadzie szuka żony posiadającej mieszkanie. Oferty Kurjer rw 8 784

Przystojny

blondyn (mówią, że ładny), lat 26, kupiec szuka znajomości pań celem ożenku. Panie, którym zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem lecz mogące być podane do osiągnięcia stałej posady (ewentualnie wżenie się w interes) raczą oferty nadesłać do Kurjera zdw 27 376

Panna

przystojna nie biedna lat 24 posiada eleganckie urzędnicze mieszkanie centralne ogrzewanie ul. Śniadeckich — pozna odpowiedniego urzędnika. Oferty Kurjer zdw 27 830

Kupiec

samodzielny restaurator, lat 31, poważnej rodziny, poślubi pannę, posiadającą restaurację względnie sklad spożywczy lub gotówkę Pośrednictwo krewnych mile widziane. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 450

Kawaler

przystojny, lat 27, na stałem stanowisku, posiadający 18 000 pragnie poznać pannę do lat 25, inteligentną, miłym charakterem, której zależałoby na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem Oferty fotografja Kurjer zdw 27 466. — Rzecz traktuje dyskretnie.

Szatynka

lat 27, niebiedna, poszukuje panów na stałych stanowiskach w celu matrymonjalnym Wdowcy nie wykluczeni Oferty Kurjer zdw 27 558

Wdowiec

lat 43 na stałej posadzie poszukuje wdowy lub panny z własnem mieszkaniem w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 27 533

Kawaler

lat 37, samodzielny, posiadający własny interes szuka tą drogą towarzyszki życia panny lub młodej wdówki z małym kapitałem dla powiększenia interesu. Poważne oferty proszę skierować do Kurjera zdw 27 528

Mrówka

Piotr. Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2, poważne partje dla pań i panów. Zgłoszenia tylko piśmienne, gdyż stale w podróży. zdw 27 517

Panienka

posiadająca własną realność w Poznaniu, wyjdzie za pana na odpowiedniem stanowisku. Zgłoszenia biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, telefon 40-18. Biuro czynne niedziela. zdw 27 575

Panna

inteligentna przystojna, liczy lat 40, posiadająca wyprawę, poszukuje starszego pana, któremu niezależy na majątku. Osobiste zgłoszenia do Kurjera zdw 27 602

Urzędnik

państwowy na poważnem stanowisku, lat 34, blondyn, wzrostu wysokiego, inteligentny, posiadający swojej zaoszczędzonej gotówki 5.000 zł, pragnie poznać pannę do lat 34, inteligentną, nie dzisiejszych poglądów, gotówką dla wspólnego dobra. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 27 597

Żony

panny dobrego domu szuka kawaler, metalowiec - werkmistrz lat 40, inteligentny. Łaskawe zgłoszenia nieanonimowe upraszam Kurjer zdw 27 617

Krewnej

mojej, panny zdrowej, solidnej, pogodnego usposobienia, z gotówką zł 15 000, życzę dobrego męża. W tym celu proszę panów zdrowych, zrównoważonych, od lat 30 a rzutkich przedsiębiorców o łaskawe skierowanie ofert pod „Zaufanie" do Biura Ogłoszeń „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pośrednictwo krewnych będzie mile widziane, wzb. dzi zaufanie. Pw 9444 63.112

Żony

szuka kawaler kupiec, lat 39, posiadający swój własny dobrze prosperujący interes. Panie odpowiednie, mające zamiłowanie do kupiectwa, raczą łaskawe oferty z fotografją przesłać do Kurjera zdw 27 783

3 koleżanki

brunetka i blondynki lat 20—22, poszukują na tej niezwykłej drodze inteligentnych, przystojnych idealistów. Cel matrymonjalny. Oferty z fotografją Kurjer. zdw 25 532

Panna

lat 29, poszukuje znajomości pana, fachowca garncarskiego dla objęcia przedsiębiorstwa Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer nw 9 021

Kawaler

z wykształceniem akademickiem, na kierowniczem stanowisku poszukuje kandydatki na żonę, wybitnie inteligentnej, przystojnej i dobrze uposażonej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer rw 8805

24 NAUKA

Kursy stenografji

pisania na maszynach Kantaka I. II. piętro. zdw 99 990

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej

Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 9118 6 11

Pedagogiczna Szkoła tańców

Baletmistrza Szczurka 24-2 rozpoczynam kurs 16 tańców nowoczesnych włącznie z narodowemi, głównie: mazur, oberek tango, blus, boston. Plastyka dla dzieci, gwarancja wyuczenia. Zgłoszenie lekcje osobiste każdego czasu, Fr. Ratajczaka. Dom Rzemieślniczy 219. Kw 1 630

Tango

nowoczesnego walca uczy w 2 godzinach Piotr Mikołajczak Pocztowa 29 zdw 25 971

Tani kurs tańców

Opaliński, Mielżyńskiego 1 II, 6,30—9. zdw 27 064

Leçons

de français cher Français (e) cherchées. Pense payer z si pour I heure S'adresser Kurjer nw 9 026

Udzielam

korepetycyj klas niższych. Oferty Kurjer zdw 27 746

Szkoła Języków Marji Romington

Strzelecka 8. zdw 27761

Angielka

rodowita udziela lekcyj. konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 149

Antoszewskiego Szkoła Tańców

Zielona 3 Pw 9 119 6 23

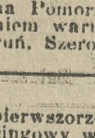

Akademja tańców Wituszkowskich

rozpoczyna kurs. Przyjmie jeszcze kilka pań i panów Skarbowa 14. Pw 9 130-8.104

Książkowość

stenografja. Ogrodowa 16. II. zdw 27 658

Panienka

z lepszem wykształceniem, z ukończonym kursem handlowym, poszukuje posady jako elewka do biura. Oferty Kurjer zdw 27 697

Niemieckiego, francuskiego

udziela bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer rw 8798

Kursy

stenografji, pisania na maszynach miesięczne, kwartalne i półroczne Tyran-Zaworskiej. — Strzelecka 33, narożnik Placu Świętokrzyskiego. zdw 27 609/10

Dla pań

specjalny kurs kierowania samochodem w szkole szoferskiej I. Piątkowskiego, Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28-30, tel. 7880. zdw 27 729

Kursy

kierowców samochodowych I. Piątkowskiego w Poznaniu, ul. Piotra Wawrzyniaka 28-30, tel. 7880, przyjmują zapisy codziennie na kursy zawodowe, amatorskie i uzupełniające. zdw 27 725

25 MUZYKA

Pianista

salonowo-jazzbandowy pierwszorzędny wolny Oferty Kurjer zdw 26 703

Duetu damskiego

prima od 1. 3. poszukuje Zgłoszenia do Kurjera dw 4 262

Kwartet

lub trio, dobrze zgrany, potrzebny od 1. 3. do większej kawiarni na Pomorzu. Zgłoszenia z podaniem warunków do „Par" Toruń, Szeroka 46, pod nr. 264 Pw 9433 64.64

Duet

pierwszorzędny koncertowo-dancingowy wolny Włocławek, Café Imperial. zdw 27 345

Violonczelista

wolny. Zgłoszenia Malinowski, Inowrocław, Błonie 1. nw 8 070

Duet

skrzypek, pianista, dobrze zgrani wolni. Oferty Kurjer zdw 27 540

Trio

(duet) męskie lub damskie pierwszorzędny potrzebny od 1. 3. lub 15. 3. rb. Zgłoszenia z podaniem wymagań „Wielkopolanka", Marciniak, Pleszew. zdw 27 743

Lekcyj

fortepianu, francuskiego, niemieckiego w dom początkującym udzielam. Zgłoszenia proszę Kurjer zdw 27765

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Bufetowa

z kaucją poszukuje posady zaraz lub 1. 3. Oferty Kurjer zdw 26 761

Techniczka dentystyczna

samodzielna w opratywie i technice poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 120

Ogrodowy

starszy z długoletnią praktyką przyjmie posadę w willi do cięcia drzew portjera lub jakąkolwiek inną zaraz lub później Łaskawe oferty upraszam do Kurjera zdw 99 364

Technik

dentystyczny sumienny w pracy, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 27 030

Książkowość

reguluje, praktyczną organizuje, bilanse ustawia, nadzory i ugody przeprowadza doświadczony księgowy. Wyjeżdża również na prowincję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 089

Szofer - mechanik

z kilkuletnią praktyką, bardzo dobremi świadectwami poważnych firm, niepijący, niepalący, szuka tylko lepszej posady w Poznaniu. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 27 115

Retuszerka

poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 26 566

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 26 843

Maszynistka

młodsza posiadająca 1½ letnią praktykę biurową z znajomością książkowości amerykańskiej poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 26 877

Młody

dzielny w swym zawodzie pomocnik gastronomiczny poszukuje posady w większej kawiarni lub restauracji Zgłoszenia uprasza się nadsyłać do Kurjera zdw 26 730

Niemka

poszukuje zaraz jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer zdw 27 818

Dziewczyna

szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 27 496

Samodzielna

książkowa szuka od 1. 3 posady. Oferty Kurjer zdw 27 495

Panienka

z dobrem gotowaniem do wszystkiego, najchętniej do 2—3 osób poszukuje posady od 1. 3 30 r., zna także robótki ręczne. Oferty Kurjer zdw 27 494

Panienka

uczciwa zdrowa szuka posady do dzieci od 1. III. w Poznaniu, zna cośkolwiek szycie. Oferty Kurjer zdw 27 483

Ogrodnik

poszukuje posady samodzielnej (kawaler), najchętniej na majątek lub też prywatnie zaraz lub od 1. 3. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 482

Rutynowany

trębacz i pierwszorzędny jazz bandzista poszukują posady od 1. marca Schikanowski, Grudziądz, ul. Długa 14. zdw 27 460

Dziewczyna

w średnim wieku poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 27 704

Sierota

z prowincji szuka posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 27 692

Służąca

szuka posady z gotowaniem lub posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 643

Marszantka

bardzo dzielna, elegancka kilkoletnią praktyką w ekspedycji i robieniu kapeluszy, poszukuje posady, pensja przystępna. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 714

Wychowawczyni

przyjmie posadę od 1 z szyciem. Oferty Kurjer zdw 27 732

Krawcowa

poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 731

Posady

do wszystkiego z gotowaniem poszukuję. Oferty Kurjer zdw 27 754

Wykwalifikowana

bufetowa poszukuje pracy od 1 3 w cukierni lub składzie kolonjalnym Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 26 969

Inteligentna

starsza panna przyjmie za skromnem wynagrodzeniem posadę u samotnej osoby albo do wyręczenia pani domu Zgłoszenia do Kurjera Pozańskiego pod zdw 27 091

Niania

z praktyką do niemowlęcia, pielęgnacji osób starszych lub przyjmowaniu pacjentów. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 27 090 do Kurjera Poznańskiego.

Starszy ogrodnik

kawaler, z długoletnią praktyką, obeznany dobrze w swym zawodzie, poszukuje od 1 4. 1930 stałej posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 230

Ogrodnik

żonaty, lat 30, dobrze obeznany w swoim zawodzie z dobremi świadectwami poszukuje stałej posady od 1. 4. 1930 r. Zgłoszenia Ogrodnik Grzemski, Rogoźno Zamek, powiat Grudziądz (Pomorze). zdw 27 224

Początkująca

biuralistka, znająca książkowość, stenografję i pisanie na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 459

Poszukuję

posady 1 500—2 000 kaucji jako woźny. Oferty Kurjer zdw 27 465

Książkowy korespondent

polsko niemiecki, samodzielny, 6 letnią praktyką na stanowiskach kierowniczych, poszukuje posady w poważnem przedsiębiorstwie, również na prowincji. Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 473

Panna

inteligentna przyjmie posadę do starszego dziecka z szyciem. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 27 477

Panienka

która ukończyła 4 klasy gimnazjum szuka posady do dzieci i pomocy pani domu Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 559

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 27 552

Dziewczyna

lubiąca dzieci poszukuje posady od 1. III. Oferty Kurjer zdw 27 546

Ślusarz - elektromonter

długoletnia praktyka, dobre świadectwa, poszukuje posady, Łaskawe zgłoszenia Guhr, Gazety, Ostrów (Wlkp.), Zdunowska. zdw 27 744

Panienka

lat 20 poszukuje posady do dzieci zaraz lub od 1. 3. Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 742

Książkowa

z znajomością książkowości amerykańskiej i pisaniem na maszynie, z dobremi świadectwami, poszukuje odpowiedniej posady od 1 lub 15 marca Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 27 741

Ogrodnik

pszczelarz, kawaler, lat 24, uczciwy, pilny, 7½ r. praktyki w ogrodach handlowych i dworskich, z dobremi świadectwami egzam. Wlkp. Izby Rolniczej poszukuje posady od 1. 3. Łaskawe oferty pod zdw 27 739

Kuchmistrz

pierwszorzędna siła szuka od 1. 4 rb. odpowiedniej pracy w hotelu, restauracji lub w majątku. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 27 736

Początkujący pomocnik biurowy

szuka od 1. 4. rb za małem wynagrodzeniem pracy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 27 735

Szofer

kowal - ślusarz zna wszelkie naprawy maszyn rolniczych, prowadzenie parówki, uczciwy, sumienny i pracowity poszukuje posady, skromne wymagania. Oferty Kurjer zdw 27 304

Aptekarska

siła pomocnicza z 10 letnią praktyką biegła taksatorka i receptarjuszka poszukuje posady — Adres: Zduńska Wola ulica Sieradzka 23 u pp Plewowskich d'a Janiny. zdpw 27 239

Aptekarska

siła pomocnicza z 8 letnią praktyką w aptece dobrze obeznana z wszystkiemi pracami fachowemi poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 27 238

500 zł

wypożycze za udzielenie posady młodemu uczciwemu kawalerowi. Oferty Kurjer zdw 27 127

Ekspedjent - dekorator

z branży bławatów konfekcji męskiej poszukuje posady od 1. III. lub 15 III., najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 26 822

Zarządczyni

intelig., zaufana znająca dobra kuchnię, domowe gospodarstwo, przyjmie posadę u samotnego pana (chętnie gdzie dzieci) dobre świadectwa Oferty Kurjer Stary Rynek rw 8754

Dziewczyna

uczciwa szuka posady od 15. III. do wszystkiego Oferty Kurjer zdw 27 543

Kucharka

poszukuje posady z gotowaniem i do wszelkich prac domowych od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 27 530

Kasjer - książkowy

kawaler, obeznany z wszelką książkowością, korespondencją, gospodarstwem podw. poszukuje posady na majątku lub w przemyśle. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 27 525

Niania

dłuższą praktyką dbremi świadectwami poszukuje posady do małych dzieci, zna robótki i szycie. Oferty Kurjer zdw 27 523

Ekspedjentka

inteligentna samodzielna poszukuje posady, najchętniej w branży konfekcyjnej, na żądanie może złożyć kaucję. Oferty do Kurjera zdw 27 542

Gospodyni

poszukuje posady umiejąca dobrze gotować prasować sztywną bieliznę do wszelkich prac domowych do 2 lub 3 osób. Oferty Kurjer zdw 27 518

Praktykant rol.- korepetytor

student, syn ziemiański, silny, zdrowy, energiczny lubiący ruch, wyjedzie wiosną zaraz na posadę w majątku do pomocy właściciela. Równocześnie doświadczony korepetytor Oferty do Kurjera pod zdw 27 734

Szofer - ogrodnik

żonaty szuka posady od marca lub kwietnia, dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia nadesłać do Kurjera Poznańskiego dw 4114

Ogrodnik

ogrodu handlowego, kawaler, lat 25, Wielkopolanin, z długoletnią praktyką, obeznany wszechstronnie z ogr. handlowem i majątkowem, poszukuje posady w większym majątku, ewentualnie w ogrodnictwie handlowem Zgłoszenia pod dw 4276 do Kurjera

Inteligentna

panienka, skromna, pilna, z ładnym charakterem pisma, poszukuje posady zaraz. Oferty kierować „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55,336. Pw 9476 53,336

Panienka

uczciwa z prowincji obecnie na posadzie 2-letniej w lepszym domu pragnie zmienić posadę do małych dzieci lub pomocy w składzie, lub inna od 1. III. Zgł. Kurj. Pozn. zdw 27779

Młodsza

biuralistka z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer rw 8781

Dziewczyna

wiejska, lat 35, samodzielnem gotowaniem poszukuje posady 1 3. 30. Oferty Kurjer zdw 27 291

Marszantka

dzielna z kilkoletnią praktyką poszukuje posady Oferty do „Par", Toruń, pod 261. Pw 9 431 64.65

Żelaźniak

rutynowany, korespondent dzielny, ekspedjent, kalkulator, poszukuje posady lub fabryce. — Oferty Kurjer zdw 27 382

Dziewczyna

średniem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1 marca Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 383

Panienka

inteligentna, z dobrej rodziny, umiejąca haftować, ładnie cerować, poszukuje posady do dzieci lub pokojowej od 1 marca ewentualnie zaraz Oferty Kurjer zdw 27 384

Siodlarz

tapicer i szofer poszukuje posady najchętniej w majątku. — Oferty Kurjer zdw 27 419

Gosposia

z długoletniemi świadectwami poszukuje posady w dobrym domu. Oferty Kurjer zdw 27 758

Bona

szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 27 772

Panienka

młodsza z dobrem poleceniem, szyciem i wszelkiemi robótkami ręcznemi poszukuje posady do dzieci, najchętniej na wieś. — Miejscowość obojętna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 27 515

Kucharka

samodzielna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 27 583

Uczeń

P. Szk. Sztuki Zdobn. (wydział malarstwa) prosi o pracę, aby mógł zarobić choć na opłatę szkolną. Oferty Kurjer zdw 27 578

Gospodyni

z dobremi świadectwami znająca gotowanie, pieczenie, chowanie drobiu, poszukuje posady w majątku lub u samotnego pana. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 570

Kobieta

inteligentna, gotująca bardzo dobrze, szuka miejsca za skromnem wynagrodzeniem samodzielnie lub do wyręczenia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 27767

Dziewczyna

z gotowaniem i praniem, z długoletniemi świadectwami poszukuje posady. Oferty z podaniem pensji do Kurj. Pozn. zdw 27762

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem szuka posady jakiejkolwiek do samotnej osoby. Oferty proszę skierować do Kurjera zdw 27778

Panienka

poszukuje posady do 1—2 dzieci od 1. 3. 1930 r. z trochę szyciem i haftowaniem, do lepszego domu. Oferty Kurjer zdw 27777

Rządca

kawaler, lat 25, ze szkołą rolniczą 7 letnią praktyką, w intensywnych majątkach, obeznany z wszelkiemi gałęziami gospodarstwa i książkowością, dobremi świadectwami, poleceniami poszukuje posady 1. 3. lub później. Zgłoszenia uprasza Rządca w Sulcinie, p. Działyń, pow. Gniezno. zdw 27 733

Samodzielna

gospodyni z dobremi świadectwami, oraz z dobrem gotowaniem poszukuje posady, najchętniej na probostwo, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 27 801

Dziewczyna

szuka posady u starszego państwa jako samodzielna do gotowania i wszelkich prac. Oferty Kurjer zdw 27 832

Piekarz

poszukuje posady do prowadzenia piekarni, ewentualnie może złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 27 420

Drogerzysta dyplomowany

z praktyką dzielny dekorator, sumienny poszukuje posady. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 27 413

Sierota

poszukuje nauki w lżejszym zawodzie na prowincji z całem utrzymaniem. — Oferty Kurjer zdw 27 414

Panienka

z lepszego domu poszukuje posady do dwojga osób. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 27 407

Sierota

z lepszej rodziny przyjmie posadę wyręczycielki pani domu, umie gotować, wypiekanie ciast, prasować i szyć. Oferty Kurjer zdw 27 431

Maszynistka

polsko - niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 439

Dzielna
kuchmistrzyni poszukuje posady. Miejscowość obojętna. — Adres wskaże Kurjer zdw 27 437

Szofer - służący
z dobrem poleceniem poszukuje posady od 1. 4. jako żonaty lub kawaler. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 435

Służący
pierwszorzędny, kawaler, w średnim wieku, sumienny, trzeźwy, znający się dobrze na swym fachu, posiadający polskie niemieckie świadectwa poszukuje posady zaraz, najchętniej w mieście. Łaskawe zgłoszenia należy adresować K. Misiorek, — Międzychód nad Wartą, ul. Nowomiejska 19. zdw 27 444

Marszantka
pierwsza siła poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 445

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 27 370

Panienka
z prowincji, lat 19, poszukuje posady jako początkująca ekspedjentka do składu piekarskiego. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 27 501

Służąca
z gotowaniem w średnim wieku, poszukuje posady zaraz lub od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 27 569

Dziewczyna
samodzielna z dobrem gotowaniem, z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 1. 3. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 568

Baczność
Praczka czysta i sumienna, poszukuje prania poza dom z powodu choroby męża za 5 zł dziennie. Oferty do Kurjera zdw 27 603

Szofer
kawaler, lat 24, 4 lata praktyki, poszukuje posady zaraz lub 1. 3. do samoch. osob. lub ciężarowego. Posiada dobre świadectwa i polecenia. Łaskawe zgłoszenia K. Linka, Krzan, pow. Kościan (Wlkp). zdw 27 601

Krawcowa
ładnie, tanio szyje po domach. — Oferty Kurjer zdw 27 604

Egzaminowana
masażystka z praktyką poszukuje masaży, również na majątki, po niskiej cenie. Zgłoszenia: Żurawska, Strzelecka 5. zdw 27 567

Czeladnik
piekarski, dzielny w swym zawodzie, poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 27 594

Osoba
inteligentna, zaufana zajmie się samodzielnie całem gospodarstwem domowem, znajomość dobrej kuchni, szycia, prasowania, wymagania skromne. Świadectwa jaknajlepsze. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 27 710

Portjer
były służący, emeryt, woźny sądowy prosi o posadę inkasenta, portjera i t. p. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 27 703

Dziewczyna
sierota — poszukuje posady do wszystkiego od 1. 3. Oferty do Kurjera zdw 27 712

Czeladnik
czapnicki poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 27 660

Posługaczka
uczciwa, czysta dobre świadectwa poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer zdw 27 656

Praczka
rzetelna, czysto pierze, poszukuje prania poza domem. Oferty Kurjer zdw 27 657

100 zł
da biegła biuralistka za wskazanie stałej posady. Pensja 150 zł. Oferty Kurjer zdw 27 655

Osoba
starsza poszukuje posady samodzielnej gospodyni, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 27 651

Dla
młodej skromnej dziewczyny z prowincji, dobrych rodziców poszukuje posady do dzieci wzgl. pokojówki w lepszym domu. — Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 27 650

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Upadły anioł".
Bajka: Hrabia Monte Christo.
Collosseum: „Na froncie nic nowego".
Corso: „Szaleńcy".
Casino: „Tancerka z Tunisu".
Kapitol: Hrabia Monte Christo
Metropolis: „Podwójne życie"
Słońce: „Hrabia Cagliostro".
Stylowe: „Bożyszcze Nowego Jorku".
Wilsona: „Szpiedzy".

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 27 126

Praczka
czysta, rzetelna, poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 27 125

Panienka
szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty do Kurjera zdw 27 124

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 27 121

Książowy - bilansista
biegły korespondent polsko-niemiecki, z kilkoletnią praktyką na samodzielnem stanowisku, z odpowiedniemi referencjami, poszukuje od 1. 3. r. b. posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 27 117

Stenotypistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 116

Fryzjerka
poszukuje posady zaraz lub od 1. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 27 347

Osoba
młoda przystojna poszukuje posady sekretarki korespondentki (znajomość polskiego, niemieckiego, francuskiego, pisania na maszynie i stenografji). Oferty Kurjer zdw 26 747

Panienka
młoda inteligentna szuka posady jako początkująca elewka biurowa z wolnem utrzymaniem, najchętniej na wsi. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 26 743

Ekspedjentka
z kaucją poszukuje posady, branża obojętna. Zgłoszenia Spokojna 24, Wawrzyniak. zdw 26 763

Podróżujący
który stale odwiedza wschodnią część Wielkopolski, przyjmie jeszcze jedno zastępstwo na artykuł pierwszej potrzeby Oferty Kurjer zdw 26 794

Panienka
z kursem szkoły handlowej poszukuje posady elewki na majątek. Zgłoszenia do Kurjera zdw 26 784

Poszukuję
posady inkasenta woźnego, złożę kaucji 500 zł. Oferty Kurjer zdw 27 098

Sierota
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 27 086

Chłopak
silny szuka miejsca do koni. — Oferty Kurjer zdw 27 075

Handlowiec
z polskiem, niemieckiem, angielskiem poszukuje posady biurowej. Oferty Kurjer zdw 27 045

Młoda
panienka poszukuje posady książkowej lub kasjerki w Poznaniu, najchętniej na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 046

Magister
farmacji z kilkunastoletnią praktyką poszukuje zastępstwa lub stałej posady od 1 marca Oferty Kurjer zdw 26 432

Nauczycielka
wychowawczyni znająca metodę freblowską, robótki i szycie, poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 26 799

Książkowa
pracująca 6 lat w przedsiębiorstwie zbożowem, szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 27 016

Książkowa - kasjerka
z 5 letnią praktyką, pisząca również na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 27 017

Córka
gospodarska posiadająca bardzo dobre świadectwa przyjmie posadę do wszystkiego od 1. 3., tylko do lepszego domu. Oferty Kurjer zdw 27 161

Książkowa Wielkopolanka
z kilkuletnią praktyką, władająca językiem polsko-niemieckim, przyjmie posadę do jakichkolwiek prac biurowych w poważnem przedsiębiorstwie lub banku. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 27 054

Gosposia
samodzielna, znająca dobrą kuchnię, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 600

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od marca. Oferty Kurjer zdw 27 635

82 WOLNE MIEJSCA

Panienka
do rzeźnictwa może zgłosić. Kanałowa 15. zdw 27 315/6

Aptekarskiego
elewa, maturzystę przyjmie apteka pod Lwem Bydgoszcz - Okole zdw 26 902

Panienka
do dwojga dzieci (5—3 lata) dobremi świadectwami, inteligentna, znająca trochę szycia potrzebna od 1. 3., Wielka 18, I. zdw 27 372

Technika dentystycznego
samodzielnego do wszelkich prac złotych i kauczukowych poszukuje od 15 marca. Z. Hofman, dentysta, Krotoszyn, Rynek. zdw 27 498

Nauczycielka
potrzebna na wieś celem przygotowania dwojga dzieci do 2. i 3. klasy gimnazjalnej. Cichońska, Nieświatów, poczta Kazimierz Biskupi, woj. łódzkie. zdw 26 775

Korespondentkę
mogącą samodzielnie załatwiać korespondencję niemiecką oraz polską, poszukuje. Warunek: biegłe władanie językiem niemieckim i pisanie na maszynie. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji do Kurjera zdw 27 470

Posada
książkowego za udzieleniem pożyczki 4 tys. złotych pod zabezpieczeniem hipotecznem, wolne mieszkanie firmowe, pensja i % od kapitału po porozumieniu osobistem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 27791

Dziewczyna
od lat 16—20, zdrowa, czysta, umiejąca obchodzić się z niemowlęciem, potrzebna od 1. 3. Zgłoszenia od 7,30—8 wiecz. Adres wskaże Kurjer zdw 27 748

Początkujące
panienki do szycia potrzebne zaraz. Kozia 5, III. rw 8810

Dziewczyna
uczciwa, pracowita potrzebna do apteki Fr. Ratajczaka 12. Zgłoszenia z świadectwami poniedziałek 9—10 rano. zdw 27 800

Syn
uczciwych rodziców, chcący się wyuczyć mleczarstwa i serowarstwa, potrzebny zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 27 711

Zastępcy losowi

wszystkich banków **(żydowskich)** winni natychmiast zgłosić się w własnym interesie do Generalnego Zastępcy jedynej polskiej instytucji Ludowego Banku Spółdzielczego.

Zaznaczamy, że niemamy nic wspólnego z żydowską firmą Stanisławowską o podobnem brzmieniu. Wypłacamy regularnie najwyższą prowizję i wysokie premje, dajemy szczegółowe miesięczne obliczenia prowizyjne. zw 21 818

Zgłoszenia osobiste lub piśmienne:

Nowastowski, Poznań, Podgórna 7.

Kucharka
która umie samodzielnie gotować potrzebna do dworu w miejsce gospodyni od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 27 469

Oddam
generalne zastępstwo na Pomorze i Górny Śląsk na bardzo pokupny i potrzebny artykuł. Do objęcia potrzebna gotówka 2—3 tysięcy zł. Inteligentni zdolni panowie zechcą się zgłosić do Kurjera pod zdw 27 554

Uczenica biurowa
z ładnym charakterem pisma potrzebna od 1. III. 30. Odpis świadectwa szkolnego oraz referencje konieczne. Zgłoszenia pisemne przyjmuje Kurjer zdw 27 553

Osoba
z dobrem gotowaniem do wszelkiej pracy domowej potrzebna, nie wyżej 35 lat. Pokojowa w domu. Św. Marcin 25, I. zdw 27 545

Posługaczka
starsza, czysta, uczciwa do wszystkiego z gotowaniem od 1. marca 1930 potrzebna. Izdebska, Drużbackich 8. zdw 27 534

Starsza
służąca zaraz potrzebna. Półwiejska 9 b, I. piętro. zdw 27 529

Szklarz
który zna oprawę obrazów na kilka godzin dziennie może się zgłosić. Wytwórnia Obrazów — Strzelecka 31, w podwórzu. zdw 27 527

Dziewczyna
wiejska uczciwa bez gotowania potrzebna od 1. III. T. Krawiec, Śniadeckich 5. zdw 27 512

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Małeckiego 15, rzeźnictwo. zdw 27 511

Ekspedjentka
samodzielna do składu maszyn do szycia, zdolna do prac biurowych natychmiast potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 584

Stenotypistka-kasjerka
znająca dobrze stenografję i pisząca biegle na maszynie, z ładnym charakterem pisma potrzebna. Zgłoszenia piśmienne z odpisem świadectw, życiorysem i podaniem warunków do Drukarni Robotników Chrześcijańskich S. A., św. Marcin 37. nw 9014

Książkowa
znająca zupełnie dokładnie podwójną książkowość, zupełnie samodzielna i pewna w ustawianiu bilansu natychmiast potrzebna. Zgłoszenia piśmienne z odpisem świadectw, życiorysem i podaniem warunków do Drukarni Robotników Chrześcijańskich S. A., św. Marcin 37. nw 9013

Krawców
pierwszorzędne siły na płaszcze damskie poszukuje Poznańska Fabryka Konfekcji Damskiej Fr. Kaszewski i Spółka, pl. Świętokrzyski 1. zdw 27 611

Przyjmie
zaraz na kurs fryzjerstwa damskiego, zakład fryzjerski. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 612

Egzamin szoferski
złożysz jeżeli się zapiszesz do najstarszej szkoły szoferskiej w Poznaniu I. Piątkowskiego, ul. Piotra Wawrzyniaka 28-30, tel. 7880. zdw 27 727

Uczenica
potrzebna na rok do szycia. — Adres wskaże Kurjer zdw 27 715

Ucznia
przyjmie N. Potocki, Plac Wolności 10. zdw 27 653

Poszukuję
do cyrku artystów jak: tancerek klownów, fakirów, żonglerów, akrobatów, Duet, Jolo. Oferty Kurjer lub osobiste zgłoszenia w niedzielę, dnia 23. 2. godz. 11—2 Olejniczak Czesław, Gąsiorowskich 10. zdw 27 648

2 panów
jako podróżujących na wysoką prowizję poszukuję zaraz poważne przedsiębiorstwo wydawnicze dla zbierania zamówień na dostawę książek naukowych na spłaty. Zawodowi akwizytorowie mają pierwszeństwo. Oferty z życiorysem kierować do Kurjera zdw 27 814

Uczni
i elewów na zawodowych muzyków do orkiestry przyjmuje Pierwsza Wielkopolska Szkoła na zawodowych muzyków w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 28. Internat na miejscu dla zamiejscowych. Prospekty wysyłamy darmo. zdw 27 835

Dziewczęta
dwa młodsze do posyłek. Adres wskaże Kurjer zdw 27 803

Potrzebny
inkasent-woźny z gotówką 1.000, życiorys. Oferty Kurjer zdw 27 802

Pakowaczki świec
wypraktykowanej poszukuję. — Adres Kurjer zdw 27 808

Dziewczyna
lat 16—18 do lekkich prac domowych od 1. 3. Głapińska, Skarbowa 18. zdw 27 833

Służąca
z bardzo dobrem gotowaniem i sprzątaniem potrzebna od 1 marca do Grodziska, Dr. Mikołajczyka. Wymagane dobre długoletnie świadectwa. Zgłoszenia osobiste w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 41, II. piętro, Smoleń, w niedzielę pomiędzy 3—6 po połud. nw 4 285

Bufetową
tylko dobrą siłę, młodą i przystojną przyjmie zaraz Jazz-Palais, Sołacz, Sołacka 1. dw 4283

Ekspedjentka
tylko z branży potrzebna. Rozmarynowicz, skład obuwia, Stary Rynek 93. rw 8806

Dziewczyna
uczciwa, czysta, pracowita, znająca się cośkolwiek na gotowaniu, do wszystkich prac domowych potrzebna od 1. 3. 1930. — Zgłoszenia w poniedziałek od godziny 3—5 po południu, ul. Słowackiego 38, II. piętro, lewo. zdw 27 661

Panowie
i panie zarobić mogą pokupnym artykułem sprzedażą domową 10 zł dziennie. Potrzebna gotówka na towar 20 zł. Zgłoszenia: Dehawe, Pocztowa 30. zdw 27 673

Potrzebne
zdolne agentki na miasto i okolice do rozpowszechniania olejnych portretów. Zarobek 8—15 złotych. Zgłoszenia: Stawna 10 a, I. ptr., 17—20 po południu. rw 8799

Służąca
potrzebna. Plac Nowomiejski 3, w składzie. zdw 27 773

Marszantka
dyrekteryza siła pierwszorzędna oraz podręczne 8, 10 letnią praktyką na dobrych warunkach potrzebne zaraz. Oferty Kurjer zdw 27 721

Ucznia
do składu żelaza z utrzymaniem przyjmie M. Pudelski, Kórnik. zdw 27 433/4

Bufetowa
znająca również obsługę gości, władająca językiem polskim i niemieckim, znajdzie posadę od 1. 3. wzgl. 15. 3. 30. Oferty z odpisem świadectw, fotografją i podaniem wymaganej pensji przy wolnym stole i stancji składać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 27 737

Gospodyni
potrzebna na wieś tylko z dobremi poleceniami, czysta, doświadczona, chętna do wszystkiego z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny. Owieczki, powiat Gniezno, St. Gałęski. zdw 27 668

800 zł
mogą zarobić miesięcznie wymowni panowie i panie. Zgłosić się od godz. 10—12. Przybylska, Wroniecka 4. rw 8 795-6

Marszantka
zdolna potrzebna. Guzik, Wodna nr. 23. zdw 27769

Ekspedjentka
z branży kapeluszy damskich potrzebna. Guzik, ul. Wodna 23. zdw 27768

Zastępcy losowi
wszystkich banków (żydowskich) winni natychmiast zgłosić się we własnym interesie do Generalnego Zastępcy jedynej polskiej instytucji Ludowego Banku Spółdzielczego. Zaznaczamy, że niemamy nic wspólnego z żydowską firmą Stanisławowską o podobnem brzmieniu. Wypłacamy regularnie najwyższą prowizję i wysokie premje, dajemy szczegółowe miesięczne obliczenia prowizyjne. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne: Nowastowski, Poznań, Podgórna 7. zdw 26 174/5

Maszynistka
(uczennica) początkująca może się zgłosić. Dehawe, Pocztowa nr. 30. zdw 27672

Uczeń
syn uczciwych rodziców, prędki, silny, do lepszego składu towarów kolonjalnych potrzebny. — D. H. „Potestas" Górna Wilda nr. 65. zdw 27787

Poszukuję
kierowniczki z branży piekarsko-cukierniczej na rachunek zaraz. Kaucja wymagana. Halinowski, ul. Rybaki 24/25. zdw 27 084

Uczeń
szewcki może się zgłosić. Kanałowa 7, Mak. zdw 26 441

Porządna
uczciwa dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. Kopernika 5, II., lewo. zdw 27 430

Służąca
uczciwa, pracowita ze samodzielnem gotowaniem do wszelkiej pracy potrzebna od 15. III. lub 1. IV. Pensja wysoka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 27 110

Dziewczyna
do wszystkiego zgłosi się w godzinach od 3—5. Schmidt, Krzyżowa 5, zdw 27 393

Kucharka
starsza gosposia — z dobremi świadectwami potrzebna zaraz. Półwiejska 37, Firma Kaźmierz. zdw 27 386

Przyjmę
posługaczkę na cały dzień. — Oferty Kurjer zdw 27 364

Apteka
w Poznaniu poszukuje od 1. 5. praktykanta (ki) z maturą gimnazjalną oraz asystenta (ki). — Zgłoszenia „Par" 27 Grudnia 18 pod 58.71 a Pw 9346-5871a

Wolne posady
Kto poszukuje posady pracy lub ubocznego zarobku — niech załączy 50 groszy w znaczkach pocztowych i nadeśle swój adres pod: Bojanowski Czarna Woda (Pomorze). dw 4199

Samodzielnych krawców poszukuje
fabryka konfekcji damskiej do wyrobu płaszczy średniego i lepszego gatunku oraz płaszczy dziewczęcych. Zgłosić się Wożna 10, II. piętro. rw 8771

Służąca
bardzo dobrze polecona, wszystkiego potrzebna 1. III Zgłoszenia Patrona Jackowskiego 19, parter, prawo, w sobotę i niedzielę 4—6. zdw 27 133

Kilku zastępców
poszukuje się dla polskiej instytucji. Śniadeckich 30, II., 4—7. Kw 1591

Dzielny akwizytor
na pensje stałą i wysoką prowizję zaraz potrzebny do większego wydawnictwa pism fachowych. Panowie inteligentni którzy już z powodzeniem w tym kierunku pracowali, mają pierwszeństwo. Potrzebna kaucja. Zgłoszenia piśmiennie z podaniem dotychczasowej działalności uprasza się do Kurjera nw 8961

Poszukujemy zdolnych zastępców!
Do sprzedaży losów na raty! Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad zł. 4.000. nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie na raty sprzedane premjówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent, P. K. P. Piszcie natychmiast: Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. Pw 9351-72,30

Bona
Polka, do 2 dzieci (5 i 3 lata), któraby równocześnie dozorowała gosp. domowe, poszukiwana na większy niemiecki majątek ziemski. Zgłoszenia z odpisami świadectw i fotografji do Kurjera Poznańskiego pod dw 4267

Technik dentystyczny
pracujący samodzielnie w złocie i kauczuku potrzebny od 15 marca rb. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 27 225

Szofer - kowal
może się zaraz zgłosić na pensję początkową 45 zł tygodniowo oraz wolny pokój mieszk. Zgłoszenia piśmienne z odpisami świadectw od „Par", Aleje Marcinkowskiego pod nr. 8.120. Pw 9439 8.120

Browarnika
kwalifikowanego samotnego poszukuje od 15. 3. 30 r. Zgłoszenia z odpisem świadectw P. Posłuszny, Trzemeszno, Browar. zdw 27 018

Pw 6623-72,53

Humor zagraniczny

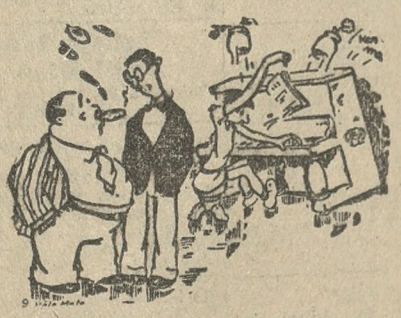

— Córce pozwala pan kształcić się w muzyce, czy to się opłaca?

— Na to mogę przysiąc, kupiłem sąsiedni dom za pół ceny.

Przedpłata na marzec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu ekspedycja zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południ. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.